

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

LGBT+ v indonéské společnosti: Islám versus menšinové
formy lidské sexuality

LGBT + in Indonesian Society: Islam versus Sexual Minorities

Olomouc 2022, Bc. Michaela Kadlecová

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Pokorný, PhD.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *LGBT+ v indonéské společnosti: Islám versus menšinové formy lidské sexuality* zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Olomouci dne 20. 6. 2022

.....

Anotace

Cílem magisterské diplomové práce na téma „*LGBT+ v indonéské společnosti: Islám versus menšinové formy lidské sexuality*“ je v první řadě zjistit, do jaké míry se socializují LGBT+ jedinci do převážně muslimské indonéské společnosti. Práce je rozdělena na teoretickou část skládající se ze 3 kapitol, v nichž popisuje historii homosexuality v islámu a Indonésii, zabývá se homofobním odporem, jehož druhá vlna je v Indonésii stále aktuální, kriminalizací LGBT+ sexuálních aktivit či upíráním lidských práv LGBT+ jedincům. Také se věnuje historii a současnosti indonéských radikálních muslimských organizací jako je MUI a AILA či LGBT+ organizacím Arus Pelangi, GAYa Nusantara či Suara Kita. Dále se práce dělí na část praktickou, která obsahuje jednu kapitolu věnovanou kvantitativnímu dotazníkovému šetření, jehož výzkumným vzorkem se stalo 100 indonéských LGBT+ osob. Výzkum zjistil, že LGBT+ jedinci jsou v heteronormativní a konzervativní indonéské společnosti utlačováni, diskriminováni a často čelí výhrůžkám, verbálnímu i fyzickému násilí. Na silných homofobických postojích většinové části indonéské společnosti se podílí vláda, islámské doktríny a nenávistný postoj islámských náboženských vůdců, na druhou stranu dnes již existují i někteří umírněnější náboženští vůdci, kteří tolerují LGBT+, vznikají progresivní islámské skupiny respektující sexuální menšiny a zejména mladší generace Indonésanů LGBT+ akceptuje.

Klíčová slova:

historie homosexuality, Indonésie, Islám, radikální konzervativní muslimské organizace, LGBT+, LGBT+ organizace, sexuální menšiny, socializace LGBT+ v Indonésii

Bibliografický záznam**Autor práce:** Michaela Kadlecová

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

Název práce: LGBT+ v indonéské společnosti: Islám versus menšinové formy
lidské sexuality**Studijní program:** Asijská studia se specializací indonéský jazyk a kultura**Vedoucí práce:** Mgr. Ondřej Pokorný, PhD.**Počet stran:** 130**Počet znaků (včetně mezer):** 214 121**Počet titulů použitých pramenů:** 57**Počet příloh:** 4**Rok:** 2022

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu diplomové práce Mgr. Ondřeji Pokornému, PhD. za pomoc při zpracování této magisterské diplomové práce, Kateřině Kadlecové za psychickou podporu, všem participantům dotazníkového šetření a hlavně LGBT+ organizaci GAYa Nusantara, která mi pomohla s distribucí online dotazníků mezi LGBT+ jedince v Indonésii.

Obsah

Anotace	5
Seznam grafů.....	13
Seznam obrázků	14
Seznam zkratk	15
Slovník pojmů.....	16
Úvod	29
TEORETICKÁ ČÁST	31
1 Homosexualita v islámu a indonéské společnosti.....	31
1.1 Historie homosexuality v islámu	31
1.2 Historie homosexuality v indonéské společnosti.....	35
1.3 Homofobní odpor: první a druhá vlna sexuální morální paniky	38
1.3.1 První vlna sexuální morální paniky.....	38
1.3.2 Hnutí 30. září/G30S–Gerakan 30 September	38
1.3.3 Druhá vlna sexuální morální paniky	40
2 Současné postavení LGBT+ jedinců v indonéské společnosti	41
2.1 Kriminalizace sexuálních aktivit a upírání práv LGBT+ jedincům	43
2.2 Pornografický zákon/Law No 44 of 2008 on Pornography	43
2.3 Regionální nařízení.....	44
3 Historie a současnost indonéských (anti-)LGBT+ organizací.....	46
3.1 LGBT+ organizace za Suhartova režimu	46
3.2 Radikální konzervativní muslimské skupiny	47
3.2.1 Anti-LGBT+ organizace MUI	47
3.2.2 Anti-LGBT+ organizace AILA	49
3.3 Současné LGBT+ indonéské organizace	50
3.3.1 Arus Pelangi.....	50
3.3.2 Gaya Nusantara.....	51
3.3.3 Suara Kita	52
PRAKTICKÁ ČÁST	53
4 Kvantitativní dotazníkové šetření	53
4.1 Cíle a metodologie výzkumu	53
4.2 Výzkumný vzorek	54
4.3 Postup při sběru dat.....	54
4.4 Interpretace výsledků výzkumu	54

4.5	Výsledky šetření.....	109
4.6	Doporučení pro další výzkum	120
	Závěr.....	121
	Resumé.....	123
	Seznam použité literatury	125
	Seznam příloh:.....	130

Seznam grafů

Graf 1 – Věk respondentů.....	55
Graf 2 – Město původu respondentů.....	55
Graf 3 – Ostrov původu respondentů.....	56
Graf 4 – Sexuální orientace respondentů.....	56
Graf 5 – Náboženská víra respondentů.....	57
Graf 6 – Coming-out respondentů.....	57
Graf 7 – Reakce rodiny/přátel/okolí na coming-out respondenta.....	58
Graf 8 – Momentální místo pobytu respondentů.....	63
Graf 9 – Problémy, kterým musí LGBT+ v Indonésii čelit.....	70
Graf 10 – Psychické problémy LGBT+ osob žijících v Indonésii.....	71
Graf 11 - Strategie, aplikované LGBT+ respondenty.....	72
Graf 12 – Indonésie je heterosexistická země s převážně homofobním postojem.	72
Graf 13 – Postoj islámských duchovních/náboženských vůdců vůči LGBT+ z pohledu respondentů.....	81
Graf 14 – Osobní zkušenost respondenta s islámským exorcismem Ruqyah.....	88
Graf 15 – Zakázání islámského exorcismu Ruqyah.....	90
Graf 16 – Vliv náboženské víry na sexuální orientaci respondentů.....	90
Graf 17 – Náboženství, která jsou dle respondentů tolerantní vůči LGBT+ osobám.....	93
Graf 18 – Nejvíce tolerantní země pro LGBT+ dle participantů výzkumu.....	98
Graf 19 – Indonéské osobnosti, které mají vliv na postoj společnosti vůči LGBT+	102
Graf 20 – Organizace bojující za LGBT+ práva v Indonésii.....	104

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Mapa Indonésie.....	27
Obrázek 2 – 10 faktorů pro vyhodnocování nej(ne)bezpečnějších zemí pro LGBTQ+ osoby pro „LGBTQ+ Travel Safety Index“	99
Obrázek 3 – Nejbezpečnější země pro LGBTQ+ osoby dle „LGBTQ+ Travel Safety Index“	100
Obrázek 4 – Nejnebezpečnější země pro LGBTQ+ osoby dle „LGBTQ+ Travel Safety Index“	101

Seznam zkratek

AILA = Aliansi Cinta Keluarga/Aliance rodinné lásky

GERWANI = Gerakan Wanita Indonesia/Hnutí indonéských žen

GN = GAYa Nusantara

G30S = Gerakan 30 September/Hnutí 30. září

FPI = Front Pembela Islam/Islamic Defenders Front

MUI = Majelis Ulama Islam

NU = Nahdlatul ulama

ORBA = Orde Baru/Nový pořádek

ORLA = Orde Lama/Stary pořádek

JI = Jemaah Islamyiah/Indonéská islámská teroristická skupina

PKI = Partai Komunis Indonesia/Komunistická strana Indonésie

PKS = Partai Keadilan Sejahtera/Strana spravedlnosti a prosperity – indonéská islamistická politická strana

PTSD = posttraumatická stresová porucha

SOGIESC = akronym pro Sexual orientation, Gender identity and expression a Sexual characteristics, zastřešující termín pro všechny lidi, jejichž sexuální orientace, genderové identity, genderové projevy a/nebo sexuální charakteristiky je staví mimo kategorie kulturního hlavního proudu.

UUD'45 = Undang-Undang Dasar Negara Republik Indonesia Tahun 1945/Indonéská ústava 1945

VOC = Nizozemská východní Indie

Slovník pojmů

Pojmy spojené s LGBT+

Agender = Bez genderu (agender, nongendered, genderless, genderfree nebo neutrois), pohybující se mezi gendery nebo mající kolísavou genderovou identitu (demiboy, demigirl, genderfluid), též třetí gender.¹

Androgynie = Kombinace mužských a ženských charakteristik. Genderové nejednoznačnosti lze nalézt v módě, genderové identitě, sexuální identitě nebo sexuálním životním stylu²

Averzní terapie = Proces, během něhož je člověku prezentován určitý stimul, v tomto případě například homosexuální styk, s nímž jedinec zároveň zažívá bolest, a tím se mu mají homosexuální praktiky znechutit.³

Bahasa Binan/Béncong = Výrazná indonéská řečová varieta pocházející z gay komunity.

Bifobie = Chorobný strach nebo hostilita vůči bisexuálním osobám.

Bigender = Osoba, jejíž genderová identita se mění z mužské na ženskou, a naopak v závislosti na kontextu nebo na situaci.⁴

Cisgender, cis žena, cis muž = Označení osoby, jejíž rod se shoduje s tím, jak je od narození vnímána ostatními (například byla při narození označena za muže, vychována jako muž a cítí se být mužem), cis je opak trans.⁵

Coming-out = Dělí se na vnitřní a vnější/veřejný – vnitřní coming out je proces vnitřního uvědomění si své sexuální orientace, vnější/veřejný coming out je proces

¹ Gender Wiki: *Agender*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Agender>

² Gender Wiki: *Androgynie*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Androgynie>

³ Slovník cizích slov: *Averzní terapie*. web © 2005-2022 [cit. 17. 6. 2022]. Dostupné na: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/averzni-terapie>

⁴ Gender Wiki: *Bigender*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Bigender>

⁵ Gender Wiki: *Cisgender*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/cisgender>

oznámení své sexuální orientace svému okolí. LGBT člověk za svůj život prochází mnoha coming-outy⁶ (v rodině, u přátel, před sousedy, v zaměstnání apod.). Coming out není ukončený proces.⁷

Crossdresser/Transvestita = Osoba, obvykle muž, libující si v oblékání prádla opačného pohlaví.

Crossdressing = Oblékání oděvu, který v dotyčné společnosti patří opačnému pohlaví.

- Dress code = Pravidlo upravující způsob oblékání a obouvání k určité příležitosti (kulturní akce, pracoviště, společenská akce, sportovní akce...).

Dysforie = Psychologický stav, který spočívá v nepohodlí a odloučení od přiděleného pohlaví, často doprovázené silnou touhou změnit své pohlaví, aby lépe odpovídalo jejich identitě nebo aby bylo nazýváno správným genderovým jazykem. Dysforie je ve skutečnosti opakem „euforie“ neboli potěšení. Jde tedy o nepřítomnost potěšení a není přímo spojena s genderovou identitou.⁸

Gender (rod) = Udává sociální a psychické rozdíly získávané ženami a muži v průběhu života, je to proměnlivá a společensky vytvářená kategorie.

Genderfluid osoba = Osoba, jejíž genderová identita je fluidní čili proměnlivá.

Genderqueer = Zastřešující termín s podobným významem jako nebinární. Může být použit k popisu binárních cisgender a transgender lidí v rámci LGBT+ komunity, kteří mají pocit, že mají queer nebo nenormativní zkušenost se svým pohlavím. Dále může být také použit k popisu jakýchkoli genderových identit jiných než muž a žena, tedy mimo genderovou binární hodnotu.⁹

⁶ Používáme spojení projít coming outem, udělat coming out, oznámit coming out. Vyvarujte se slova přiznat se (XY přiznal svou sexuální orientaci) – sexuální orientace není prohřešek, k němuž bychom se měli přiznávat. Možnost je také sloveso vyoutovat se, což je neformální novotvar utvořený v souladu se systémem češtiny.

⁷ Prague Pride: Návodný slovníček pojmů. JAK PSÁT O PRAGUE PRIDE A LGBT TÉMATECH [online]. [cit. 8. 6. 2022]. Dostupné na: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/tiskove-zpravy/59-slovnicek-pro-komunikaci-o-lgbt/file>

⁸ Gender Wiki: Dysphoria. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Dysphoria>

⁹ Gender Wiki: Genderqueer. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Genderqueer>

Genderová identita = „Genderovou/rodovou identitu“ definují yogyakartské principy jako „velmi hlubokou vnitřní a individuální zkušenost každého člověka s pohlavím, která může nebo nemusí odpovídat pohlaví přiřazenému při narození včetně osobního smyslu pro tělo (což může zahrnovat modifikace tělesného vzhledu nebo funkce lékařskými, chirurgickými nebo jinými prostředky) a dalšími projevy pohlaví, včetně šatů, řeči a manýrismu“.¹⁰

- Yogyakartské zásady = zásady pro uplatňování mezinárodního práva v oblasti lidských práv ve vztahu k sexuální orientaci a genderové identitě, jsou podpurným dokumentem týkajícím se mezinárodního práva v oblasti lidských práv, důstojnosti a práv LGBT osob. Byl přijat po mezinárodním setkání, které uspořádala Mezinárodní komise právníků v indonéské Yogyakartě ve dnech 6. až 9. listopadu 2006. Mary Robinsonová, bývalá vysoká komisařka OSN pro lidská práva, je jednou z 29 osob, které zásady podepsaly. Rada Evropy si těchto Zásad váží v dokumentu *Lidská práva a genderová identita*.¹¹

Genderové role = Souhrn očekávaných jednání a způsobů chování, kterými se projevujeme jako ženy a muži, tyto role si osvojujeme v rámci procesu socializace již od prvních týdnů života.

Genderová socializace = Proces učení se ženským a mužským rolím, při kterém si již od útlého věku osvojujeme sociální normy, hodnoty a utváříme si své vlastní já. Jedinec se učí, jak by se měl projevovat, chovat v souladu se svým pohlavím a utváří si genderovou identitu.

Genderové stereotypy = Předem dané představy o chování a povaze mužů a žen (maskulinity a femininity), nejčastěji se týkají osobnosti, tělesných rysů, sociálních rolí, povolání a sexuality – předpokládá se, že jeden gender je vždy přitahován tím opačným.

¹⁰ AlegsOnline.cz: *Zásady Yogyakarty*. AlegsOnline.com - 2020/2022 - License CC3 [online]. [cit. 8. 4. 2022]. Dostupné na: <https://cs.alegsaonline.com/art/109893>

¹¹ AlegsOnline.cz: *Zásady Yogyakarty*. AlegsOnline.com - 2020/2022 - License CC3 [online]. [cit. 8. 4. 2022]. Dostupné na: <https://cs.alegsaonline.com/art/109893>

Heteronormativita = Termín vyjadřující názor, že jen heterosexuality je normální sexuální orientace a že každé pohlaví má v životě své přirozené role.

Homofobie = Termín označující odpor, nenávisť a obavy z homosexuality a homosexuálních jedinců.

Léčba homosexuality/snaha o změnu sexuální orientace/reparativní terapie/konverzní terapie = Lékařské či psychoterapeutické snahy o změnu homosexuální orientace.

LGBT(QIA)+ = Souhrnné označení pro lesby, gaye, bisexuály, transgender osoby, (transsexuály),¹² queer, intersexuály a asexuály, znaménko + zastupuje další menšiny.

- LG = Lesby a gayové – Hlavní roli u nich hraje nejen jejich sexuální, ale i citová orientace, která je zaměřená na osoby stejného pohlaví. Obvykle se uvádí jen sexuální orientace, ale takové vnímání je příliš zjednodušující, heterosexuální lidé jsou k sobě přitahováni nejen sexuálně, ale i emočně a jinak tomu není i u stejnopohlavně orientovaných osob.
- B = Bisexuálové – Osoby s bisexuální orientací cítí ve větší či menší míře přitažlivost k oběma pohlavím, ale nemusí jít nutně o podíl 50/50. Nelze tedy říct, že bisexuály vždy přitahují stejnou měrou obě pohlaví.
- T = Transgender – Jedná se o široký pojem souhrnně označující osoby, jejichž genderová identita se liší od jejich biologického pohlaví; neboli ztotožňují se s genderovou rolí opačného pohlaví. Tito lidé mohou, ale nemusí, za účelem uspokojení, vyhledat různé chirurgické zákroky či hormonální terapii. V Indonésii se pro trans ženu používá termín *transpuan/waria* a pro trans muže je používán termín *transpria/priawan*.

¹² Jedná se o zastaralý výraz, Prague Pride slovník žádá, aby již nikdo nepoužíval slovo transsexuál: „Nepoužívejte slovo transsexuál, je to zastaralý výraz definující podle akademického slovníku cizích slov (Academia, 2005) transsexualismus jako „chorobnou touhu jedince pohlavně normálně vyvinutého žít jako osoba opačného pohlaví“. Takový přístup ignoruje skutečnost, že mnoho trans lidí netouží po operativní změně pohlaví a pohybují se na spektru mezi binárními póly muž a žena. Navíc tento výraz limituje celou věc na záležitost těla a opomíjí identitu transgender osob.“
Prague Pride: *Návodný slovníček pojmů. JAK PSÁT O PRAGUE PRIDE A LGBT TĚMATECH* [online]. [cit. 8. 6. 2022]. Dostupné na: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/tiskove-zpravy/59-slovnicek-pro-komunikaci-o-lgbt/file>

- Waria, také MtF (Male to Female transgenders/orientace z muže na ženu)
= tento pojem je kombinací indonéských slov wanita (žena) a pria (muž), který se v Indonésii objevuje již od 70. let 20. století
- Priawan (FtM=Female to Male transgender/orientace z ženy na muže)
= tento poměrně nový pojem je kombinací slov pria (muž) a wanita (žena), Waria i Priawan jsou vlastně ekvivalenty pro mezinárodní slovo transgender.
- Q = Queer – Označení pro všechny, jejichž identita není heterosexuální nebo cisgenderová.
- I = Intersexuálové – Osoby, které lze laicky označit za dvoupohlavní, rodí se totiž s kombinací mužských i ženských fyzických znaků, kdy může být obtížné vůbec pohlaví určit.
- A = Asexuálové – Lidé, kteří nepocítují vůči druhým sexuální přitažlivost, což jim ale nijak nebrání prožívat jiné druhy přitažlivosti, například citovou (romantickou), platonickou či estetickou. Spektrum asexuality je velmi široké, od romantických asexuálů, kteří často žijí ve zcela standardních partnerských vztazích, až po aromantiky, kteří vyhledávají spíše přátelství nebo jiné platonické svazky.
- + = Za souhrnné označení LGBT se většinou přidává znaménko plus zahrnující další genderové identity a sexuální orientace.¹³

LGBT+ Pride = Průvody, které nejen oslavují LGBT jedince, ale také slouží jako demonstrace za práva neheterosexuálních menšin (ochrana před homofobií, homofobním násilím, právo na registrované partnerství/stejnopohlavní manželství, adopci a za mnoho dalších práv, která jsou LGBT upírána.¹⁴

Matriarchát = Forma společnosti, ve které jsou téměř veškeré aspekty života v rukou žen.

Menšinový stres = Tento termín označuje psychologický stres odvozený od statusu menšiny. Menšinový stres působí nad rámec obvyklého stresu, se kterým se setkávají všichni lidé. Tato teorie prakticky souvisí s otázkami, které se týkají menšin

¹³ Amnesty International: *Slovníček pojmů spojený s LGBTI*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://www.amnesty.cz/lgbti/slovnicek-pojmu>

¹⁴ *Ibidem* Prague Pride

a převládajících standardů, stejně jako s jakýmkoliv konfliktem, se kterým se setkávají v důsledku sporů s majoritou ve společnosti. Jelikož nelze překotně změnit celou společnost a její myšlení a fungování, je tento společensky založený stres chronický a stabilní.¹⁵

Multigender = Termín pro každého, kdo zažívá více než jednu genderovou identitu. Může být použit jako pohlavní identita samostatně, nebo může být zastřešujícím termínem pro jiné identity, které odpovídají tomuto popisu. Mezi multigenderové identity patří bigender (dvě pohlaví), trigender (tři pohlaví), quadgender (čtyři pohlaví), kvintgender (pět pohlaví), polygender (mnoho pohlaví), pangender (všechna pohlaví), omnigender (všechna pohlaví jednotlivě) a genderfluid (proměnné pohlaví).¹⁶

Náboženské odmítnutí = Participant si uvědomují, že jejich náboženské doktríny nepodporují neheterosexualitu, ale zároveň nedokážou popřít fakt, že se cítí být přitahováni stejným pohlavím. Všichni si udržují tyto dvě protichůdné identity, i když to v nich vyvolává stres, depresi, frustraci a nenávist k sobě samému.¹⁷

Oriengender = Genderová identita, kde se pohlaví člověka mění denně, měsíčně nebo ročně. Oriengenders se mohou také identifikovat jako nebinární, transgender, genderqueer nebo cisgender.¹⁸

Patriarchát = Forma společnosti, ve které jsou téměř veškeré aspekty života v rukou mužů.

- Patriarchální řád = mužské je nadřazené ženskému a má právo ovládat a využívat méněcenné

Pohlaví = udává biologické (fyzické) rozdíly dané ženám a mužům již od narození

Sebeodmítání = Souvisí s internalizovanou homofobií, kterou zapříčinily náboženské doktríny a sociální vnímání vůči homosexualitě. Pokud náboženství a společnost

¹⁵ *Ibidem* KHOIR, str. 6

¹⁶ Gender Wiki: *Multigender*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Multigender>

¹⁷ *Ibidem* KHOIR, str. 8

¹⁸ Gender Wiki: *Oriengender*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/Oriengender>

stigmatizuje, ponižuje a má vůči homosexuálům předsudky, je vysoká pravděpodobnost, že budou stejné věci dělat sami sobě. Tito jedinci tedy mají problém s přijetím své sexuální orientace a v extrémním případě zcela odmítnou jakékoliv (sexuální) touhy.¹⁹

Sexismus = Diskriminace na základě pohlaví.

Sexuální orientace = Sexuální orientaci definují Yogyakartaťské zásady jako „schopnost každého člověka se hluboce citově a sexuálně přitahovat a mít intimní asexuální vztahy s jednotlivci jiného nebo stejného pohlaví nebo více než jednoho pohlaví.“

Tomboy = Označení ženy, která se cítí být spíše v roli muže. Tento termín vznikl v USA a později se rozšířil do celého světa. Souvisí s tím nejen chování ženy, ale hlavně styl oblékání – skinny džíny, boyfriend džíny, košile, oversized trika a mikiny, kšiltovky, pánské tenisky, polobotky či mokasíny. Cílem je působit ležérně, rošťácky a rebelsky. Tyto ženy jsou považované za lesbičky, avšak není to pravidlem, jelikož je tento trend již více než 20 let v módě a je stále více oblíbený.²⁰

Třetí pohlaví = Termín používaný v sociologii k popisu jakékoliv společensky nebo právně uznané genderové role mimo binární pohlaví muže a ženy. Termín sám o sobě neodkazuje na specificky definovaný třetí rod, ale obecněji na jakýkoliv jiný rod než dva. Mnoho nebinárních lidí se identifikuje jako třetí pohlaví, i když jejich kultura nebo země třetí pohlaví neuznává.²¹

Transfobie = Nepřátelský postoj vůči transsexuálům a transgender osobám.

Tranzice = Proces přechodu k životu v souladu s pociťovaným rodem transgender osoby.

¹⁹ *Ibidem* KHOIR, str. 7

²⁰ LuxuryMag. Czech Fashion Magazine: *Kdo je Tomboy?* [online]. 24. 10. 2013 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.luxurymag.cz/novinky/9716/kdo-je-tomboy/>

²¹ Gender Wiki: *Third Gender*. [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné na: https://gender.fandom.com/wiki/Third_Gender

Pojmy z indonéské historie vyskytující se v textu

Abdurrahman Wahid/Gus Dur (* 1940, † 2009)

Původně islámský duchovní, který předsedal muslimské organizaci Nahdlatul Ulama a později indonéský politik. Stal se 4. indonéským prezidentem (1999–2001). Jeho nástupkyní se stala Megawati Sukarnoputri, která se tak stala první a zatím poslední prezidentkou Indonésie (2001–2004).

Basuki Tjahaja Purnama/Ahok (*1966)

Indonéský podnikatel, politik a bývalý guvernér Jakarty. Byl prvním guvernérem Jakarty, který měl čínské předky a druhým, který vyznával křesťanství. Dle konzervativních muslimů urazil Korán, když během předvolební kampaně obvinil své protivníky ze zneužívání veršů v tomto politickém boji (citovali verše z Koránu, které dle některých interpretací zakazují muslimům žít pod nadvládou nemuslimů). Později se Ahok omluvil a uznal, že se jednalo o rouhání. Přesto byl odsouzen ke 2 letům ve vězení.²²

FPI/Front Pembela Islam = Byla indonéskou islamistickou organizací tvrdé linie, kterou v roce 1998 založil Muhammad Rizieq Shihab s podporou vojenských a politických osobností. Byla rozpuštěna v roce 2019.

Jemaah Islamyiah = Indonéská islámská teroristická skupina, která má za cíl zřídit islámský stát v Jihovýchodní Asii.

Pancasila = Indonéská státní ideologie obsahující 5 principů – víra v jednoho a jediného Boha; spravedlivá a civilizovaná humanita; jednotná Indonésie; parlamentní demokracie; sociální spravedlnost pro všechny občany.

²² VEJVODOVÁ, N.: *Test náboženské tolerance nevyšel. Křesťanský guvernér Jakarty jde do vězení za hanobení koránu*. ČTK [online]. 9. 5. 2017 [cit. 25. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/test-nabozenske-tolerance-nevysel-krestansky-guverner-jakarty-jedo-vezeni-za-hanobeni-koranu-31136>

Sukarno/Bung Karno (*1907, † 1970)

Zakladatel a první prezident Indonésie (1945–1966), který sehrál důležitou roli při osvobození Indonésie z nizozemské koloniální nadvlády, která probíhala pod taktovkou VOC okolo 333 let a trvala prakticky až do doby, kdy byla oficiálně vyhlášena indonéská nezávislost (17. 8. 1945).

- Řízená demokracie/Demokrasi Terpimpin (1957–1965)

Vyhlásil ji prezident Sukarno z důvodu nefunkčnosti parlamentu, který omezoval výkon jeho moci a také z důvodu chudoby, nestability, chaosu, nezaměstnanosti, separatistických tendencí a několika pokusů o vojenský puč.

Suharto (*1921, † 2008)

Indonéský vojenský a politický vůdce, známý hlavně jako druhý indonéský prezident (1967–1998). Byl považován za otce rozvoje, po zasažení Indonésie Asijskou finanční krizí prezident Suharto odstoupil a nahradil ho Bacharuddin Jusuf Habibie (1998–1999).

- Orde Baru/Nový pořádek (1966–1998)

Nahradil Sukarnův Orde Lama/Stary pořádek. Vznikl po antikomunistických čistkách (1965–1966) na troskách Sukarnovi řízené demokracie. Zrodil se ze strachu z nástupu komunismu. Tento autoritářský režim směřoval k rozvoji, realizaci národních dělů, prosperitě a stabilitě.

- Reformasi = Období reformace začalo v Indonésii po rezignaci prezidenta Suharta a jeho autoritářského režimu v roce 1998. Bylo to přechodné období s liberálnějším a otevřenějším politickým i společenským prostředím.

Náboženské pojmy

Allah SWT = Zkratka SWT znamená Subhanahu wa ta'ala, překládá se jako „Sláva jemu, vznešenému“, když někdo říká nebo čte jméno Alláha, tak zkratka SWT označuje úctu a oddanost vůči Bohu.

Fatwa = Nábožensko-právní stanovisko, formální rozhodnutí nebo výklad týkající se určitého bodu islámského práva podaný kvalifikovaným právníkem (známý jako muftí, který je oprávněn ji vydávat za použití základních pramenů jako Korán či Sunna), které zdůvodňuje či posvěcuje určité jednání či politiku. Fatwy jsou obvykle vydávány v reakci na otázky jednotlivců nebo islámských soudů. I když jsou považovány za směrodatné, obecně se s nimi nepočítá jako se závaznými úsudky; žadatel, který shledá fatwu jako nepřesvědčivou, je oprávněn hledat jiný názor.²³

Fundamentalismus (opakem je modernismus) = Spočívá v urputném lpění na základních (z latinského *fundamentum* = základ) principech. Často se tento termín používá právě ve spojitosti s náboženstvím a jejich směry, které vyžadují doslovný výklad textů a aplikaci v životě.

- Fundamentalisté = Sami sebe vnímají jako pokračovatele tradice, často moralizují, jsou xenofobní, netolerují odlišné názory či bohy a jsou přesvědčeni o absolutnosti vlastní pravdy.
- Fundamentalismus islámský = Současný vývojový proud islámu, hnutí stojící proti islámskému modernismu, s nímž se rozchází ve výkladu islamizace, tj. obnovy a rozvoje muslimské společnosti podle hodnot islámu. Hlásá a prakticky uplatňuje návrat k základu islámského náboženství. Požaduje obnovu čistoty islámu, islámské kultury a v politické oblasti posílení islámské civilizace, přitom se zcela nezříká vymožeností moderní doby, vědy a techniky apod.²⁴

²³ Britannica: *Islamic law Fatwa* [online]. [cit. 13. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/fatwa>

²⁴ Sociologická encyklopedie: *Fundamentalismus*. Sociologický ústav AV ČR [online]. 11. 12. 2017 [cit. 17. 6. 2022] Dostupné na: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Fundamentalismus_isl%C3%A1msk%C3%BD

Haram = Arabský výraz ve smyslu zakázáno. Může odkazovat buď na něco posvátného, k čemu je zakázán přístup lidem, kteří nejsou ve stavu čistoty nebo kteří nejsou zasvěceni do posvátného poznání anebo v přímém kontrastu se zlým, tedy hříšným činem, který je zakázáno dělat. Například cizoložství, vražda, podvod nebo krádež, může také odkazovat na některá jídla a nápoje: vepřové maso nebo alkohol, které jsou považovány za haram. Opakem je *halal*, což znamená „přípustné“ dle islámského práva.²⁵

Islám = Vznikl v 7. století, avšak mnoho islámských vyznavačů věří, že se jedná o starobylou víru, která vždy existovala jako Bohem (arabsky Alláh) určené náboženství. Islám je přísně monoteistické náboženství zdůrazňující jedinečnost neporovnatelného Boha (Alláha) a povinnost věřících mu sloužit.²⁶

Korán = Svatá kniha islámu obsahující definitivní Boží slovo a vůle, pro muslimy je Božím slovem seslaným lidstvu z nebe. Korán byl zjeven Božím poslem Gabrielem Proroku Muhammadovi, kterého Bůh (Alláh) vybral jako svého posledního posla, aby ho mohl přednášet ostatním (arabské slovo *qur'án* znamená přednášet).²⁷

Liwát = anální styk dvou mužů

Lúti = synonymum pro homosexuála

Lútíja = sodomie

Ruqyah = Islámský náboženský exorcismus, během něhož je recitován Korán v blízkosti hlavy LGBT+ jedince. Jeho cílem je změnit nervová spojení v mozku a vyhnat tak zlé démony a ducha „džina“ z těla ven.

Sunna = Obsahuje autoritativní sbírky Muhammadových výroků a činů (hadísy), které slouží jako příklady muslimům, kteří hledají návod, jak žít svůj život.²⁸

²⁵ Arabic Online: *What does haraam mean?* [online]. 7. 7. 2016 [cit. 13. 2. 2021]. Dostupné na: <https://arabiconline.eu/what-does-haraam-mean/>

²⁶ Kniha náboženství. Přeložil Jaroslav HOFMANN. Praha: Knižní klub, 2015. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-5179-0. Str. 250–291.

²⁷ *Ibidem*

²⁸ *Ibidem*

Šaría (cesta) = Systém náboženského práva a morálních zásad, který v mnoha islámských zemích dodnes dává charakter občanskému právu. Evropský soud označil právo Šaría jako neslučitelné s demokratickou a sekulární společností.²⁹

Ziná = nemanželský pohlavní styk mezi mužem a ženou

Mapa Indonésie

Obrázek 1 – Mapa Indonésie, Zdroj: <https://asiapacific.anu.edu.au/mapsonline/base-maps/provinces-indonesia-base-2013>

²⁹ *Ibidem*

Úvod

Téma magisterské diplomové práce „*LGBT+ a indonéska společnost: Islám versus menšinové sexuální orientace*“ jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem při svých cestách po Indonésii a při terénním výzkumu ke své bakalářské práci na téma „Postavení žen v indonéske společnosti“, který jsem realizovala v roce 2019, narazila nejen na feministky, ale též na mnoho LGBT+ osob, které mě svými životními zkušenostmi velmi zaujaly. Měla jsem prostor se s některými z nich seznámit a pohovořit o úrovni jejich života jako LGBT+ jedinců žijících v převážně muslimské indonéske společnosti. Z několika přátelských rozhovorů jsem zjistila, že život zde pro ně není úplně jednoduchý, setkávají se s diskriminací, společnost je odsuzuje, pohrdá jimi a někteří svou sexualitu raději nikomu neodhalí kvůli obavám ze sociální stigmatizace. Nedostatek výzkumných prací na toto téma a výše zmíněné rozhovory mě inspirovaly k tomu, abych shromáždila co nejvíce informací a zpracovala tuto diplomovou práci.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou část skládající se ze 3 kapitol a na praktickou část, která obsahuje jednu kapitolu věnovanou kvantitativnímu dotazníkovému šetření. V teoretické části se v první kapitole nejprve věnuji homosexualitě a historii homosexuality v islámu a indonéske společnosti. Podrobně se zabývám dvěma vlnám sexuální morální paniky – homofobnímu odporu, jehož druhá vlna je v Indonésii stále aktuální a také Hnutí 30. září, které se událo v letech 1965–1966 a je pejorativně spojováno nejen s feministkami, ale též s LGBT+ osobami. Ve druhé kapitole se zabírám současným postavením LGBT+ komunity v indonéske společnosti, kriminalizací sexuálních aktivit a upíráním lidských práv LGBT+ jedincům, pornografickým zákonem a vybranými regionálními nařízeními. Třetí kapitola popisuje historii a současnost indonéských (anti-)LGBT+ organizací, nejprve pojednává o LGBT+ organizacích za Suhartova režimu, poté o radikálních muslimských skupinách MUI a AILA a na konec charakterizuje vybrané současné LGBT+ organizace, kterými jsou Arus Pelangi, GAYa Nusantara a Suara Kita.

Práce se zabývá tématem, které se stává čím dál častějším námětem odborných knih či vědeckých výzkumů v Indonésii, přestože je v indonéske společnosti toto téma ještě stále tabuizované. Na internetu bylo nalezeno několik výzkumů, odborných článků a knih vztahujících se k danému tématu. Tyto texty mají převážně 3 podoby, jsou buď

neutrální, kdy je autor nezaopatřený a pouze se snaží zjistit a předat co nejvíce informací o LGBT+ v Indonésii nebo jsou ryze anti-LGBT+ psané konzervativními muslimskými studenty, kteří stojí silně proti LGBT+ osobám a považují je za hrozbu celé společnosti a též pro-LGBT+ texty psané většinou homosexuálním jedincem, který chce změnit pohled společnosti vůči menšinovým formám lidské sexuality a zmapovat život a postavení LGBT+ osob v Indonésii. Tato práce čerpala nejvíce informací z odborných článků nizozemské socioložky Saskie Eleonory Wieringy a z výzkumu indonéského studenta Anana Bahrula Khoira, který získal magisterský titul na nizozemské univerzitě v Groningenu. Jeho výzkumná práce *LGBT, Muslim, and Heterosexism: The Experiences of Muslim Gay in Indonesia* z roku 2020 zkoumá život sedmi homosexuálních a bisexuálních mužů ve věku mezi 20–27 lety žijících v Indonésii. Mnoho užitečných informací bylo též získáváno přes oficiální webové stránky LGBT+ a aktivistických organizací. Stěžejní literatura je uvedena v seznamu použité literatury, převážně se jednalo o anglicky a indonésky psanou literaturu, odborné články, online knihy a oficiální webové stránky či Instagram zkoumaných organizací.

Praktická část prostřednictvím kvantitativního dotazníkového šetření zjišťuje míru socializace LGBT+ jedinců do většinové části indonéské společnosti, jaký postoj k respondentům zastává jejich rodina a okolí po odhalení genderové identity a jaké sociální strategie LGBT+ osoby v indonéské společnosti aplikují. Dále zjišťuje, zda víra ovlivňuje sexualitu těchto osob, jakými psychickými problémy tito jedinci trpí, jakým problémům musí v indonéské společnosti čelit, jak vnímají oficiální diskurz indonéských muslimských náboženských vůdců a zda mají touhu konvertovat k jinému náboženství či emigrovat do jiné části Indonésie nebo cizí země, která je více tolerantní a přátelská vůči LGBT+.

Ve výzkumné části objasňuji metodologický rámec výzkumu, poté interpretuji výsledky pomocí grafů a citací obsahově nejpřínosnějších odpovědí respondentů a na konec tyto výsledky sumarizuji. Tato práce je velmi přínosná, jelikož se zabývá tématem, kterým se v českém prostředí do takové míry ještě žádný výzkum nezabýval. V závěru práce uvádím několik doporučení pro další výzkumy na toto téma.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Homosexualita v islámu a indonéské společnosti

V minulosti byly sexuální praktiky mezi osobami stejného pohlaví v Indonésii vcelku běžné, nicméně náboženství změnilo způsob, jakým je na neheterosexualitu nahlíženo. V nizozemském koloniálním období pohlíželo křesťanství na homosexualitu jako na abnormální, nepřírozenou a zakázanou sexuální orientaci, což následně ovlivnilo způsob, jakým bylo nizozemskou vládou nahlíženo na lidi, které sexuálně přitahují osoby stejného pohlaví. Historické prameny dokazují, že úřady trestaly hříšníky, kteří se údajně dopouštěli homosexuálních aktivit, různými druhy trestů, jako je oběšení, uškrcení nebo utonutí.

Podobně jako křesťanství, je i islám dalším náboženstvím, jehož učení je homofobní. Islám je vlastně ve své podstatě neodmyslitelně homofobní náboženství kvůli striktnímu zákazu stejnopohlavních tužeb a aktů a není tedy překvapivé, že většina demonstrací proti LGBT+ komunitě v Indonésii je organizována radikálními islámskými věřícími.³⁰

1.1 Historie homosexuality v islámu

Korán je v islámu ústředním bodem a všichni muslimové nepochybně věří, že je (vedle Sunny) jednou z jejich životních příruček plných instrukcí, které je třeba dodržovat jako celek. Z teologického hlediska, pokud se muslim těmito pokyny neřídí, sejde z cesty a nenaplní nejvyšší cíl, jako je setkání se s Bohem na onom světě, či ztratí možnost stát se navždy obyvatelem nebes. V islámské perspektivě jsou Korán i Sunna světly, která vedou lidi k jejich skutečným životním cílům a usměřují různé aspekty života člověka, zejména sexualitu. Toto náboženství nutně nezakazuje, aby měl člověk sexuální touhy, ale přesto koriguje, zda jsou jeho sexuální potřeby vhodně nasměrované a konané v mezích islámského práva šaría.³¹

³⁰ ANAN BAHRUL KHOIR. *LGBT, Muslim, and Heterosexism: The Experiences of Muslim Gay in Indonesia*. Wawasan [online]. 2020, 1-19 [cit. 17. 11. 2020]. ISSN 25273213. Dostupné z: doi:10.15575/jw.v5i1.8067. Str. 2.

³¹ *Ibidem* KHOIR, str. 4

Postoj islámské právní vědy k homosexualitě je jednoznačně odmítavý, a to i přesto, že byl obraz homosexuality³² mnohokrát zaznamenán v literatuře a homosexualita byla a dodnes stále je součástí muslimských společností.³³

Výchozím bodem pro postoj, který islámská právní věda zaujímá vůči homosexuálům, je koránský příběh proroka Lúta (biblický Lot), který měl hlásat monoteismus mezi obyvateli svého města³⁴ a vyzvat je, aby se zřekli nezákonného a nemravného chování – sodomie.

Tento příběh zmiňuje několik koránských súr: „A vyslali jsme Lota, aby pravil k lidu svému: „Vy dozajista pášete takové nemravnosti, jaké nikdo z lidstva veškerého před vámi nedělal. Což budete vskutku vcházet k mužům, přepadávat na cestách a páchat skutky zavrženíhodné ve shromážděních svých?“...“ (29:28-29). Vedle násilí byla mužská homosexualita tím největším hříchem Lútova lidu, který byl potrestán Božím hněvem: „A obrátili jsme to město vzhůru nohama a seslali jsme na ně déšť kamenů z hlíny pálené.“ (15:74). Verš s varovným obsahem: „A hle, pravil Lot k lidu svému: „Zdaž budete se oddávat nemravnosti, již před vámi se žádný na světě tomto nedopustil? Vždyť vy z vášně své k mužům vcházíte místo k ženám! Vy věru jste lid, jenž všechnu míru překračuje!“ (7:80-81).

Michal Zdeněk ve své diplomové práci „*Sexualita z pohledu islámu*“ píše: „Islámská právní věda tedy zcela zavrhuje mužskou i ženskou homosexualitu, přičemž se zaměřuje především na sexuální akt samotný, nikoliv pak na sexuální orientaci nebo subjektivní vnímání vlastní identity. Vnímání transvestitismu a transsexuality do určité míry splývá, neboť zženštilý muž je často řazen do stejné kategorie jako muž, který se obléká do ženských šatů. To stejné platí pro vnímání ženy, která se obléká do mužských šatů, a ženy mající až příliš výrazné mužské rysy. Existuje však snaha o rozlišení mezi jedincem, který se takto již narodil, aneb *byl takto stvořen*, jehož identita je respektována, nebo alespoň tolerována, a jedincem, který se vědomě a ze své vůle snaží o změnu svého vzhledu, což je nazíráno jako odporující přirozenosti a zcela odmítáno.“³⁵

³² V náboženských, právních i beletristických textech je striktně rozlišováno mezi mužskou a ženskou homosexualitou, téma mužské homosexuality je v Koránu a hadíthech zastoupeno, téma ženské homosexuality/lesbismu nikoliv, jedním z důvodů je nejspíš absence penetrace penisem.

³³ ZDENĚK, Michal. Diplomová práce: *Sexualita z pohledu islámu*. Praha, 2012. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce: prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc., str. 32–37

³⁴ V biblické knize Genesis jsou to města Sodoma a Gomora.

³⁵ *Ibidem* ZDENĚK, M., str. 32–37

Explicitní vyjádření trestu pro dva muže, kteří se homosexuálního styku dopustili, a to jak aktivně, tak i pasivně, přináší tento hadíth: „Posel Boží řekl: „Jestliže najdete někoho, kdo činí to, co činil lid Lútův, pak zabijte toho, kdo to dělá, i toho, komu je to děláno.“ nebo také koránský verš „Ty dva z vás,³⁶ kteří se toho dopustí, potrestejte! A jestliže se pak kajícně obrátí a polepší, nechte je být! A Bůh věru je milostivý ke kajícníkům a slitovný.“ (4:16). Trest formou ukamenování je určen jiným hadíthem: „Jestliže se svobodný muž dopustí sodomie, bude ukamenován.“ Jiný hadíth v souvislosti s homosexuálním stykem stanovuje trest bez ohledu na rodinný stav muže: „Bude ukamenován, ať je svobodný nebo ženatý.“³⁷

Americký antropolog a profesor Tom Boellstorff³⁸ prohlásil, že být gayem a muslimem současně je *ungrammatical/nesprávné*, jelikož obě tyto protichůdné identity narušují harmonii pohlaví lidí. Účelem manželství v islámských naukách je totiž krom rekreace také prokreace neboli plození potomků. I kdyby byla schválena standardizace mužsko-mužských nebo žensko-ženských sexuálních vztahů, ať už prostřednictvím manželství, či nikoliv, tak stejně takový vztah nemůže přivádět na svět děti. V této souvislosti je tedy homosexualita pro islámskou víru naprosto nepřijatelná, jelikož je v rozporu s harmonií pohlaví lidí. Bůh totiž stvořil lidské bytosti do páru muž-žena, jejichž posvátným životním údělem je manželství a plození potomků.³⁹

Většina muslimů spíše souhlasí s konzervativními islámskými ideologiemi, které pojednávají o vztazích osob stejného pohlaví jako o hříchu proti Bohu a významném přestupku proti právu šaría. Především právě tyto ideologie ovlivňují země s muslimskou většinou, tudíž jsou následně více nábožensky a právně agresivní vůči neheterosexuálním lidem. Tresty pro ty, kteří se v převážně muslimských zemích věnují stejnopohlavním sexuálním aktivitám stále převládají a jsou pravděpodobně podporovány většinou věřících.

S LGBT+ jedinci je obecně velmi krutě zacházeno právě v zemích, kde se striktně uplatňuje islámské právo, jsou zde stigmatizováni, diskriminováni a čelí mnoha

³⁶ Ty dva z vás (al-ladhání minkum) v arabštině jednoznačně odkazuje na dva muže, tento verš lze interpretovat jako týkající se trestu pro 2 muže, kteří se dopustili homosexuálního styku, pro cizoložníky a třetím výkladem je, že může odkazovat na 2 muže, kteří mají společnou manželku.

³⁷ *Ibidem* ZDENĚK, M., str. 32–37

³⁸ **Tom Boellstorff** je americký antropolog a profesor působící na University of California. Věnuje se hlavně antropologii sexuality, globalizace, digitální antropologii a studiem Jihovýchodní Asie.

³⁹ *Ibidem* KHOIR, str. 4

předsudkům. Je tedy pravda, že v zemích, kde dominuje islám, panuje nejvyšší úroveň homofobie a nesnášenlivosti vůči sexuální rozmanitosti.⁴⁰

Například v Bruneji začala od 3. 4. 2019 platit druhá část zákona, která umožňuje trestat homosexuální styk či cizoložství bičováním či (u)kamenováním. První část začala platit v roce 2014, kdy brunejský sultán Hassanal Bolkiah obhajoval přijetí trestů dle islámského práva šaría, a tudíž za spáchání neheterosexuálních činů⁴¹ hrozilo odnětí svobody a vysoké pokuty. Cílem těchto zákonů je odradit obyvatele od páchání činů, které nejsou v souladu s islámskou vírou a ochraňovat tak legitimní práva všech lidí. Efekt ochrany práv je však opačný, jelikož tyto zákony agresivně vystupují proti těm, kteří se neřídí nařízením normativní brunejské společnosti, ve které navíc platí legislativní zákaz šíření jiného než islámského učení.⁴² Za lidská práva zde v roce 2014 vystupovaly aktivistické organizace jako je Amnesty International⁴³ nebo také známé osobnosti z celého světa, které své fanoušky vybízeli k tomu, aby bojkotovali hotely vlastněné brunejským sultánem.⁴⁴ Ve stejném roce proběhlo v USA na podporu LGBTQ+ osob žijících v Bruneji několik protestů s mottem #StopTheSultan. Tyto aktivity měly velký vliv na brunejskou ekonomiku, a tak byla druhá část zákona pozastavena, avšak v roce 2019 brunejský sultán uvedl zákon v platnost.⁴⁵

OutRight Action International, nevládní organizace zabývající se lidskými právy, která se zabývá porušováním a zneužíváním lidských práv vůči LGBT+, popsala Brunej

⁴⁰ *Ibidem* KHOIR, str. 5

⁴¹ Cizoložství je též potrestáno smrtí ukamenováním, ale pouze tehdy, když je prokázáno svědectvím čtyř důvěrných, nestranných a pravdivých svědků, dále také zakázal veřejné slavnosti Vánoc v roce 2015, včetně nošení klobouků nebo oblečení, které připomínají Santa Clause. Zákaz se týká pouze místních muslimů.

⁴² LUKOVÁ, A.: *Brunej dnes začíná trestat homosexuální styk smrtí*. Queer Geography [online]. 3. 4. 2019 [cit. 11. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.queergeography.cz/brunej-zacina-trestat-homosexualni-styk-smrti/>

⁴³ *Amnesty International* je celosvětové, apolitické, nezávislé a dobrovolné hnutí za lidská práva. Bojuje proti porušování lidských práv a nesvobodě. Prostřednictvím podrobného výzkumu a různých kampaní pomáhají bojovat proti porušování lidských práv po celém světě a tyrany přivádí před soud. Mění represivní zákony. Zdroj: Amnesty International: *Who we are/What we do*. [online]. [cit. 12. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.amnesty.org/en/>

⁴⁴ Například světoznámý americký herec George Clooney, který napsal otevřený dopis, ve kterém vyzýval k bojkotu těchto hotelů nebo americká komička, televizní bavička, herečka a „tvář LGBT+ komunity v USA“ *Ellen DeGeneres* (*26. 1. 1958), která jako jedna z prvních osobností v roce 1997 veřejně přiznala svou homosexualitu, kvůli čemuž ji vyhodili z televize a trvalo přes tři roky, než se vrátila zpět na obrazovky. Jako jedna z mála pozitivně ovlivnila postoj Američanů vůči LGBT+ právům. Proslavila se hlavně v *The Ellen DeGeneres Show*, v sitcomu *Ellen* a *The Ellen Show*. Získala mnoho cen včetně 14 cen Emmy. Provdala se v roce 2008 za ženu Portiu de Rossi. Encyclopaedia Britannica: *Ellen DeGeneres* [online]. 22. 1. 2021 [cit. 12. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.britannica.com/biography/Ellen-DeGeneres>

⁴⁵ TAN, Y.: *Brunei implements stoning to death under anti-LGBT laws*. BBC News [online]. 3. 4. 2019 [cit. 11. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-asia-47769964>

takto: „země, která má nejznepokojivější stav práv pro LGBT osoby v jihovýchodní Asii“, LGBT+ Brunejci zde cítí potřebu zůstat velmi diskrétní ohledně své sexuální orientace. Mezinárodní aktivisté za lidská práva doporučují LGBT+ osobám, stejně jako křesťanským a buddhistickým menšinám zde žijícím, aby svou neheterosexuální orientaci či vyznání, jiné než islámské víry, tajili. Každý, kdo by byl přistižen, že kazí obraz islámu, bude velmi přísně potrestán.⁴⁶

Odmítání a diskriminace homosexuálních osob je v těchto zemích běžná praktika a ti, kteří popírají existenci sexuálních menšin, uplatňují náboženství jako ideologický argument pro její negaci. Náboženství, kultura a tradice jsou v těchto zemích často využívány k ospravedlnění brutálních trestů, diskriminace a vyloučení LGBT+ jedinců ze společnosti. Zástupci vlády a veřejní činitelé jsou rovněž schopni přispět k šíření homofobních ideologií v rámci těchto zemí. Média, která by si dovolila zobrazovat neheterosexualitu a vysílat obsah s homosexuální tematikou, by byla cenzurována, a tak různé prvky muslimské země masivně omezují a odmítají představy o sexuální a genderové rozmanitosti.⁴⁷

1.2 Historie homosexuality v indonéské společnosti

Homosexualita v Indonésii existovala již před osvobozením od kolonialismu. Během koloniální éry stigmatizovala nizozemská vláda sexuální chování mezi osobami stejného pohlaví a spojovala je s deviantním sexuálním chováním, jako je sodomie nebo cizoložství. Osoby, které se dopustily neheterosexuálních aktivit, a tím pádem jednaly proti zákonu z nizozemského trestního zákoníku *Wetboek van Strafrecht*, který vešel v platnost v lednu 1918, obvykle byly odsouzeny k trestu smrti.

K prvnímu trestu za homosexuální čin došlo v roce 1636 na ostrově Banda v provincii Střední Moluky, kde byl zaživa upálen otrok spolu s jeho psem po boku. Dále v roce 1643 popravila koloniální vláda dva lidi, Ingela Harmensze a Bento de Sal, za spáchání stejnopohlavního sexuálního styku v tehdejší Batávii. VOC udělila každému jiný trest, Harmensz byl utopen, zatímco Bento de Sal byl upálen zaživa.⁴⁸

⁴⁶ MOSBERGEN, D.: *Brunei's LGBT Community Faces Terrifying Future*. Huffpost 15. 10. 2015 [cit. 5. 5. 2022]. Dostupné na: https://www.huffpost.com/entry/lgbt-brunei_n_561501f9e4b0fad1591a1167

⁴⁷ *Ibidem* KHOIR, str. 5

⁴⁸ Za stejný čin byl v roce 1644 popraven Holanďan Joost Schouten, který byl uškrcen a následně bylo jeho tělo spáleno na popel. Následovala spousta dalších poprav osob, které se údajně dopouštěly sodomie.

Všechny homofobní postoje souvisejí s pozicí, jakou mělo náboženství v nizozemských institucích. Křesťanství změnilo způsob, jakým nizozemská vláda nahlížela na homosexualitu, která byla vnímána jako něco nepřirozeného, abnormálního, zakázaného a nemorálního. Vláda tehdy navíc zřídila policejní sílu nazvanou *polisi kesusilaan/mravní policie*, která měla za úkol jednat s těmi, kteří byli považováni za sexuálně nemorální, což bylo vnímáno nejen jako hanba, která zamořovala ušlechtilý charakter společnosti, ale též považováno za zločin. Rovněž vyzvala několik lékařských odborníků, aby napsali o odchylkách sexuálního chování v rámci heteronormativity.

Homofobní naladění nizozemské vlády se projevilo masivním zatýkáním údajných homosexuálů ve velkých indonéských městech jako například Batávie (dnešní Jakarta), Bandung, Yogyakarta, Malang, Palembang, Makassar a v mnoha dalších. Bylo zatčeno okolo 171 až 223 lidí, ale malému množství zadržených se podařilo utéct, jedním z nich byl například Sutjipto, který o svých zkušenostech napsal autobiografickou knihu.⁴⁹ Jeho důležitý autobiografický rukopis napsaný v roce 1928 a publikovaný v roce 1992 pod názvem *My Life: an Autobiography of a Javanese Gay Aristocrat in the Early 20th Century/Můj život: autobiografie javánského homosexuálního aristokrata na počátku 20. století* vypráví příběh javánského homosexuálního muže urozeného původu. Autor v knize upřímně popisuje své homosexuální milostné zážitky, píše například o tom, jak se poznal v Situbondu se svým prvním milencem, dvacetiletým studentem, když mu bylo pouhých 13 let.

Třebaže měl Sutjipto později intimní vztahy i s Holanďany, jeho svědectví potvrdila skutečnost, že homosexualita mezi domorodými Indonésany existovala bez ohledu na nizozemské kulturní vlivy. Sutjiptovy příběhy o různých homosexuálních vztazích, s nimiž se setkal ve 20. letech, navíc budily dojem, že homosexualita nebyla v tomto bodě indonéské historie vůbec tabu. Sutjipto například popisuje, jak byly v madurské komunitě v Situbondu homosexuální vztahy mezi umělci lidového divadla zcela běžné.

Evidentně je chybné tvrdit, že je homosexualita nějakým nedávným importem ze Západu, naopak homofobie je v Indonésii poměrně čerstvým fenoménem. Dílo Sutjipta jasně ukazuje, že ani ve 20. letech 20. století nebyla homosexualita

⁴⁹ *Ibidem* KHOIR, str. 5

mezi domorodci považována za vážnou sociální anomálii. Naproti tomu v zemích jako Velká Británie byla sodomie již dávno kriminalizována.⁵⁰

Dalším důkazem je javánská Kama Sutra *Serat Centhini*, oficiální publikace královského dvora, 12dílné kompendium o sexualitě sestavené členy královské rodiny, dvorními básníky a částečně napsané korunním princem království *Mataram Surakarta* počátkem 19. století. Toto dílo podrobně popisuje gemblak a existenci waroků a jathil ve městě Ponogoro ve Východní Jávě.⁵¹ Ačkoliv homosexualita nebyla v žádném případě popisována jako rozšířená praxe, nebyla považována ani za přestupek, ani za ohrožení společnosti.⁵²

Přestože je Indonésie obecně považována za umírněnou muslimskou zemi, získávají za poslední desetiletí muslimské skupiny podporující islámské právo šaría širokou lidovou podporu.⁵³ Na rozdíl od klasického práva, které se přizpůsobuje potřebám společnosti, se v tomto případě naopak lidé musí přizpůsobit právu šaría. Mnozí muslimové usilují o to, aby toto právo upravovalo vztah mezi všemi vyznavači islámu a jeho výskyt v islámu může mít za následek obtížnější integraci v neislámské společnosti, poněvadž dochází k postupnému zformování paralelní společnosti, která disponuje vlastním právem. Právo šaría obsahuje mnoho kontroverzních částí,⁵⁴ které bývají pohnutkami pro mnoho sporů, které panují mezi muslimy a nemuslimy.⁵⁵

⁵⁰ NUGROHO, J.: *The Hidden Histories of Homosexuality in Asia*. Fair Observer [online]. 29. 7. 2016 [cit. 13. 2. 2021]. Dostupné na: https://www.fairobserver.com/region/asia_pacific/hidden-histories-homosexuality-asia-77120/

⁵¹ **Reog Ponogoro** = Tradiční taneční představení na východní Jávě zobrazuje intimní vztahy mezi dvěma postavami – **warokem** a **gemblakem**. Tanečníci tradičně vystupovali ve stavu transu. Toto představení zobrazuje tradiční javánské duchovní učení kejawen. Reog vypráví příběh o boji prince, který požádá o ruku krásnou princeznu, je to příběh o mýtické bitvě mezi králem Ponoroga a kouzelným stvořením podobným lvu jménem Singo Barong. Tanečníci, zejména warok, museli dodržovat přísná fyzická a duchovní pravidla a rituály. Podle těchto pravidel byl warokovi zakázán sexuální vztah se ženou, ale měl povolen sex s chlapci ve věku od osmi do patnácti let, kterým se říkalo gemblak. V představení vystupují i **jathil**, mladí a pohlední muži jezdící na koních vyrobených z tkaného bambusu, dnes tuto roli obvykle předvádějí tanečnice. Přestože se warok a gemblak účastnili aktů osob stejného pohlaví, neidentifikovali se jako homosexuálové, mnoho jich bylo zmasakrováno islámskými skupinami během antikomunistických masakrů v letech 1965-1966 a jejich hlavy byly umístěny na kůlech jako odstrašující případ. Zdroj: HIDAYANA, M.: *On gender diversity in Indonesia*. The Conversation 15. 9. 2018 [cit. 5. 5. 2022]. Dostupné na: <https://theconversation.com/on-gender-diversity-in-indonesia-101087>

⁵² *Ibidem* NUGROHO

⁵³ WIERINGA, Saskia E. *Criminalisation of Homosexuality in Indonesia: The Role of the Constitution and Civil Society*. Australian Journal of Asian Law [online]. 2019, 20(1), 1-19 [cit. 17. 11. 2020]. ISSN 14430738.

⁵⁴ Například povinné zahalování žen; nerovnost mužů a žen; poloviční vypovídací hodnota žen u soudu; ženy mohou být fyzicky trestané mužem; Šaría povoluje džihád, kamenování či bičování.

⁵⁵ Islám objektivně: *Co je to Šaría?* [cit. 17. 11. 2020]. Dostupné na: <https://islam-objektivne.webnode.cz/dokumenty/co-je-to-sarija/>

1.3 Homofobní odpor: první a druhá vlna sexuální morální paniky

V Indonésii jsou zatím zaznamenané dvě vlny sexuální morální paniky, první vlna vypukla v letech 1965–1966 a druhá v roce 2015.

1.3.1 První vlna sexuální morální paniky

První vlna sexuální morální paniky odstartovala oficiálně dne 1. 10. 1965, kdy byly členky socialistického ženského hnutí Gerwani–Gerakan Wanita Indonesia falešně obviněny z účasti na G30S/Gerakan 30 September–Hnutí 30. září. Měly se podílet na únosu, mučení, kastrování a následném zabití 6 generálů. Tato pomluva podnítila konzervativní skupiny k účasti v tomto masakru, což mělo za následek, že byly stovky tisíc levicově orientovaných osob zabity či uvězněny. Během tohoto chaosu a probíhající genocidy převzal generál Suharto moc od prezidenta Sukarna a zavedl vojenskou byrokracii.

1.3.2 Hnutí 30. září/G30S–Gerakan 30 September

V noci z 30. září na 1. října 1965 bylo násilně uneseno 6 generálů a jeden poručík. Tři generálové byli zabití ihned, zbytek až u Lubang Buaya/Krokodýlí jámy v Jakarta, do které byla jejich těla následně vhozena. Jednalo se o údajný pokus o převrat proti prezidentu Sukarnovi. Generál Suharto zareagoval velmi rychle a zorganizoval genocidu nebývalých rozměrů, jeho vojska zatkla stovky tisíc lidí a během jednoho roku se mu povedlo sebrat prezidentu Sukarnovi moc. Toto plíživé, ale velmi násilné a úspěšné převzetí vlády, které mělo za následek přenesení moci z prezidenta Sukarna na generála Suharta, bylo doprovázeno propagandistickou kampaní na podněcování muslimů, křesťanů a jiných masových konzervativních organizací, aby se účastnili na hromadném vyvražďování.⁵⁶

Suharto vinil celou PKI a její příznivce za přípravu údajného pokusu o převrat. Potřeboval přesvědčit své indonéské kolegy o jejich trestuhodnosti. Falešně tvrdil, že PKI a její příznivci stojí proti náboženství a také proti národní ideologii Pancasila. Skrze média, která ovládal, dále obvinil 13–14leté dívky z různých PKI-přidružených

⁵⁶ *Ibidem* WIERINGA, str. 7

organizací ze svádění generálů pomocí předvádění odporného tance nazývaného se *Fragrant Flower Dance*, při kterém měly být dle jeho slov zcela nahé a zpívat komunistickou píseň *Genjer-Genjer*. Po tanci měly generály vykastrovat a vydloubat jim oči z důlků.⁵⁷

Píseň *Genjer-Genjer* byla složena Muhammadem Ariefem, známým skladatelem z Banyuwangi. Tuto píseň složil v roce 1942, aby zkritizoval podmínky lidí žijících v Banyuwangi během japonské okupace. Později se píseň stala celostátně populární, když ji popové hvězdy Bing Slamet a Lilis Suryani upravili a znovu vydali v roce 1962. Tentokrát byla tato píseň použita ke kritice utrpení lidí v rámci Sukarnovy řízené demokracie. Kvůli své popularitě však byla tato píseň též používána jako kampaň pro PKI, a tak byla v této době silně spojena s komunistickým hnutím v Indonésii. Propagandistický film *Pengkhianatan G 30 S-PKI* dokonce obsahuje scénu, kde členky ženské organizace Gerwani zpívají tuto píseň při mučení obětí. Oficiální pitva všech generálů potvrdila, že nebyli nijak sexuálně zmrzačení, ačkoliv s tímto faktem je obeznámeno jen málo Indonésanů.⁵⁸

Tento příběh byl uměle vykonstruovaný z toho důvodu, aby spojil PKI a progresivní politicky aktivní ženy se sexuální perverzí a mohl je tak vyobrazit jako primitivní, nehumánní a špatné. Tato kampaň plná lži byla natolik úspěšná, že i o 50 let později fobie z komunismu přetrvává natolik, že jsou dnešní feministické aktivistky nařknuté z toho, že jsou komunistky nebo jsou nazývané jako *nové Gerwani*.

Události k 50. výročí této genocidy rozpoutaly další vlnu hysterie ohledně komunismu a spolu s tímto anti-komunistickým sentimentem na konci roku 2015 a začátku roku 2016 udeřila vlna nepřátelského anti-LGBT+ sentimentu poháněna homofobickými výroky vysoce postavených politiků.⁵⁹

⁵⁷ WIERINGA, S.: *COMMUNISTPHOBIA and TWO SEXUAL MORAL PANICS in INDONESIA* [online]. FORSEA 8. 4. 2019 [cit. 5. 5. 2022]. Dostupné na: <https://forsea.co/communistphobia-and-two-sexual-moral-panics-in-indonesia/>

⁵⁸ University of Washington, Southeast Asia Center: *Genjer-Genjer* [online]. 27. 10. 2017 [cit. 20. 1. 2021]. Dostupné na: <https://jsis.washington.edu/seac/news/genjer-genjer/>

⁵⁹ *Ibidem* WIERINGA, S.: *COMMUNISTPHOBIA and TWO SEXUAL MORAL PANICS in INDONESIA*

1.3.3 Druhá vlna sexuální morální paniky

Ještě, než vypukla druhá vlna sexuální morální paniky, bylo možné zaznamenat první rozruchy ohledně LGBT+ hnutí. Když se například v roce 1993 objevila rebelská tomboy fotka v jednom lesbickém magazínu, byla ze strany odpůrců LGBT+ kritizována a popisována jako *odporná šaškárna, z níž se zvedá žaludek*. Od roku 1997 některé indonéské TV talk show začaly diskutovat o problémech LGBT+, v komediích se začaly objevovat waria a komické postavy mužů s přehnaně femininním chováním a mluvou. Zprávy o tom, že je homosexualita nemoc a nákaza, se začaly objevovat pravidelně v tisku i v rozhovorech s gayi a lesbami, kteří to o sobě sami hlásali, ale též dodali, že se již takto narodili, tudíž jim to bylo přiděleno Bohem. Rostoucí viditelnost však nezastavila jejich diskriminaci, ba naopak vyprovokovala celonárodní odpor. Webové stránky LGBT+ skupin byly obviněny z propagace LGBT+ a vystupování waria v televizi bylo zakázáno.⁶⁰

Druhá vlna sexuální morální paniky vypukla na konci roku 2015, kdy se konzervativci snažili vyprovokovat strach z komunismu a homosexuality. Politici a vládní úředníci začali veřejně ventilovat anti-LGBT komentáře, a jakmile se k nim připojily státní komise, militantní islamisté a mainstreamové náboženské organizace, přerostla rétorika v kaskádu výhrůžek a toxicity proti indonéským sexuálním menšinám.⁶¹

Vzrůstající moc radikálních muslimských skupin a mnohé politické motivace hrály v obou případech hlavní roli. Útoky vyvrcholily roku 2017, kdy se konala agresivní masová demonstrace požadující zatčení oblíbeného čínského křesťanského guvernéra Jakarty, Basukiho Tjahaja Purnamy známého jako Ahok, který se chystal na znovuzvolení. Ahok byl obviněn z rouhání a urážky koránu, za což byl uvězněn na dva roky. Zatímco první vlna sexuální morální paniky použila propagandu spojující socialistické ženy s činem heterosexuální zvrácenosti k podněcování násilí proti komunistům, současná panika vzbudila strach tím, že asociovala komunismus s homosexualitou.⁶²

⁶⁰ *Ibidem* WIERINGA, str. 7–8

⁶¹ Human Rights Watch: “*Scared in Public and Now No Privacy*” *Human Rights and Public Health Impacts of Indonesia’s Anti-LGBT Moral Panic*. [online]. Copyright © 2018 Human Rights Watch All rights reserved [cit. 16. 6. 2022]. ISBN: 978-1-6231-36215. str. 8-12. Dostupné na: https://www.hrw.org/sites/default/files/accessible_document/indonesia0618_lgbt_web.pdf

⁶² *Ibidem* WIERINGA, COMMUNISTPHOBIA and TWO SEXUAL MORAL PANICS in INDONESIA

2 Současné postavení LGBT+ jedinců v indonéské společnosti

Zatímco byli během Orde Baru komunisté nejvíce opovrhovanou skupinou lidí, tuto nezáviděníhodnou pozici nyní zaujímá LGBT+ komunita. Dle výzkumu z dubna 2016, který uskutečnily instituce Lembaga Survei Indonesia a Wahid Foundation, patří LGBT+ jedinci mezi nejvíce nenáviděné menšiny mezi muslimy v Indonésii. Dotazováno bylo 1520 respondentů napříč všemi 34 provinciemi, z nichž všichni byli muslimové starší 17 let a/nebo v manželském svazku. Výsledky průzkumu byly takové, že 26,1 % nemá rádo LGBT jedince, 16,7 % nemá rádo komunisty a 10,6 % Židy, což je zajímavé zjištění, když vezmeme v potaz, jak málo Židů v Indonésii žije.⁶³

LGBT+ jsou dle Wahid Foundation menšinovou skupinou, která má nárok na státní ochranu. Yenny Wahid, dcera zesnulého prezidenta a bývalého vůdce největší islámské organizace v Indonésii Nahdlatul Ulama Abdurrahmana Wahida, je výkonnou ředitelkou této nadace. Uvedla, že islám zajišťuje právo na život všem lidem, včetně těch, kteří jsou považováni za sexuálně deviantní. Abdurrahman Wahid, známý jako Gus Dur, byl významným islámským myslitelem a vůdcem, který byl oddaný prosazovat mír, spravedlnost a respekt k odlišnosti v pluralitním světě. V Indonésii byl známý jako prominentní intelektuální osobnost a také jedna z hlavních postav prosazujících progresivní islámské myšlení a praxi.⁶⁴ Wahid Foundation se snaží

⁶³ Židé v Indonésii = Předpokládá se, že v Indonésii žije něco kolem 200 indonéských Židů. V 50. letech 19. století byla většina židovských rodin německého a nizozemského původu a žila převážně v Jakartě. Po návštěvě Indonésie v roce 1850 požádal jeruzalémský emisar/zvěd Jacob Saphir, aby amsterdamská židovská komunita poslala rabína, aby se pokusil zorganizovat indonéské Židy. V té době žilo na ostrovech přibližně 20 židovských rodin. Většina Židů zde však nebyla příliš pobožná, a tak nebylo vysvěceno žádné židovské komunitní centrum. Mezi dvěma světovými válkami odhadoval Israel Cohen počet Židů žijících v Nizozemské východní Indii na 2 000. Během japonské okupace byli indonésští Židé zadrženi a nuceni pracovat v krutých podmínkách v zajateckých pracovních táborech. Po válce se propuštění Židé ocitli bez svého původního majetku a mnozí raději emigrovali do Spojených států, Austrálie nebo Izraele. Podle odhadů žije v Indonésii cca 20 000 potomků Židů, kteří již však povětšinou ztratili svou historickou identitu. I přes nízký počet těchto jedinců zde panuje stále vysoká míra anti-semitismu, Indonésané nerozlišují Izrael od toho být Židem, obojí pro ně znamená to samé = nepřítel jejich náboženství a státu, a jakákoliv tolerance pomalu mizí. Židovská komunita je zde tak malá, a pro Indonésany prozatím „neviditelná“, že se nestala terčem islamistických militantních skupin jako některé větší náboženské minority v Indonésii.

BRIEGER, P. a BUOL, R.: *On remote island in Muslim-majority Indonesia, Jewish community lives in shadows*. The Times of Israel [online]. 5. 3. 2019 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné na:

<https://www.timesofisrael.com/jews-live-in-the-shadows-in-muslim-majority-indonesia/>

Jewish Virtual Library: *Indonesia Virtual Jewish History Tour*. Jewish Virtual Library.org [online].

[cit. 15. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/indonesia-virtual-jewish-history-tour>

⁶⁴ Wahid Foundation: *LGBT People Have Right to Live Equally With Others: Yenny Wahid*. © Copyright © 2020 Wahid Foundation Indonesia [online]. Srpen 2016 [cit. 5. 6. 2022]. Dostupné na:

<http://wahidfoundation.org/eng/index.php/news/detail/LGBT-People-Have-Right-to-Live-Equally-With-Others-Yenny-Wahid>

realizovat intelektuální vizi Abdurrahmana Wahida pro rozvoj Indonésie, blaho národa a sociální spravedlnost lidstva založené na islámských hodnotách, které prosazují pluralismus, multikulturalismus, demokracii a lidská práva.

Od poloviny údobí Orde Baru až do teď, především během období reformace, rostoucí islámský konzervatismus poháněl anti-LGBT+ názory ve společnosti, včetně vzdělané střední třídy. Tyto konzervativní, patriarchální a náboženské způsoby myšlení se staly dominantními v akademických a náboženských institucích.

V obou případech, jak v anti-komunistických, tak anti-LGBT+ kampaních je vidno, že ve společnosti existuje rozšířený názor, že se národ musí chránit před hrozbami, které ohrožují jeho integritu a morálku. Tyto hrozby jsou definované jako útoky na pancasilu a islám. Společnost zaměňuje homosexualitu za pedofilii a nakažlivou nemoc a sexuální orientaci s neheterosexuálním chováním, LGBT+ osoby jsou totiž vnímány *pornografickým pohledem* jako jedinci posedlí análním sexem. Obránci lidských, ženských a sexuálních práv, kteří nehlásají mainstreamové náboženské hodnoty jsou konzervativními muslimy viděni jako liberálové, kteří nedodržují islámské hodnoty a namísto toho šíří LGBT+ propagandu a komunistické ideály. Při demonstracích se objevují plakáty a transparenty, které hlásají, že LGBT+ a PKI musí *zmizet z povrchu zemského*, cílem těchto bojů je vytvořit poslušnou a religiózní společnost, ze které jsou všechny *abnormální* prvky vymazány.

Fealy ve své knize *Contentious Belonging: The Place of Minorities in Indonesia* uvádí, že „Toto neustále probouzení komunistické fobie a homofobie vyprodukovalo toxický mix *indonéskeho exceptionalismu*, který ignoruje globálně uznávané standardy lidských, ženských a sexuálních práv, což má za následek ponížení, strach, sociální vyloučení a ekonomickou úzkost pro nespočet indonéských občanů.“ Fealy též podotýká, že „představa, že Indonésie vždy byla relativně tolerantní vůči homosexualitě, je zavádějící. Waria sice byli vždy na veřejnosti viditelní, ale nikdy nebyli přijati jako plnohodnotní členové společnosti. Přestože je Indonésie považována za jednu z nejdemokratičtějších muslimských zemí světa, tak její fobie z komunismu a homosexuality není jen dočasnou aberací, ale spíše strukturální prvek jejích sociálních a politických kultur.“⁶⁵

⁶⁵ FEALY, G. a RICCI, R.: *Contentious Belonging: The Place of Minorities in Indonesia*. ISEAS – Yusof Ishak Institute, 2019. ISBN: 978-981-4843-49-2.

2.1 Kriminalizace sexuálních aktivit a upírání práv LGBT+ jedincům

V Indonésii jsou ústavní práva LGBT+ osobám zpětně odepírána, použitým morálním argumentem není ústavní rovnost, ale konzervativní islám, navíc je považováno za legitimní vnucovat většinové hodnoty. Je zde velmi obtížné diskutovat na téma LGBT+ nebo vyjádřit své sexuální preference na veřejnosti. Práva těchto jedinců jsou neustále podryvána a zprávy vypracované advokátní organizací Arus Pelangi odhalila, že jsou tyto jedinci vystaveni vysoké míře násilí, z nichž mnoho čelí pracovní diskriminaci částečně z důvodu *mezery ve vzdělání*, jelikož jsou často na škole šikanováni nejen od spolužáků, ale též od profesorů, a tak někteří studia raději zanechají nebo jsou nedobrovolně vyloučeni. Po coming-outu jsou nezhodováni na ulici svou vlastní rodinou nebo poslání do náboženské instituce, kde má dojít k jejich *očistě*.⁶⁶

2.2 Pornografický zákon/Law No 44 of 2008 on Pornography

Návrh zákona, který byl původně vypracován v roce 1999, vzkřísila v roce 2006 přední islamistická politická strana poté, co časopis Playboy zamýšlel vydat indonéskou verzi, což vedlo k pobouření náboženských konzervativců. V letech 2005–2006 se tento zákon nazýval *Anti-pornography and Porno-action Bill*, ale nakonec byla slova *Anti-a Porno-action* z názvu vymazána. Zakazuje nejen pornografické akty a snímky, ale také veřejná představení, která by mohla podněcovat sexuální touhu.⁶⁷ Je prvním indonéským vnitrostátním právním předpisem, který obsahuje článek kriminalizující stejnopohlavní sexuální praktiky.⁶⁸ Obecně definuje pornografii jako „člověkem vytvořené sexuální materiály ve formě kreseb, skic, ilustrací, fotografií, textu, hlasu, zvuku, pohyblivých obrázků, animací, karikatur, poezie, rozhovorů a gest“ a požaduje přísné sankce pro ty, kteří se těmito zákony neřídí. Kdokoliv, kdo by byl na veřejnosti přistižen při zobrazování nahoty, by mohl strávit ve vězení až 10 let a dostat pokutu až 500 000 USD a za stahování pornografie z internetu by hrozily až 4 roky vězení.

⁶⁶ *Ibidem* KHOIR, str. 5–6.

⁶⁷ GELLING, P.: *Indonesia passes broad anti-pornography bill*. The New York Times [online]. 30. 10. 2008 [cit. 14. 1. 2021]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2008/10/30/world/asia/30iht-indo.1.17378031.html>

⁶⁸ *Ibidem* WIERINGA, str. 5

Ve článku 4 je použitý termín *deviantní sexuální vztahy* konkrétně odkazující na homosexuální vztahy, což je poprvé, kdy se takový výraz objevil v indonéské legislativě. Článek uvádí, že: „Všem je zakázáno produkovat, vyrábět, reprodukovat, množit, šířit, vysílat, importovat, exportovat, nabízet, prodávat, pronajímat nebo zpřístupňovat pornografii; sexuální násilí; masturbaci či onanii; nahotu nebo cokoliv vzbuzující dojem nahoty; pohlavní orgány; či dětskou pornografií.“ Vysvětlivky k článku 4 praví, že termín deviantní sexuální vztahy zahrnuje „sexuální vztahy nebo jiné sexuální aktivity s mrtvolou, zvířetem, orální sex, anální sex a lesbický/gay sex.“ Obzvláště tento návrh rozzuřil obyvatelstvo žijící mimo Jávu, kde lze nyní kvůli tomuto zákonu považovat některé kulturní tradice za pornografické, například na převážně hinduistickém ostrově Bali, kde mají dřevorezby, sochy, obrazy a další umělecká díla často sexuální podtext, protestovaly tisíce lidí.

Nový zákon představoval v roce 2008 již druhé velké vítězství konzervativních islamistických skupin. Silný odpor nakonec přinutil zákonodárce poněkud zmírnit legislativu, současný zákon obsahuje o polovinu více článků než originál a poskytuje výjimky pro turisty, kteří díky tomu mohou nosit bikiny a jiné odhalující oblečení.⁶⁹

2.3 Regionální nařízení

Homosexualita sice není v Indonésii usměrňována vnitrostátními právními předpisy, ale je zaznamenán rostoucí počet místních předpisů a místních iniciativ zaměřených na LGBT+ jedince. Existují stovky diskriminačních nařízení a opatření, která kriminalizují a kontrolují životy LGBT+, žen a náboženských menšin. Rozhýbání homofobického a misogynního sentimentu vedlo ke vzniku morální policie, která apeluje na členy komunity, aby kontaktovala autority, pokud zaznamená domnělé protizákonné chování. Násilí a diskriminace vůči LGBT+ a ženám je dnes považováno za prosazování morality spíše než za páčání trestného činu. Tvůrci těchto předpisů často neuznávají, že je potřeba chránit minority a ctít ústavní ochranu lidských práv.⁷⁰

Provincie **Aceh** ležící na severním cípu ostrova Sumatra zavedla právo šaría již v roce 2006, což bylo součástí mírové dohody, jež ukončila konflikt probíhající mezi vládními jednotkami a muslimskými rebely. Od zavedení tohoto práva tamní úřady

⁶⁹ *Ibidem* GELLING

⁷⁰ *Ibidem* WIERINGA, str. 6–7

v podobě náboženské policie trestají nevěru, hazard, pití alkoholu a další prohřešky veřejným bičováním ratanovými pruty.⁷¹

Indonéské město **Pariaman** na Západě Sumatry schválilo nařízení, které pokutuje gaye nebo trans* lidi až do výše 1 milionu indonéských rupií za nemorální chování, které by mohlo dle místostarosty narušit veřejný pořádek. Toto nařízení je aktuálním příkladem nárůstu vládního a veřejného nepřátelství vůči LGBT+ komunitě. Snahou města je zcela vymýtit LGBT+ a zakázat jakékoliv aktivity související s LGBT+. Podle tradičních zvyků etnika Minangkabau, které v této části ostrova Sumatra dominuje, jsou obyvatelé proti jakýmkoliv neheterosexuálním aktivitám a chování. Výzkumný pracovník Human Rights Watch Andreas Harsono uvedl, že toto nařízení je protiústavní, poněvadž je diskriminační: "Je to místní vyhláška, která nemá žádné kořeny v indonéské ústavě ani v jiném zákoně, je to jen další známka toho, že Indonésie má stále dva právní systémy: ústavní a takzvaný systém islámského náboženského práva šaría." Stanovy rozšiřují právo šaría na nemuslimy a kriminalizují i konsensuální sexuální akty osob stejného pohlaví, za což hrozí až 100 ran bičem a až 100 měsíců vězení, dále pak kriminalizují i všechny zina, za které hrozí trest 100 ran bičem.⁷²

⁷¹ MIKOLÁŠ, R.: *Indonéský Aceh zavádí zákon kriminalizující homosexualitu. Hrozí za ni sto ran bičem.* iRozhlas [online]. 6. 10. 2015 [cit. 23. 11. 2020]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/indonesky-aceh-zavadi-zakon-kriminalizujici-homosexualitu-hrozi-za-ni-sto-ran-bicem-201510061116_mhromadka

⁷² South China Morning Post: *Indonesian city of Pariaman plans to 'eradicate LGBT' behaviour by fining residents for 'immoral' actions* [online]. 1. 12. 2018 [cit. 12. 1. 2021]. Dostupné na: <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2175908/indonesian-city-plans-fine-residents-lgbt-behaviour>

3 Historie a současnost indonéských (anti-)LGBT+ organizací

Třetí kapitola se zabývá LGBT+ organizacemi za Suhartova režimu, radikálními konzervativními muslimskými organizacemi MUI a AILA a vybranými současnými LGBT+ organizacemi jako jsou GAYA Nusantara, Arus Pelangi a Suara Kita.

3.1 LGBT+ organizace za Suhartova režimu

Za Suhartova režimu byla homosexualita více tolerována než v předchozím období. V roce 1969 byla v Jakarta založena LGBT+ organizace s názvem Himpunan Wadam Djakarta/Wanita Adam, kterou dokonce podporoval tehdejší jakartský guvernér Ali Sadikin. Termín *Wadam* byl zamítnut ze strany MUI, jelikož obsahuje náboženský termín *Adam*, který pro muslimy označuje proroka. Z tohoto důvodu byl v roce 1980 změněn tento termín na *waria*, který měl podobně vhodný význam pro třetí pohlaví v Indonésii. V roce 1982 byla dále založena organizace homosexuálně orientovaných osob nazývajících se Lambda Indonesia, která byla aktivní pouhý jeden rok a po dvou letech ukončila svou existenci.

Indonéské sexuální menšiny dále založily hned několik organizací jako například Persaudaraan Gay Yogyakarta, Kelompok Kerja Wanita Lesbian dan Gaya Nusantara. Vznik těchto LGBT+ organizací v Indonésii iniciovaly LGBT+ osoby, aby poté mohly uspořádat několik národních setkání jako například první národní setkání s názvem Jaringan Lesbian dan Gay Indonesia/Indonéský kongres gayů a leseb, které se uskutečnilo v Kaliurang v Yogyakarta, což nakonec přineslo šest důležitých bodů týkajících se jejich budoucí existence. V roce 1995 se konalo druhé národní setkání v Bandungu a třetí se konalo v roce 1997 se v Denpasaru na Bali za přítomnosti médií a novinářů. Po úspěšném konání těchto tří národních setkání zaměřených na LGBT+ komunitu plánovaly tyto organizace spolu s Francouzským kulturním centrem v červnu 1999 uspořádat v Surabayi událost Gay Pride. Tato událost se však neuskutečnila kvůli islamistické organizaci Surakarta Islamic Defenders Front, která vyhrožovala fyzickým napadením účastníků události, a tak se výbor nakonec z bezpečnostních důvodů rozhodl tuto událost zrušit, aby se vyvaroval brutální hrozbě.

Negativní postoje vůči neheterosexuálním osobám se začaly hojně objevovat po pádu prezidenta Suharta v roce 1998. Otázky homosexuality se protínaly s politikou

a náboženstvím. Boellstorff naznačil, že násilí proti LGBT+ po Suhartově rezignaci znamenalo počátek politické homofobie v Indonésii. Ačkoliv považoval politiku za hlavního přispěvatele k tomuto jevu, nepopřel v této záležitosti roli náboženství. Předpokládal totiž, že kterékoliv dominující náboženství v zemi bude mít vždy fundamentalistické skupiny, které budou ve jménu své víry schopny podniknout jakékoliv násilné kroky. Navíc politická a náboženská homofobie každým rokem zesiluje a nabaluje se jako sněhová koule, což vede ke ztížení životních podmínek sexuálních menšin, které nemohou přes tuto hustou homofobickou atmosféru v zemi veřejně diskutovat o jakémkoliv LGBT+ tématu a už vůbec nemohou vyjádřit svou menšinovou sexualitu.

Aktéři občanské společnosti hrají v těchto probíhajících jednáních hlavní roli, hlas progresivních obránců lidských, ženských a sexuálních práv je přehlušený agresivními akcemi a rétorikou muslimských milicí. Existují další dva podružní aktéři občanské společnosti hrající roli při formování islamistického diskurzu o otázkách sexuality a morálky, jsou jimi konzervativní ženská organizace AILA a organizace MUI.⁷³

3.2 Radikální konzervativní muslimské skupiny

Komunita LGBT+, která se od roku 2015 stala terčem homofobické propagandy, čelí stále rostoucí nesnášenlivosti především ze strany radikálních konzervativních muslimských skupin, ale též ze strany indonéských státních orgánů. Prolínáním náboženské autority, politické moci a konzervativních náboženských skupin se narušuje demokratický ústavní rámec Indonésie, a taktéž i práva, která jsou zaručena v ústavě.

3.2.1 Anti-LGBT+ organizace MUI

Organizace MUI–Majelis Ulama Islam, která byla založena roku 1975 během diktátorského režimu prezidenta Suharta, se stala velmi vlivnou na poli legislativní politiky a prostředkem kontroly veřejného projevu ohledně islámu. Oficiálně je nezávislou a nevládní organizací, ale ve skutečnosti čerpá část svého příjmu od státu. MUI podporuje politické strany, které se snaží uzákonit anti-LGBT legislativu.

⁷³ *Ibidem* KHOIR, str. 5–6

V současnosti je spojována s konzervativní muslimskou politickou stranou PKS a FPI, která má muslimské milice složené z tzv. *preman*, což jsou kriminálníci, kteří pravidelně vykonávají razie, vymáhají peníze, zastrašují a vydírají lidi a vykonávají další špinavou práci. Dne 31. 12. 2014 MUI vystavila fatwu (No 57, 2014), která považuje homosexualitu za hřích a navrhuje, aby LGBT+ jedinci byli potrestáni bičováním či trestem smrti. Poněkud rozporuplně také prohlásila, že je homosexualita nemoc a zasazuje se za využívání *rehabilitačních* center, které by tyto *zvrhlé* osoby *napravila a vyléčila*. Mnoho LGBT+ jedinců bylo po tomto prohlášení po nocích unášeno a posíláno do *nápravných středisek*.⁷⁴

V březnu 2015 vydala MUI výstrahu, že by všichni LGBT+ jedinci měli dostat rozsudek smrti a další fatwa vydaná v roce 2016 zakázala muslimům, aby se přidávali k jakékoliv organizaci, která propaguje LGBT+ práva v Indonésii. V únoru 2016 MUI dále vyzvala vládu, aby vypracovala návrh zákona, který zakazuje jakékoliv LGBT+ aktivity na území Indonésie. „Chceme přísný zákaz LGBT aktivit a dalších deviantních sexuálních aktivit a legislativu, která by je kategorizovala jako zločin,“ řekl předseda MUI Maruf Amin. Dále uvedl, že MUI taktéž podpořila vládu v nedávných prohlášeních o omezení zahraničního financování, a to i ze strany globálních organizací, jako je OSN, které v Indonésii propagovalo otázky ohledně LGBT+. Rada byla připravena podniknout veškerá nezbytná opatření k zastavení toku finančních prostředků směrem k LGBT+ komunitě. Podpora aktivit LGBT+ je zásadně proti islámu, jak je stanoveno ve fatwě MUI z roku 2014. „Fatwa prohlašuje, že homosexualita, ať už lesbická nebo homosexuální, a sodomie jsou legálně haram a forma zločinu,“ řekl Maruf.⁷⁵

Ministr náboženských záležitostí Lukman Hakim Saifuddin uvedl, že fenomén LGBT+ je společenským problémem, který ohrožuje náboženský život, stálost v instituci rodiny a charakter národa. Prohlásil, že „[LGBT+ hnutí] je potenciální hrozbou pro zákon o manželství v Indonésii, který neakceptuje manželství osob stejného pohlaví.“ Ministerstvo náboženských záležitostí navíc požádalo náboženské instituce, aby určily hlavní příčiny, které způsobily, že se někdo stal LGBT+ jedincem. Lukman požádal, aby byl takový výzkum prováděn na základě náboženských a psychologických přístupů: „Nemůžeme být nepřátelští a nenávidět je, protože jsou také občany státu, ale to neznamená, že omlouváme a umožňujeme hnutí LGBT,

⁷⁴ *Ibidem* WIERINGA, str. 2

⁷⁵ *Ibidem* WIERINGA str. 12–13

aby posunulo náboženské hodnoty a identitu národa.“. Ministerstvo chce ve spolupráci s Náboženskou poradenskou agenturou/BPA a organizacemi náboženských komunit bojovat proti LGBT+ pomocí vývoje optimalizovaných předmanželských kurzů pro páry, konzultací a poradenství pro rodiny.⁷⁶

3.2.2 Anti-LGBT+ organizace AILA

Dvanáct akademiček z organizace AILA požádalo indonéský Ústavní soud, aby redefinoval již existující zákony. Měly být přezkoumány tři paragrafy, paragraf 292, který kriminalizuje stejnopohlavní vztah dospělého jedince s nezletilým. S odvoláním na morálku a náboženství navrhovali žalobci vyškrtnout frázi *s nezletilým*, aby se jakákoliv forma homosexuality stala nezákonnou bez ohledu na věk a byla potrestána až pěti lety za mřížemi. Během slyšení *expertka* z AILA Dewi Inong tvrdila, že homosexualita je neodmyslitelně nemorální a stojí proti základním principům Indonésie. Dále prohlásila, že homosexuální akty by měly být kriminalizovány, protože je velmi pravděpodobné, že přenáší HIV a jiné pohlavní choroby. V prosinci 2017 Ústavní soud tyto požadavky zamítl.

Členky AILA samy sebe považují za *matky*, které chrání rodiny a děti indonéského národa. Dědictví Orde Baru, ideologie *poslušných matek*, které byly povzbuzovány, aby byly opakem demonizovaných žen z organizace Gerwani, zanechalo ve společnosti hlubokou stopu. *Dobré matky* získaly ve společnosti pozici morálních dozorců. AILA využívá tento morální rámec k získání politického kreditu, je podporována vysoce postavenými politiky, včetně Ma'rufá Amina, předsedy MUI a ředitele NU, který v roce 2018 prohlásil, že ho mrzí rozhodnutí Ústavního soudu o nepřijetí petice na kriminalizaci homosexuálního pohlavního styku: „Chceme přísný zákaz LGBT aktivit a dalších deviantních sexuálních aktivit a legislativu, která je kategorizuje jako zločin.“

Přestože byl jejich pokus neúspěšný, AILA se nevzdává a nadále agituje. Podařilo se jí postavit se proti pravidelnému konání soutěže krásy gayů na Bali, osočila LGBT+ komunitu z mnoha přírodních katastrof, kterými Bůh potrestal v roce 2018 indonéský národ, včetně smrtících tsunami a zemětřesení. Předsedkyně AILA, Dinar

⁷⁶ The Jakarta Post: *MUI wants law to ban LGBT activities* [online]. 17. 2. 2016 [cit. 12. 1. 2021]. Dostupné na: <https://www.thejakartapost.com/news/2016/02/17/mui-wants-law-ban-lgbt-activities.html>

Dewi Kanis, prohlásila: „Musíme uchránit rodinu před nebezpečnými viry, které je ohrožují, jako jsou feminismus a LGBT.“⁷⁷

3.3 Současné LGBT+ indonéské organizace

V Indonésii existuje a funguje mnoho organizací, které se snaží LGBT+ jedincům pomáhat a získat více práv. Mezi ty nejznámější patří Gaya Nusantara, Arus Pelangi a Suara Kita.

3.3.1 Arus Pelangi

Advokátní organizace Arus Pelangi byla založena v lednu 2006 jako reakce na zoufalou potřebu po formálním právním zastoupení LGBT+ komunit. Jedná se o neziskovou a nevládní organizaci, která bojuje proti diskriminaci a násilí, prosazuje principy nezávislosti, pluralismu, demokracie, rovnoprávnosti, nestrannosti, rovnosti pohlaví, spravedlnosti a demokracie a jejím cílem je nastolit společenský řád, který si cení rovnosti s ohledem na práva LGBT+ lidí. Tento tlak na zastupování přišel jak od jednotlivců, tak od LGBT+ organizací, jež volaly po nějaké organizaci, která by mohla zastupovat a prosazovat práva LGBT+, která zde nikdy nebyla uznávána. Pokouší se ovlivňovat společenské normy a vnímání LGBT+ komunit takovým způsobem, aby se v Indonésii zvýšilo celkové povědomí o právech LGBT+ komunit a aby s LGBT+ jedinci bylo nakládáno s respektem a jako s lidskými bytostmi a rovnoprávnými občany.

Základní principy:

Nezávislá: Arus Pelangi nepřijímá finanční prostředky od indonéské vlády, což jí umožňuje zůstat nezávislou a ničím nespoutanou organizací, která může kritizovat vládní diskriminační politiku vůči LGBT+.

Anti-diskriminační: Arus Pelangi se zcela staví proti diskriminaci jakéhokoli druhu, které musí LGBT+ čelit, ať už na základě sexuální orientace, původu, náboženství, rasy, sociálního postavení nebo politického přesvědčení.

Pro genderovou rovnost: Arus Pelangi si velmi váží sexuální rozmanitosti a oceňuje všechny varianty sexuální orientace a genderových rolí

⁷⁷ *Ibidem*, str. 12

Nenásilná/Anti-violence: Arus Pelangi je zcela proti násilí, ať už fyzickému nebo psychickému, které je páchané na členech LGBT+ komunit. To zahrnuje jak násilí spáchané státem, tak jednotlivci.

Pluralistická: Arus Pelangi bojuje proti snahám místních fundamentalistických a pravicových hnutí, která diskreditují a kriminalizují LGBT+ ve jménu náboženství.

Rovnostářská: Arus Pelangi usiluje o politickou, právní, sociální, ekonomickou a kulturní rovnost pro LGBT+ osoby.

Nestranná: Arus Pelangi je neutrální a není součástí politických stran, ekonomického obohacování nebo vládní byrokracie, pouze se snaží aktivně a pozitivně ovlivňovat politické strany ohledně LGBT+. Arus Pelangi je pouze součástí LGBT+ komunit, které zastupuje.⁷⁸

3.3.2 Gaya Nusantara

GAYa Nusantara je průkopnickou LGBT+ organizací v Indonésii, která je hrdá na svou identitu a nezpochybňuje rozmanitost pohlaví a sexuality. Její vizí je vytvoření Indonésie, která respektuje, zaručuje a naplňuje lidská práva, kde lidé mohou žít v rovnosti, nezávislosti a rozmanitosti v záležitostech týkajících se těla, sexuální orientace, genderové identity a projevu. Shromažďuje informace o lidských právech, sexu, sexuálním zdraví, provádí výzkumy a vydává publikace.

Mezi základní hodnoty patří:

Dobrovolnictví: Nezištná práce, která upřednostňuje zájmy a cíle organizace podle vize a poslání.

Demokracie: Otevřené, participativní rozhodování se schopností akceptovat odlišnosti a rovnost.

Proti násilí: Vynaložení veškerého úsilí k tomu, aby se LGBT+ vyhnuli fyzickému, psychickému, sociálnímu a kulturnímu násilí. Usilování o dodržování lidských práv a boj proti nespravedlnosti.

Nezávislost: Svoboda určovat směr a cíle organizace, aniž by byla ovlivněna zájmy jiných stran.

⁷⁸ Arus Pelangi: Oficiální webové stránky [online]. [cit. 4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://alturi.org/organizations/arus-pelangi/>

Transparentnost: Důsledné a poctivé poskytování pravdivých faktů a informací, pokud jde o zájmy a cíle organizace, stejně jako o vizi a poslání.

Na webových stránkách GAYa Nusantara se krom vize, mise a představení týmu této organizace nachází aktuální zprávy ze světa LGBT+, odkazy na webináře, sociální sítě (Instagram, Facebook, Twitter...) či kontaktní formulář, který mohou vyplnit LGBT+ osoby, pokud potřebují pomoc. Dále obsahují mnohé užitečné informace jako je slovník LGBT+ pojmů, stručnou historii LGBT,⁷⁹ informace o HIV/AIDS, kontaktní údaje na zdravotní služby, Tempat Ngèbèr – seznam míst, kde se shromažďují LGBT+ osoby. Těž je zde ke stažení slovník jazyka gay komunity – Bahasa Binan, který vytvořila sama organizace a je zde vysvětlena i jeho gramatika.⁸⁰

3.3.3 Suara Kita

Suara Kita je organizace, která bojuje za rovnost a spravedlnost pro LGBT+ občany prostřednictvím kritického vzdělávání, informačních médií, kultury a změn politik. Vizí Suara Kita je realizace rovnosti a spravedlnosti pro LGBT+ občany Indonésie a její misí je rozvíjet veřejné povědomí o LGBT+ prostřednictvím informačních médií, kulturně kritického vzdělávání a změny politiky. Aktivně buduje diskurz, ve kterém mají stejná práva a povinnosti, optimalizuje využití organizačních zdrojů s cílem přispět ke změnám politiky ve prospěch LGBT+.

Na svých webových stránkách tato organizace zveřejňuje aktuální dění ohledně LGBT+ ve světě i Indonésii, odborné články, krátké příběhy a poezii od LGBT+ osob, diskuse, nadcházející LGBT+ události a různá videa, například rozhovory s významnými LGBT+ osobami.⁸¹

⁷⁹ Viz příloha č. 1

⁸⁰ GAYa Nusantara: Oficiální webové stránky [online]. [cit. 4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://gayanusantara.or.id/>

⁸¹ Suara Kita: oficiální webové stránky [online]. [cit. 4. 6. 2022]. Dostupné na: <http://www.suarakita.org/>

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Kvantitativní dotazníkové šetření

4.1 Cíle a metodologie výzkumu

Pro praktickou část diplomové práce byl z důvodu ztížených podmínek pro výjezd do Indonésie kvůli pandemii Covid-19 zvolen kvantitativní výzkum uskutečněný pomocí online dotazníku, který byl zhotoven pomocí online nástroje Google Forms.

Pro tento výzkum byly stanoveny následující výzkumné otázky a dílčí výzkumné podotázky.

Výzkumné otázky:

1. Jaká je míra socializace LGBT+ jedinců do většinové části indonéské společnosti?
2. Jaký postoj zastává vůči LGBT+ osobám jejich rodina, přátelé a okolí?
3. Jaké sociální strategie aplikují LGBT+ osoby v indonéské společnosti?

Dílčí výzkumné podotázky:

1. Ovlivňuje náboženská víra sexualitu LGBT+ jedinců?
2. Jakými psychickými problémy LGBT+ jedinci trpí a jakým problémům, musí v indonéské společnosti čelit?
3. Jak vnímají LGBT+ jedinci oficiální diskurz indonéských muslimských náboženských vůdců?
4. Mají LGBT+ jedinci žijící v Indonésii touhu konvertovat k jinému náboženství či emigrovat do jiné části Indonésie či do cizí země, která je více přátelská vůči LGBT+?

4.2 Výzkumný vzorek

Výzkumným vzorkem tohoto kvantitativního dotazníkového šetření se stalo 100 LGBT+ jedinců z celé Indonésie ve věku od 14 do 49 let.

4.3 Postup při sběru dat

Dotazníky byly distribuované prostřednictvím sociální sítě Instagram, na které byly primárně kontaktované LGBT+ organizace s prosbou o sdílení dotazníku mezi LGBT+ osoby. Nejvíce pomohla LGBT+ organizace GAYa Nusantara @yayasangayanusantara, která sdílela tento dotazník s prosbou o vyplnění na svém profilu pomocí funkce instastory celkem třikrát a díky které bylo získáno potřebné množství vyplněných dotazníků. Dále jsem zde kontaktovala pomocí osobních zpráv více než 80 LGBT+ Indonésanů, které jsem dohledala pomocí hashtagů jako například #LGBTIndonesia #gayindonesia #lesbiindonesia #gaydanlesbiindonesia #queerindonesia #waria #priawan #transpuan #dragqueenindonesia #shemaleindonesia #transgenderindonesia atd., ale tímto způsobem bylo získáno pouze cca 30 vyplněných dotazníků. Získat dostatečný počet dotazníků bylo velice náročné, jelikož se mnoho potenciálních respondentů obávalo, že by jejich odpovědi byly zveřejněny, přestože byl dotazník anonymní.

4.4 Interpretace výsledků výzkumu

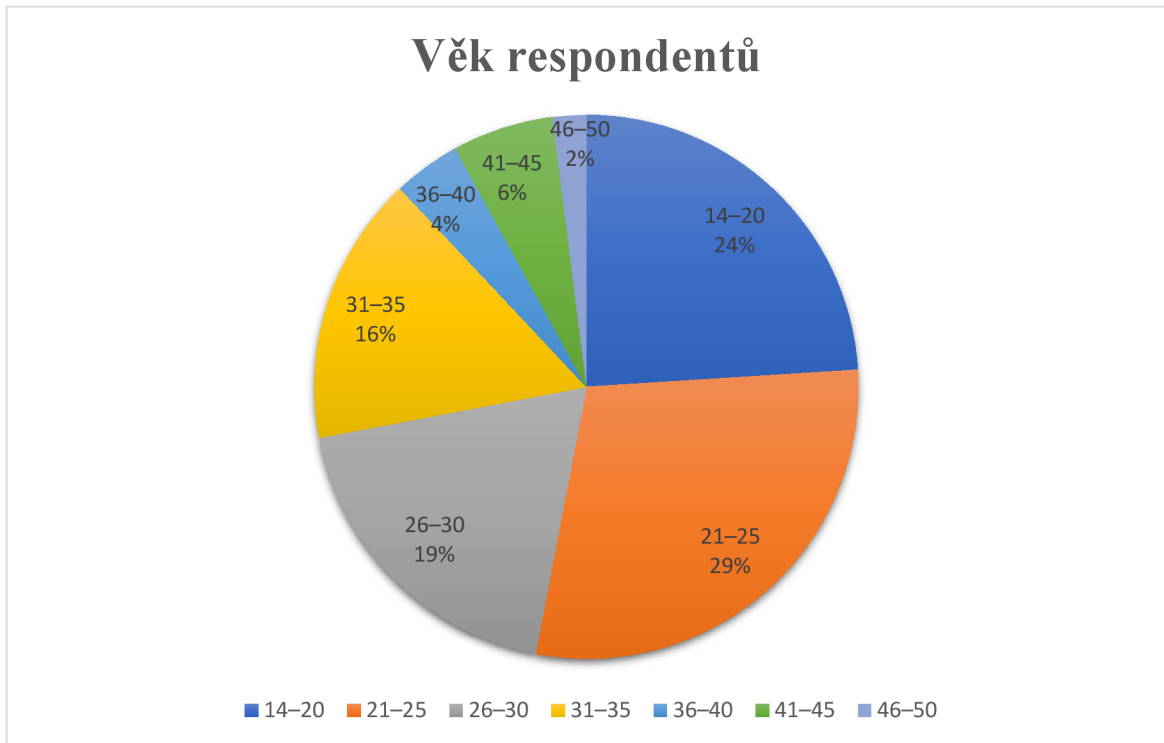
Dotazník zhotovený v indoněštině se skládá z 26 uzavřených, polouzavřených, otevřených, škálových otázek i otázek formou výčtu položek. Všechny otázky byly zvoleny na základě vlastních zkušeností a předchozích znalostí daného tématu získané během terénního výzkumu k bakalářské práci na téma „Postavení žen v indonéské společnosti“,⁸² při kterém došlo k seznámení s několika LGBT+ jedinci.⁸³ Otázky byly předem konzultovány s vedoucím diplomové práce a zkontrolované rodilým mluvčím z Indonésie. Ve většině se jednalo o otevřené otázky, jelikož jsem nechtěla předem ovlivňovat odpovědi respondentů a chtěla jsem získat co nejautentičtější pohled na život LGBT+ v Indonésii. Odpovědi na otevřené otázky bylo nutné důkladně zanalyzovat,

⁸² KADLECOVÁ, MICHAELA Bakalářská práce: Postavení žen v indonéské společnosti. Praha 2019. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Michaela Budiman, Ph.D.

⁸³ Terénní výzkum se uskutečnil na Jávě ve městě Yogyakarta v dubnu 2019.

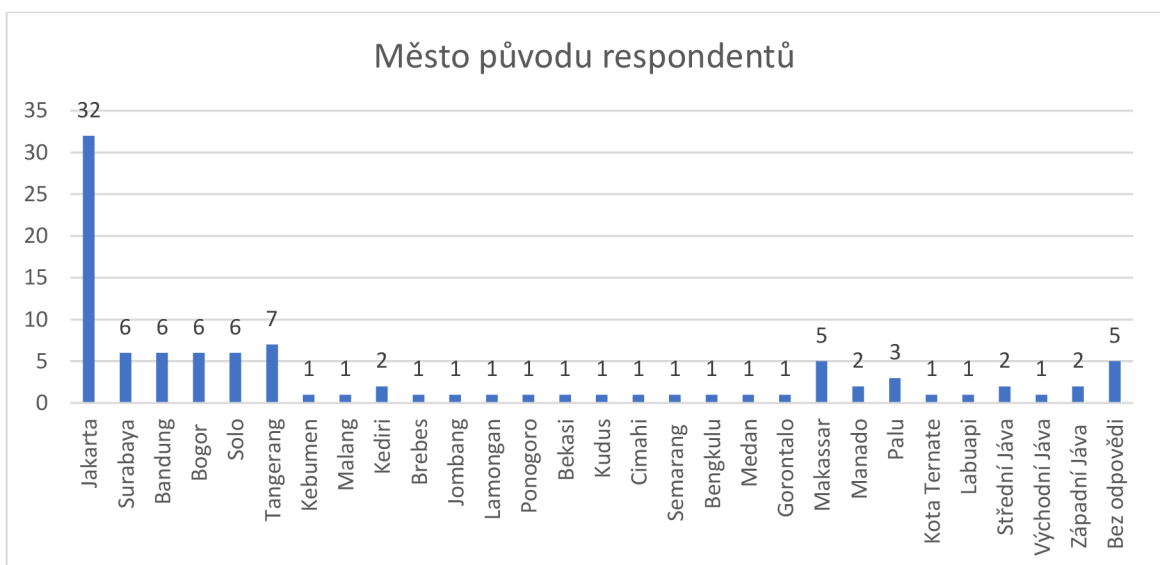
kategorizovat a poté vyhodnotit, což bylo velice časově náročné. Na některé otevřené otázky se mi podařilo vytvořit graf dle často se opakujících podobností. K ostatním otázkám jsou vytvořeny sloupcové, pruhové a výsečové grafy či stromová mapa.

1. Kolik je ti let?

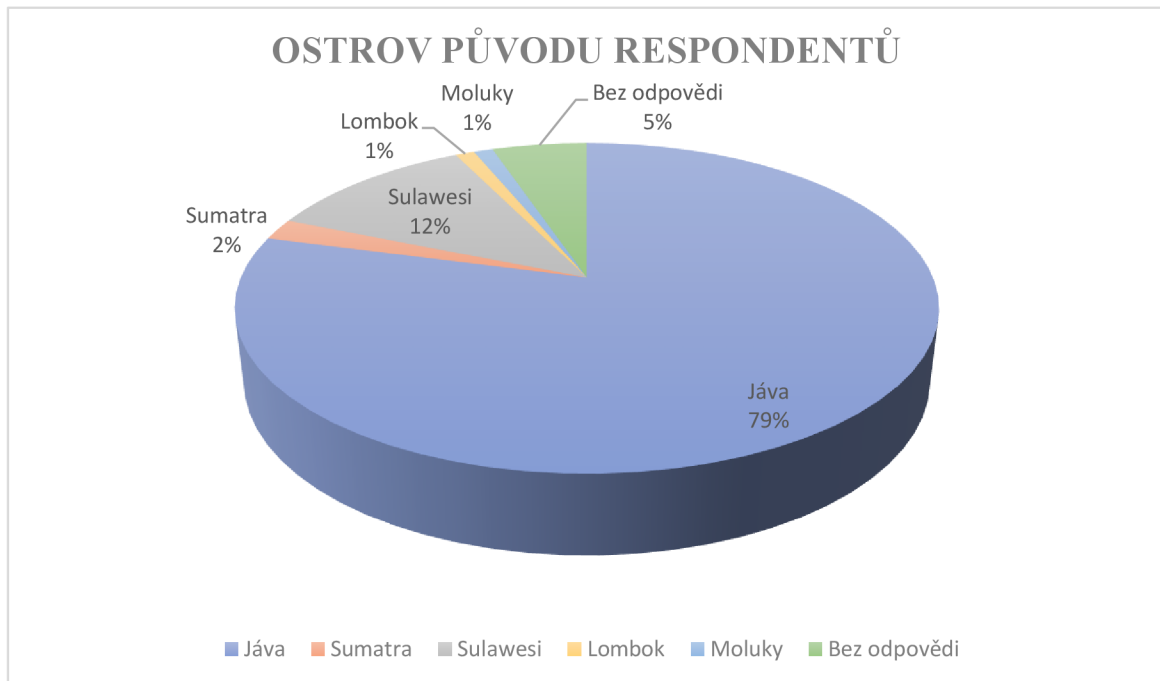
Graf 1 – Věk respondentů

2. Z jakého města pocházíš?

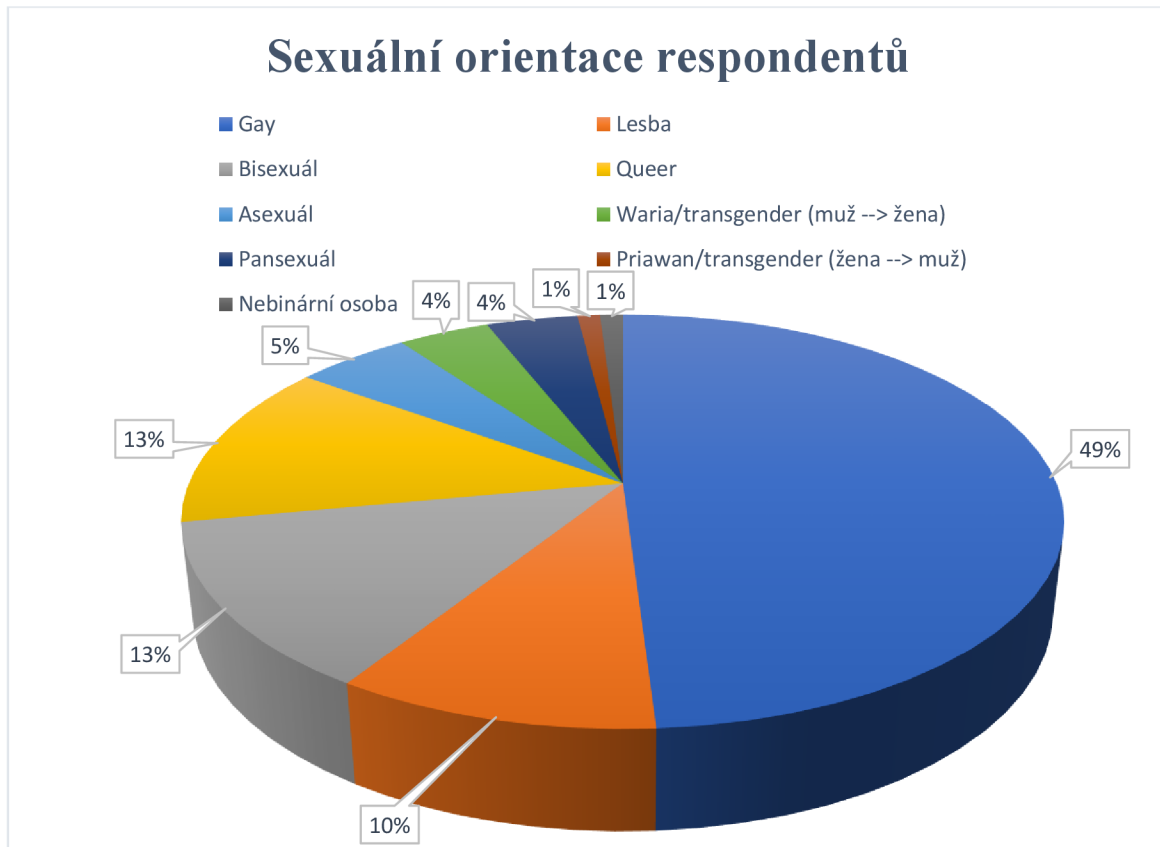
Graf 2 – Město původu respondentů

Pro lepší přehlednost jsem vytvořila graf – Ostrov původu respondentů.

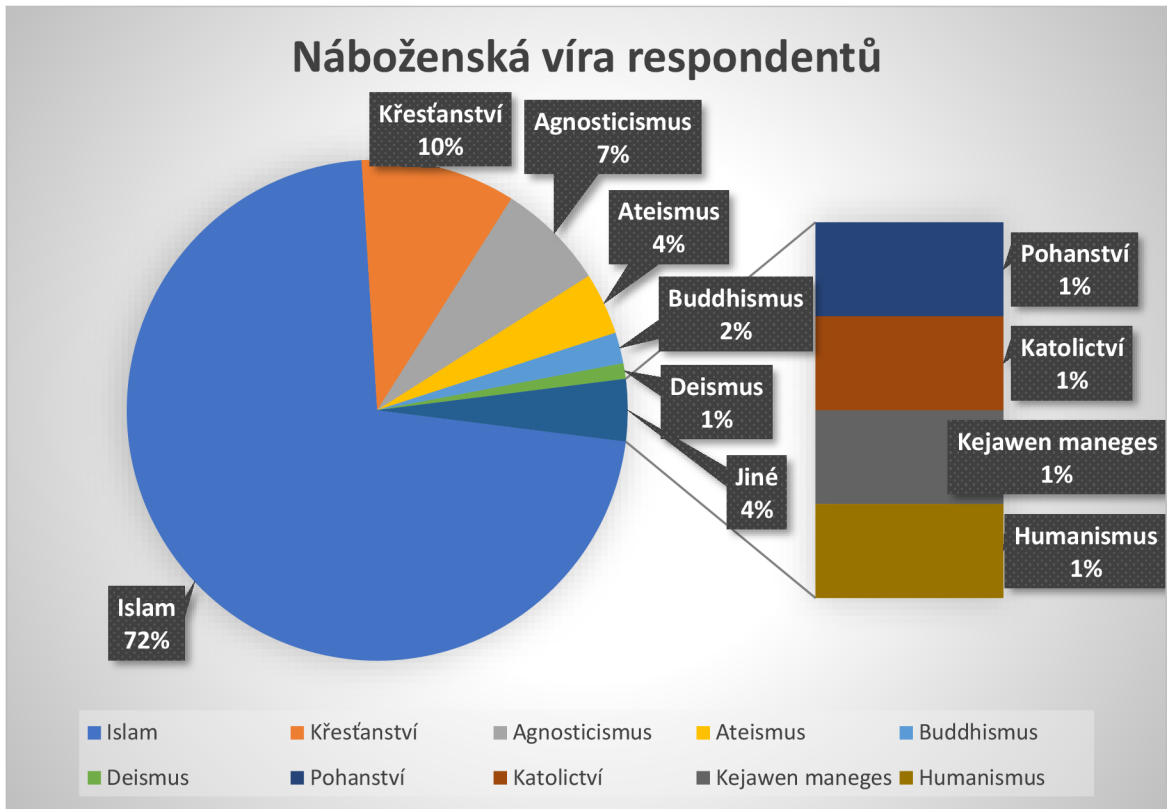
Graf 3 – Ostrov původu respondentů

3. Jaká je tvá sexuální orientace?

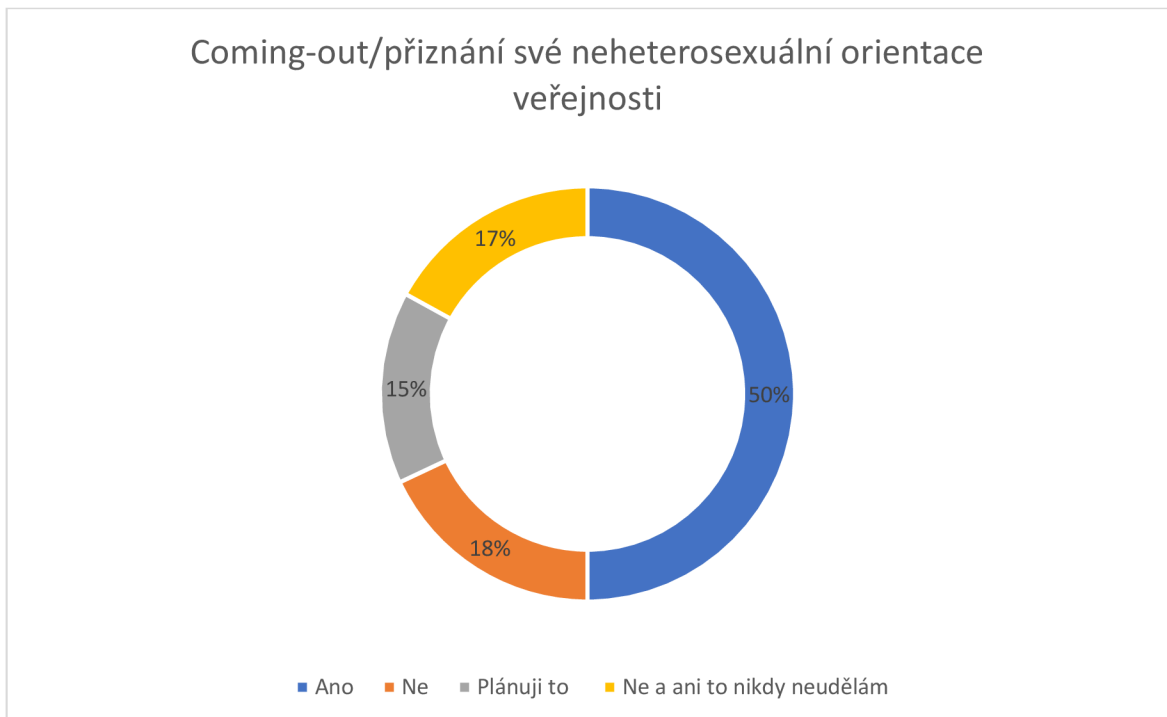
Graf 4 – Sexuální orientace respondentů

4. Jaké vyznáváš náboženství?

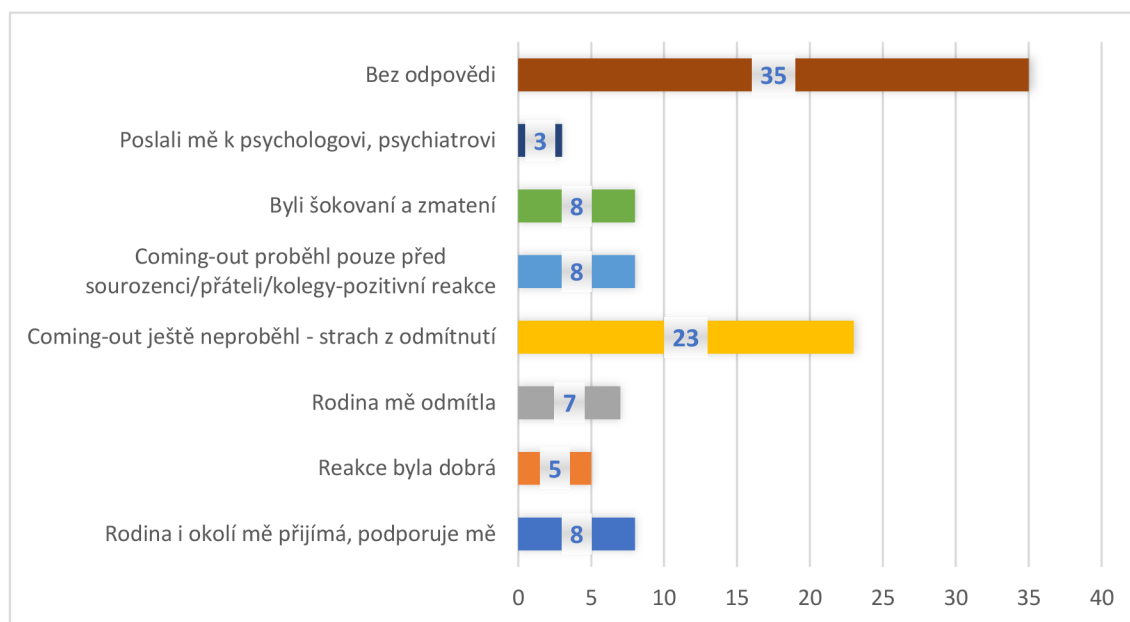
Graf 5 – Náboženská víra respondentů

5. Realizoval jsi již coming-out?

Graf 6 – Coming-out respondentů

6. Jak reagovala tvá rodina a okolí na coming-out? Pokud jeho realizaci neplánuješ, proč?

Graf 7 – Reakce rodiny/přátel/okolí na coming-out respondentů

Otázka ohledně reakce rodiny/přátel/okolí na coming-out respondentů byla otevřená, aby respondent nebyl předem ovlivněný a mohl uvést i své zkušenosti, avšak v mnoha případech se sešly velmi podobné odpovědi, které jsem nakonec zanalyzovala a vytvořila graf číslo 8 – Reakce rodiny/přátel/okolí na coming-out respondentů.

Sešlo se mnoho odpovědí, ve kterých figurovalo, že reakcí na coming-out respondentů byl šok, zmatenost (8), rodina dotyčného odmítla (7) nebo poslala k psychologovi/psychiatrovi (3). 8 respondentů se odvážilo přiznat svou sexualitu pouze před přáteli/kolegy/sourozenci a zažilo pozitivní reakci. Našli se i tací, jejichž okolí/rodina je přijímá a dokonce podporuje (8) či jen stručně odpověděli, že na jejich coming-out zažili pozitivní reakce (5). 23 respondentů uvedlo, že svou sexualitu ještě nikomu neodhalilo, nejčastěji proto, že mají hlavně strach z odmítnutí ze strany rodiny, nechtějí zklamat a rozrušit své rodiče (především matku) a okolí – do kterého spadají sousedé, širší rodina, přátelé a kolegové, dále se například bojí, že by je čekal vyhazov z domova, práce, školy a celkové vyloučení ze společenského života. Na tuto otázku neodpovědělo celkem 35 respondentů. Níže jsou citované pouze obsahově nejprínosnější odpovědi respondentů na tuto otázku.

➤ **Coming-out proběhl pouze před přáteli/sourozenci/kolegy (pozitivní reakce)**

8 respondentů se ohledně své sexuality otevřelo pouze před svými přáteli, sourozenci či kolegy, kteří mají *otevřenou mysl* a u kterých vědí, že je nebudou soudit.

- „Protože jsem se teprve otevřel před svými přáteli a sourozenci, nikoliv před svou širší rodinou (zejména mámi rodiči), nedokážu si představit, jaká bude reakce mých rodičů. S největší pravděpodobností to odmítnou. Zatím nemám v plánu dál mluvit o své sexualitě, abych se vyhnul odmítnutí a diskriminaci. **Reakce mých přátel a mladších sourozenců byly pozitivní a plné podpory.**“
- „Svěřil jsem se pouze kolegům v práci, protože pracuji v kreativním prostředí s mladými pracovníky, kterým na mé sexuální orientaci nezáleží.“
- „Moje rodina to stále neví a říkám to jen svým přátelům, kteří mají **otevřenou mysl nebo žili nějakou dobu v zahraničí**. Stále existuje mnoho těch, kteří LGBT nejsou ochotni přijmout, a proto žijí v Číně.“

➤ **Coming-out proběhl před rodinou**

8 respondentů uvedlo, že byla jejich rodina šokovaná a zmatená, ale někteří z nich byli svou rodinou nakonec akceptováni.

- „Rodina byla zpočátku **velmi šokovaná**, zvláště když jsem v tu dobu byl ženatý a měl jsem děti, ale protože má moje rodina moderní myšlenky, tak postupně akceptovala, že jsem gay.“
- „**Byla šokovaná a zmatená**. Musel jsem to udělat (coming out) 4x, dokud mi matka neuvěřila. Doteď stále úplně nevěří, že jsou gayové skuteční.“
- „Reakcí rodiny, především mé matky, když jsem před nimi poprvé přiznal svou orientaci, byl **šok**, málem se rozplakali. Pak jsem jim ale vysvětlil, že tohle (přitahují mě muži) cítím už od malička, také jsem jim řekl, že jsem stejný člověk jako předtím, rozdíl je jen v tom, že mě přitahují jiní muži. Řekl jsem také mamince, jak mi můj partner v jisté době zachránil život. Od té doby to maminka přijala a začala se tomu otevírat. Jednou jsem se zeptal své matky: *Stydíš se,*

že máš dítě jako jsem já? pak moje matka pevně odpověděla: *Dobré nebo špatné, stále jsi mé dítě.*“

- „Moje rodina byla **šokovaná a prvně si myslela, že mě posedl démon**. Snažil jsem se je usilovně přesvědčit, že to jsem stále já. Nakonec mě rodina přijala.“
- „Nejdříve v **šoku**, nakonec mě přijali.“
- „Rodina nyní přijímá, i když to trvalo roky, než to přijala.“

➤ **Odmítnutí ze strany rodiny zmínilo 7 respondentů**

- „**Rodina: jsou důrazně proti životu gayů** a už měsíce s nimi nejsem v kontaktu. Přátelé: nemají se mnou žádný problém.“
- „**Rodina mě odmítla.**“
- „Zpočátku byla rodina v šoku, zatím mě nepřijala.“
- „**Nepřijali mě.**“
- „Matka a otec byli **velmi naštvaní** a proti, ale naštěstí je tu moje teta, která mě vychovává a miluje.“
- „Moji rodiče a celá rodina je **velmi konzervativní**. Nechtějí nad tím vůbec přemýšlet a dívat se na to z vědeckého hlediska.“

➤ 3 respondenti byli navíc **donuceni zajít k psychologovi, na psychiatrii či na hypnoterapii.**

- „Moji rodiče byli velmi **šokovaní** a okamžitě jsem byl **převezen k psychologovi**. Musel jsem před ním tehdy lhát, protože jsem věděl, že je stále velmi konzervativní a netolerantní vůči LGBTQ+.“
- „Reakce byla drsná, koupili mi spoustu náboženských knih a také mi řekli, abych zašel na drahou **hypnoterapii a také na psychiatrii.**“
- „Řekl jsem to své matce, bratrovi a sestře, jen můj strýc zatím neví, že jsem gay. Moje matka nebyla moc překvapená, ale řekla mi, že **homosexualita je proti přirozenosti Alláha SWT** a chce, abych byl silný v uctívání, aby se moje víra posílila, abych předcházel nemorálním činům. **Bratrova reakce začala zvědavostí a hněvem, dokonce se mě zeptal, proč jsem se raději nestal narkomanem nebo alkoholikem**, což je dle něj rozumnější. Teď mě už začíná akceptovat i můj bratr a už s tím nemá problém, hlavní je se postarat o dobré

vztahy v rodině. Pokud jde o mou sestru, na nic nereagovala, žádné násilí nebylo, ale **vzala mě k psychiatrovi**, aby změnil mou sexuální orientaci. Můj strýc je předsedou náboženské rady a je imámem v mešitě ve vesnici, takže je velmi riskantní před ním realizovat coming-out, hlavně pro jeho reputaci mezi náboženskými kruhy a kruhy da'wah. Stejně tak je to riskantní pro mou širší rodinu, která uctívá náboženské hodnoty, které byly předány z generace na generaci našimi předky z Arabského poloostrova, kteří přišli do Indonésie na misi šířit náboženství. Je pro mě velmi těžké najít si v mém věku životního partnera, kterému by bylo též okolo 23 let a byl stále svobodný, a navíc by bylo stejně nemožné trávit společný čas v rodinném kruhu, protože je má rodina extrémně věřící. V roce 2020 jsem to **několikrát pokusil o sebevraždu**, ale překazil mi to můj bratr.“

➤ **Odmítnutí ze strany kamaráda/sourozence bylo zmíněno ve dvou odpovědích**

- „Jednou jsem to řekl kamarádovi, **nepřijal mě.**“
- „Přiznal jsem se svému bratrovi. **Nepodporuje to, ale ani nezakazuje.**“

➤ **Při coming-outu nedošlo k ničemu zásadnímu**

U 8 dotázaných nedošlo při coming-outu před rodinou k ničemu zásadnímu, rodina i přátelé je přijali a podporují je.

- „Rodina reagovala **úplně normálně.**“
- „Reakce byla **normální**, mám akorát švagra, kterému se nelíbí moje sexuální identita, ale moje sestra je normální a hodně mě **podporuje.**“
- „**Přijala to tak, jak to je**, a nevadí jim moje sexuální orientace.“
- „Reakce byla v pohodě.“
- „Moje rodina a komunita v okolí, kde žiji, mě **akceptují a opravdu mě podporují.**“
- „Velmi dobrá. Přijali mé silné i slabé stránky.“
- „Moje matka a sestra přijaly můj queer status.“
- „Jsem pouze queer, takže to přijali naprosto v klidu.“

➤ Coming-out ještě neproběhl

23 dotázaných uvedlo důvod, proč coming-out ještě nezrealizovalo

4 respondenti chtějí být před coming-outem primárně **finančně nezávislí**

- „Musím pečlivě plánovat, abych mohl učinit coming out, jedním z plánů je zajistit, abych **mohl žít nezávisle**, aniž bych byl závislý na své rodině. Je to proto, že **existuje velké riziko odmítnutí ze strany rodiny**.“
- „Vím přesně, že mě nepřijmou, možná někdy, až budu mít **stabilní příjem**. **Zatím se bojím, že nebudu přijat**. Tolik je miluji a vím, že jim to zlomí srdce.“
- „Neplánuji to, jelikož **ještě nejsem finančně stabilní**. Ale láska je láska, až se do někoho zamiluji, tak ho/jí/ono (he/she/they) prostě budu milovat!“
- „Důvodem, proč jsem ještě nezrealizoval coming-out, jsou **peníze**.“

9 z nich se **bojí reakce rodiny a společnosti**

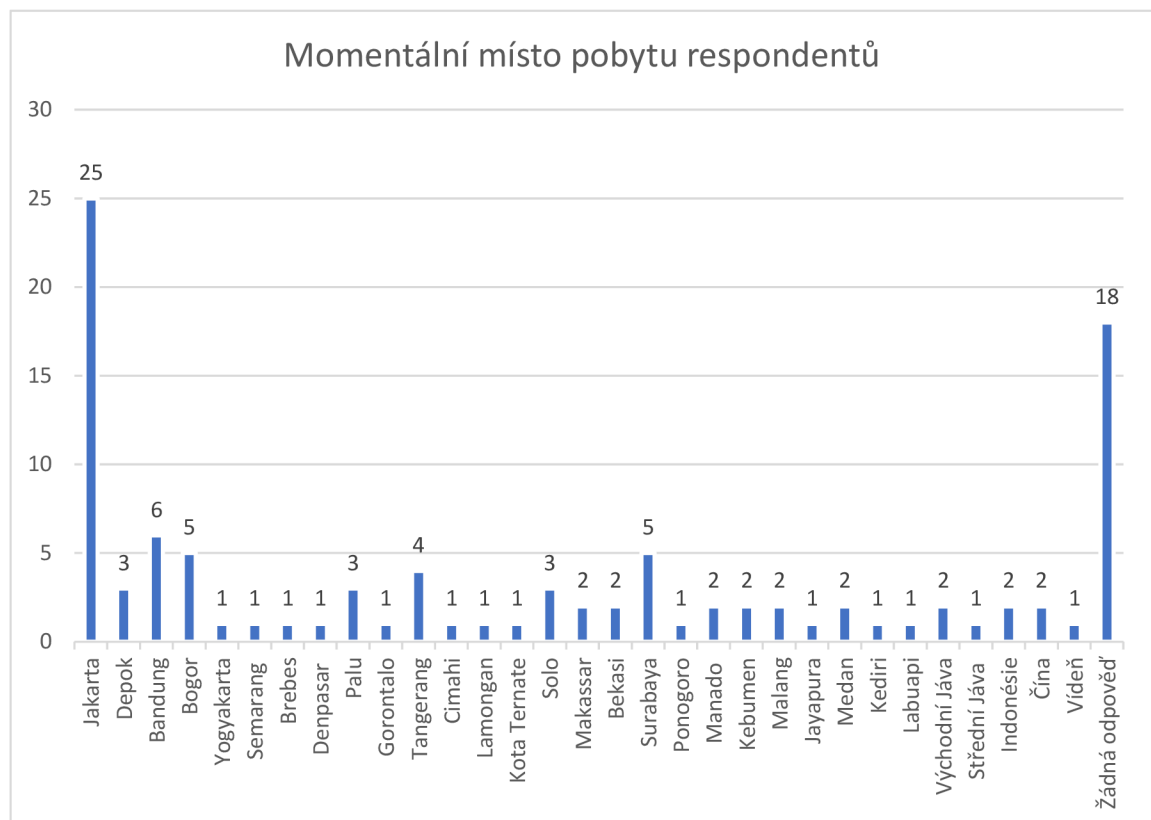
- „Neplánuji to, protože moje **rodina bude zuřit** a já hlavně nechci zklamat svou matku.“
- „Neplánuji to, protože **určitě nebudu ze strany své rodiny a už vůbec ne společnosti přijat**, když vidím, jak reagují na zprávy ohledně LGBT+.“
- „Určitě by mě **vyhodili z domu**.“
- „Nevím, jestli to někdy udělám, protože se bojím. Moje rodina a Indonésané obecně nemají rádi LGBT+.“
- „Nechci ještě coming-out realizovat. **Obávám se, že ze strany společnosti nastane spousta problémů a stigmatu**.“
- „Je těžké to přijmout, zejména v Indonésii.“
- „Nejsem připraven přijmout špatné zacházení ze strany svých blízkých, když zjistí, kdo doopravdy jsem.“
- „Nechci způsobit ve svém okolí rozruch.“
- „Samozřejmě to naplánuji. A jednou se to stane. Dokonce jsem už předpověděl reakce rodiny/přátel/příbuzných/sousedů, určitě budou v šoku. Nicméně jsem jen obyčejný člověk, který chce být také polidštěn. Až do této chvíle jsem vždy předstíral, že se mi líbí ženy. Když jsem s přáteli, netroufám si říct o své identitě, i když je to kamarád z dětství. Protože vím moc dobře, že když řeknu

pravdu, **budou se mi vyhýbat anebo mě budou dokonce zesměšňovat**. Stejně tak, pokud svou identitu skutečně sdělím své rodině. To si budu muset sbalit věci a **odejít z domu**.“

4 respondenti **nevidí důvod pro coming-out**

- „Zatím nevidím důvod, proč bych měl realizovat coming-out.“
- „Neplánuji to, protože k tomu není žádná urgence. Rodiče se mnou vůbec nemluví o nutnosti založit rodinu.“
- „Nikdy jsem oficiálně nevyšel naplno, ale nevadí mi, když o mně lidé zjistí, že jsem gay.“
- „Je mi to jedno.“

7. Jaký je postoj společnosti vůči LGBT+ komunitě v místě, ve kterém právě teď žiješ?

Graf 8 – Momentální místo pobytu respondentů

Jelikož se jednalo o otevřenou otázku, bylo nutné nejprve všechny odpovědi zanalyzovat a poté rozdělit dle ostrovů a měst, pro lepší přehled byl vytvořen sloupcový graf číslo 7 - Momentální místo pobytu respondentů.

Jáva

Jabotabek⁸⁴ – Jakarta

- „Pluit, Severní Jakarta. Moje oblast je poměrně flexibilní, pokud jde o LGBTQ. Neexistuje žádná masivní perzekuce LGBTQ komunity. Avšak vyskytuje se v této oblasti mnoho křesťanských konzervativců, kteří s oblibou pořádají semináře o tom, jak vyléčit LGBTQ lidi.“
- „LGBT+ v Jakartě je stále tabu, existují zde náboženské extremistické skupiny, které se staví proti LGBT+.“
- „Východní Jakarta. Společnosti zde stále odmítá existenci LGBT+.“
- „Heterogenní Jakarta se skládá z různých etnických skupin, náboženství a národností. Ačkoli obecně jsou všechny oblasti Indonésie také heterogenní, myslím si, že Jakarta je docela otevřená přijímání věcí souvisejících s LGBT+, takže není velký problém žít jako gay ve velkém městě, jako je Jakarta.“
- „Žiji v Jakartě a postoj k LGBT komunitě má tendenci být antipatický a společnost je trochu znechucená.“
- „Postoj je silně anti-LGBT+.“
- „Jakarta je stále uzavřená a silně diskriminační, ale již se začíná maličko otevírat.“
- „Žiji s oběma rodiči v Jakartě. Postoj lidí je normální, protože jsem ještě nezrealizoval coming-out.“
- „Nedošlo k žádnému otevřenému odmítnutí LGBT+, ale v blízkých oblastech byly LGBT+ otevřeně odmítnuty a pronásledovány.“
- „Tebet. Její postoj je velmi netolerantní.“

Bogor

- „Společnost je stále velmi diskriminační vůči LGBTQ+, zejména k těm, jejichž vzhled neodpovídá jejich biologickému pohlaví.“
- „Docela normální.“

⁸⁴ Jabo(de)tabek = akronym používaný k označení indonéské metropolitní oblasti – Ja – Jakarta, Bo – Bogor, De – Depok, Ta – Tangerang, Bek – Bekasi. Řadí se mezi největší aglomerace na světě

- „Aphobic.“

Depok

- „Lidé jsou stále velmi slepí a mají tendenci LGBT odmítat, i když o tom přímo nemluví.“
- „Velmi konzervativní a proti LGBTQIA+ komunitě.“
- „Velmi proti, obviňují LGBT+.“

Tangerang

- „Odmítají LGBT+.“
- „Zatím nevím, nemám vlastní zkušenost.“
- „Nic moc, ale většina lidí nenávisť nedává najevo veřejně.“
- „Jsou zde stále velmi konzervativní a velmi proti, i když mnoho mladých lidí je dnes trochu otevřenějších a LGBT+ komunitu neodsuzuje.“

Bekasi

- „Obecně společnost stále považuje LGBT za tabu, ale některé skupiny, především mladší generace, jsou otevřenější a více tolerantní.“
- „Téma LGBT+ je zde stále tabu, společnost je ohledně toho citlivá.“

Bandung

- „Bydlím ve městě Bandung. Z mého pohledu většina lidí v Bandungu stále odmítá myšlenku LGBT+, mají různé stereotypní názory, které mají na LGBT+ komunitu neblahý vliv.“
- „Obyvatelé Bandungu jsou velmi věřící a fanatičtí. Otevřeně se brání LGBT.“
- „Verbální i fyzické odmítnutí.“
- „Velmi tabu, ale lidé v mém věku LGBT+ většinou akceptují.“

Yogyakarta

- „Nyní žiji v Yogjakartě. Postoj lidí k LGBT komunitě se od homofobie nepohnul. I když násilné činy kvůli homofobii se nestaly něčím tak běžným jako v západních zemích.“

Solo

- „Společnost v Solu je ještě stále velmi diskriminační a má negativní postoj vůči LGBTQ+. Naštěstí moje pracovní prostředí plně akceptovalo mou sexuální orientaci.“

Surabaya

- „Lidé zde mají tendenci LGBT odmítat, pociťují znechucení, zejména starší osoby. Mladí lidé bývají otevření.“
- „Stále žiji se svými rodiči a nikdy jsem nebyl součástí nějaké širší komunity. Ale ze zkušenosti vím, že když jdu do nákupního centra nebo na veřejné místo a je tam třeba homosexuální pár, tak vidím, jak to ostatní pozdvihne, všichni to musí nějak okomentovat, aniž by dotyčné znali osobně.“
- „Společnost má nenávistný postoj.“
- „Nechci přiznat svou sexualitu. Obávám se, že ze strany společnosti nastane spousta problémů a stigmatu.“

Kebumen

- „Bydlím v Kebumenu asi 14 let. Názory lidí na LGBTQ+ jsou zde velmi různorodé. V oblasti, kde žiji, jsou někteří, kteří existenci LGBT+ nikomu nevytýkají, jsou ale i tací, kteří LGBT+ důrazně odmítají. Průměrný člověk, který LGBT+ odmítá, je z řad lidí, které lze považovat za dospělé (řekněme z řad rodičů). Tyto osoby došli k závěru, že LGBT+ je odchylka anebo dokonce infekční onemocnění a LGBT+ komunitou silně opovrhují. Někteří z nich dokonce často zastrašují LGBT+ na sociálních sítích. S několika takovými odpůrci ze sociálních sítí jsem se v reálném životě setkal, vždy používají náboženství, zejména islám, jako záminku k nenávisti LGBT+ a aby vyjádřili svůj odpor.“

Lamongan

- „Postoj široké veřejnosti je diskriminační a stále tabu, LGBTQIA+ osoby utlačuje. O komunitním prostředí lze také říct, že je velmi heteronormativní a patriarchální.“

Kediri

- „Žiji v Kediri, lidé začali přítomnost transžen v Kediri vítat.“

Malang

- „Chci, aby lidé nebyli hrubí k LGBT+.“
- „Dobry.“

Semarang

- „Bydlím v Semarangu a přístup lidí k LGBT je velmi nepřátelský a neumí to ani přijmout.“

Ponogoro

- „V současné době žiji ve městě, pro lidi je LGBT+ opravdu stále nové, někteří jej přijímají dobře a někteří špatně.“

Střední Jáva

- „Na střední Jávě je LGBT+ stále považováno za odchylku, nakažlivou nemoc, hřích a další, vše pramení z náboženství. Stále se na LGBT+ skupinu dívají svrchu.“

Sulawesi

Makassar

- „Postoj lidí ke komunitě se velmi liší, od poněkud umírněných po velmi radikální.“
- „Některé reakce jsou normální. Většinou se vyhnete i nenávisti.“

Palu

- „Kritický a velmi anti-LGBT postoj, když došlo k přírodní katastrofě v roce 2018 v Palu,⁸⁵ náboženské masové organizace používaly zkratku LGBT jako zkratku pro různé katastrofy,⁸⁶ ale až do této doby dle mého názoru nedošlo k žádné veřejné akci, která by otevřeně napadala LGBT komunitu.“
- „Velmi negativní.“
- „Žiji v Palu a mnoho lidí v mém okolí stále nepřijímá LGBTQ+.“

⁸⁵ 28. 10. 2018 se na ostrově Sulawesi poblíž města Palu odehrálo zemětřesení o síle 7, 5 Mw, které následně vyvolalo vlnu tsunami.

⁸⁶ L je pro sesuv půdy (Longsor), G pro zemětřesení (Gempa bumi), B pro povodeň (Banjir), T pro Tsunami

Manado

- „Nyní žiji v Manadu, Severní Sulawesi. Obecně se zde lidé na LGBTQ+ dívají jako na něco špatného a nesprávného, ale i přesto tu žije mnoho lidí, kteří začali přijímat LGBTQ+ komunitu.“
- „Je tu hodně pro i proti.“

Sumatra

Medan

- „Narodil jsem se, vyrostl a dodnes stále žiji v Medanu. Lidé v mém městě jsou poměrně multikulturní a mezi kmeny a náboženstvími, která zde koexistují, panuje tolerance. Bohužel se tato tolerance neaplikuje na jejich postoj k LGBTQIA+, v mém městě téměř všechny náboženské sekty pohrdají těmito lidmi. Lidé z konzervativních islámských organizací nás často uráží, posmívají se a vyhrožují nám (v reálném světě i ve světě online).“

Papua

Jayapura

- „V současné době žiji ve městě Jayapura v provincii Papua, kde většina obyvatel jsou křesťané. Téma LGBT+ ve společnosti je stále tabu a je to škoda. Jedna strana společnosti ale příliš bigotní není. Až na hranici hrubých slov nebo dokonce jejich ignorování.“

Moluky

Kota Ternate

- „Bydlím ve městě Ternate, provincie Severní Moluky, lidé z Ternate a Severních Moluk nás obecně přijímají/vítají (LGBT).“

Bali

Denpasar

- „Jsou spravedliví a nevěnují příliš pozornosti životu ostatních.“

Lombok

Labuapi

- „Diskriminace stále bují.“

Zahraničí

Dotazník vyplnili i respondenti, kteří raději emigrovali do zahraničí. Respondenti žijící v Číně jsou s tamním životem spokojenější, jiný se přestěhoval z Jakarty do hlavního města Rakouska – Vídně, kde je též spokojený.

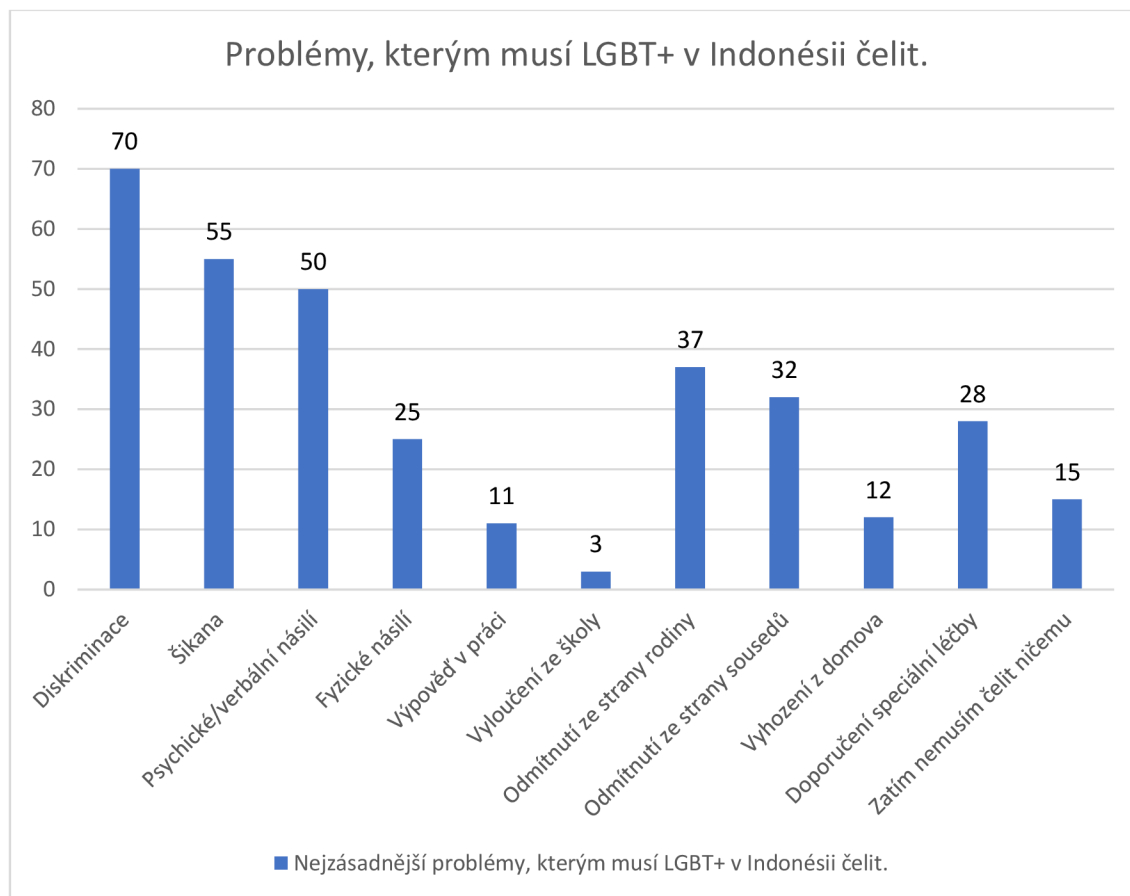
Čína – Šanghaj

- „Bydlím v Šanghaji. Lidé jsou zde ke mně lhostejní, ale občas když vstoupím na dámskou toaletu, najdou se maminky/babičky, které jsou překvapené. Čína je v tomto ohledu lepší než Indonésie. Mohu tu být více sám sebou. V mém rodném městě, v Banjarmasinu (Kalimantan), je LGBT stále tabu. Myslím si, že Jakarta a Bali na tom jsou, co se týče Indonésie, o něco lépe.“
- „Čína, momentálně jsem velmi šťastná, LGBT+ je lidem většinou jedno.“

Rakousko – Vídeň

- „Vídeň. Upřímně řečeno, Rakousko je stále konzervativní země, společnost ve velkém městě to přijímá, ale ten, kdo žije na venkově, ne“

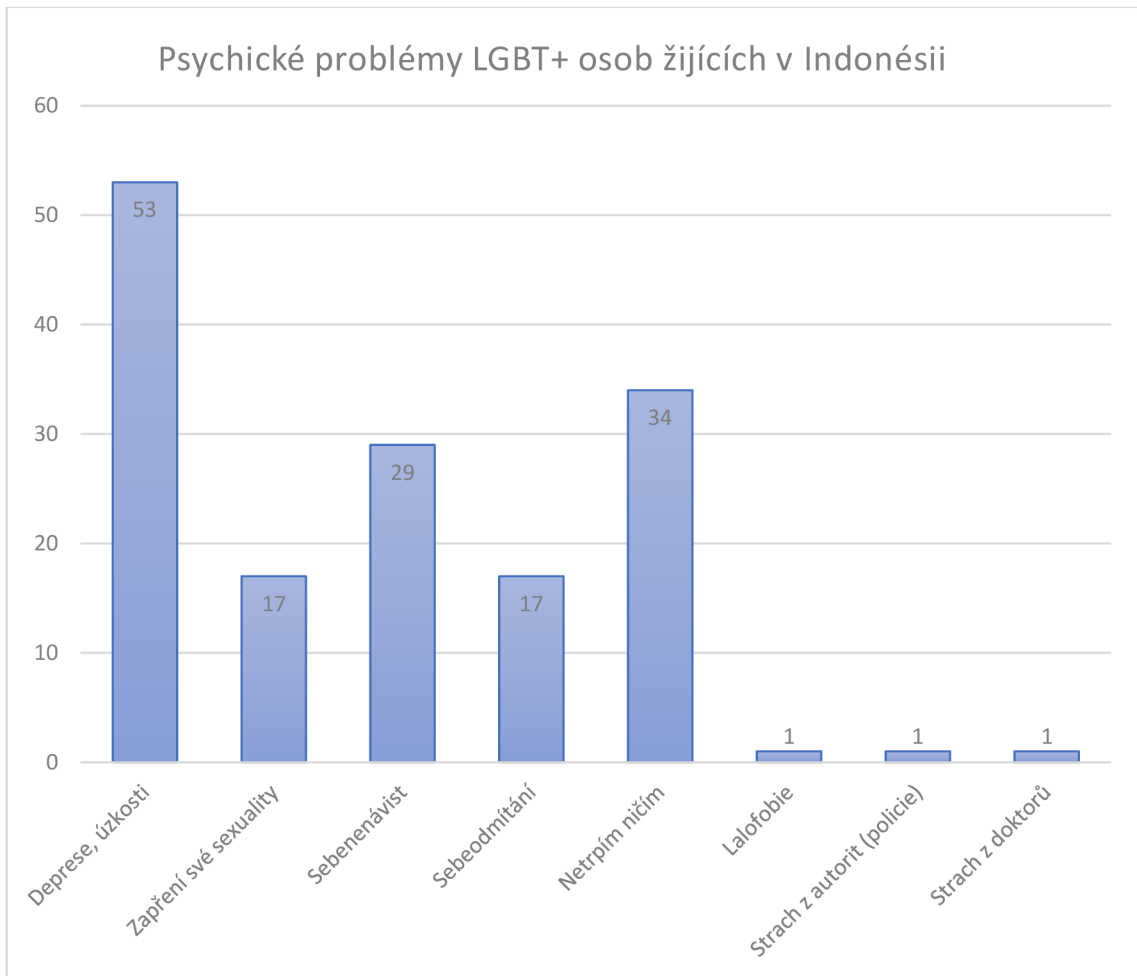
8. Jakým problémům musíš jako LGBT+ osoba v Indonésii čelit?

Graf 9 – Problémy, kterým musí LGBT+ v Indonésii čelit

Tato otázka měla formu výčtu položek a byla zde možnost vlastní odpovědi. Nejčastěji byla zaškrtnuta diskriminace, šikana, psychické/verbální násilí či odmítnutí ze strany rodiny. 15 dotázaných uvedlo, že nemusí čelit ničemu. Jeden respondent uvedl, že se mu okolí vyhýbá, poučuje ho, kárá a opovrhuje jím, jiní například čelí pasivně agresivní diskriminaci či nezaměstnanosti.

9. Trpíš některým z níže uvedených psychických problémů?

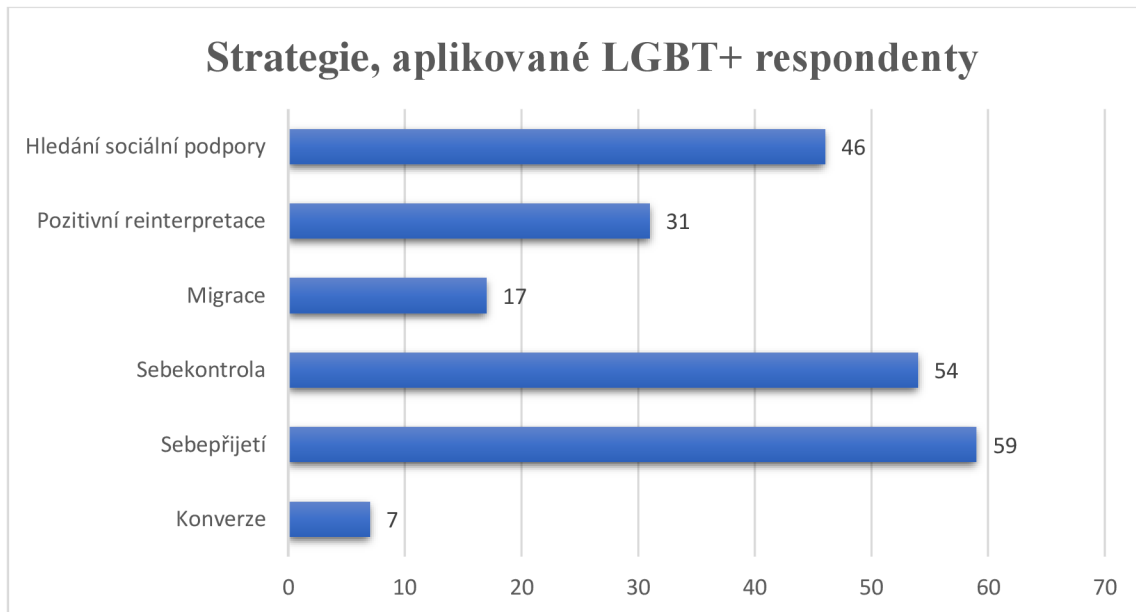

Graf 10 – Psychické problémy LGBT+ osob žijících v Indonésii

Tato otázka byla taktéž formou výčtu odpovědí, na otázku měli respondenti možnost vybrat neomezený počet odpovědí a též zde byla možnost přidat svou vlastní odpověď. Největší počet respondentů trpí psychickými problémy jako jsou deprese a úzkostné stavy, které vedou až k sebevražedným sklonům či sebepoškození, dále trpí sebelenávistí, sebeodmítání a potýkají se se zapřením své sexuality. Velmi mě překvapilo, že celkem 34 dotázaných netrápí vůbec nic.

Respondenti též mohli uvést vlastní odpovědi, ve které byly zmíněné problémy jako lalofobie, což je chorobný strach z mluveného projevu, nedůvěra vůči mužům a strach z policie a doktorů.

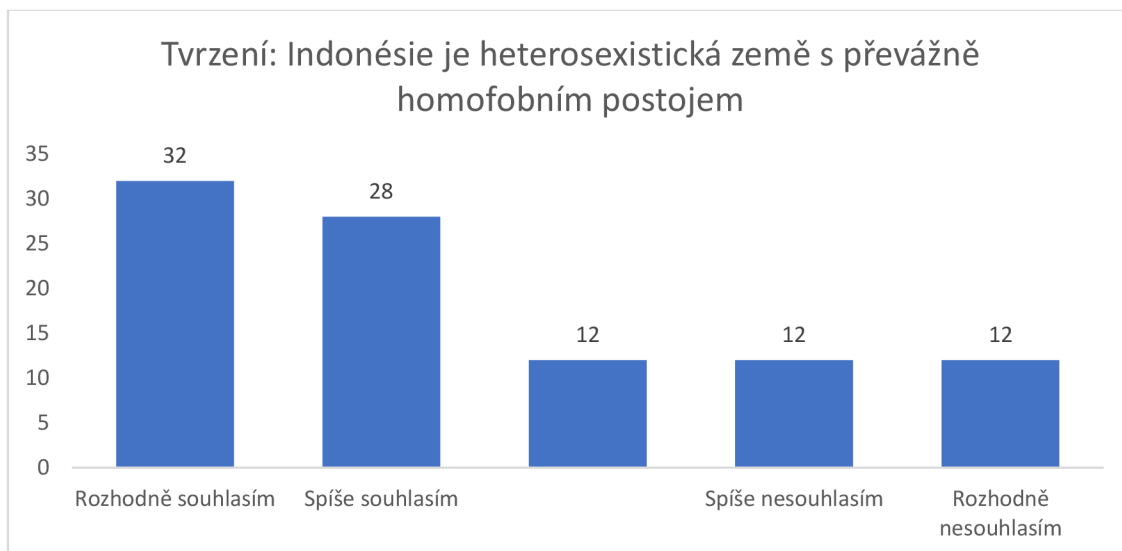
10. Jaké z níže uvedených strategií aplikuješ?

Graf 11 – Strategie, aplikované LGBT+ respondenty

Tato otázka měla též formu výčtu položek a respondenti mohli zvolit neomezený počet odpovědí i uvést vlastní odpověď.

11. Je rozšířené tvrzení, že je Indonésie heterosexistickou zemí s převážně homofobním postojem.

Graf 12 – Indonésie je heterosexistická země s převážně homofobním postojem.

12. Proč je dle tvého názoru toto tvrzení rozšířené?

- „Má to hned několik důvodů:
 1. vzestup úzkoprsosti v abrahamském náboženství v Indonésii (islám, křesťanství a katolicismus)
 2. existuje přesvědčení, že LGBT+ lidé přenáší nemoci, jako je HIV/AIDS
 3. ve společnosti převažuje zavádějící přesvědčení, které říká, že LGBT+ jsou lidé s duševními poruchami a mohou být vyléčeni pouze pomocí alternativních terapií, jako je například islámský exorcismus Ruqyah
 4. patriarchální kultura je Indonésanům vlastní, tato toxická patriarchální kultura považuje femininní muže za slabochy
 5. nedostatek vzdělání o sexuálních orientacích a absence sexuální výchovy ve školách v Indonésii“
- „Obyčejní lidé nebo lépe řečeno heterosexuální lidé většinou usuzují, že LGBT+ je odchylka, a někdy dokonce infekční onemocnění. Neakceptují žádné LGBT+ osoby, ať už z tuzemska nebo ze zahraničí. Homofobní Indonésané nejenom, že nenávidí LGBT+ v Indonésii, ale nenávidí i LGBT+ z jiných zemí.“
- „Všude vidíme, že většina Indonésanů je proti LGBTQ+, někteří se proti tomu staví pomocí demonstrací či pochodů po městě, někteří individuálními útoky, například verbálně na sociálních sítích jako jsou YouTube nebo Instagram, někteří dokonce navrhuji zákony nebo předpisy, které jsou anti-LGBT+. Na druhou stranu naštěstí existuje i část Indonésanů, kteří jsou velmi tolerantní a nevydávají se cestou násilí, většina z nich jsou mileniálové a/nebo ti, kteří si více cení empatie a lidskosti než své úrovně víry.“
- „Někteří lidé si myslí, že sexuální orientace je hřích, když je jiná než heterosexuální. Mnozí z nich si neumí ani připustit, že by LGBT+ mohl být někdo z jejich rodiny, blízkých přátel a okolí, jejich odsouzení LGBT+ je tedy až příliš tvrdé, mají totiž často pocit, že se jich to netýká, že se jich to nikdy nemůže týkat, že se to nemůže stát v jejich rodině nebo mezi jejich přáteli.“
- „Protože někteří lidé, ani v dnešní mladé generaci, nejsou poučeni o komplexní sexuální výchově a znalostech **SOGIESC**⁸⁷. To, že někteří heterosexuálové,

⁸⁷ Zkratka pro sexuální orientaci, genderovou identitu, genderové vyjádření a sexuální charakteristiky. IOM – SOGIESC: *Full Glossary of Terms* [online]. Aktualizováno listopad 2020 [cit. 13. 6. 2022]. <https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/documents/IOM-SOGIESC-Glossary-of-Terms.pdf>

a někdy dokonce i homosexuálové, cítí potřebu být homofobní, se děje na základě náboženství.“

- „**Patriarchální kultura** je v Indonésii stále zvyklostí a obyvatelé Indonésie obecně důvěřují zvykům a dodržují je. Indonésie stále není přátelská k lidem, jako jsem já.“
- „Došlo k mnoha projevům odmítnutí, počínaje krajskými volbami v roce 2016, kde byla náboženská politika jedním ze způsobů, jak si získat empatii u konzervativních lidí, až po zákaz femininních mužských postav nebo waria v televizi – **zákaz účinkování v TV pořadech**, talk show, seriálech, filmech atd.“
- „Většina Indonésanů si stále myslí, že LGBT+ je nemoc/odchylka, a to jak z lékařského, tak i náboženského hlediska, kterou je třeba vyléčit a vyhnout se jí. Je to kvůli obecnému přesvědčení ve společnosti, že LGBT+ není součástí indonéské/islámské kultury.“
- „Možná je to kvůli **nedostatečnému vzdělání**, muslimové jsou příliš fanatičtí. Myslí si, že LGBT souvisí s drogami, nemocemi a výtržníky. Ve skutečnosti je mnoho LGBT osob úspěšných, ale často nejsou jejich úspěchy nikde publikované/zveřejněné.“
- „Indonésané jsou homofobní, protože jen velmi **málo lidí je vystaveno znalostem o genderové diverzitě a sexuální orientaci**. Alespoň je to zde pro LGBT osoby stále relativně bezpečné než v jiných (muslimských) zemích.“

13. Jak se cítíš jako LGBT+ v převážně muslimské zemi? Jak se k tobě staví indonéská společnost?

Žiji ve **strachu a izolaci**:

- „Je to vyčerpávající. Doufám, že jednoho dne LGBT+ lidé nebudou muset žít ve strachu a izolaci. Toužíme jen po míru a úplném a upřímném přijetí. Společnost zatím považuje LGBT+ za opovrženihodné a participaci v této komunitě považuje za velký hřích.“
- „Být LGBT+ v zemi s muslimskou většinou (ve které stále dominují homofobní výklady) není jednoduchá věc. Musím žít na okraji společnosti, protože neheterosexuální orientace není orientací, kterou společnost schvaluje. Reakcí veřejnosti na moji identitu, když vyšla najevo, je samozřejmě odpor a znechucení. Má se za to, že jsem porušil přirozenost Boha.“

Indonéská společnost považuje LGBT+ za přenosnou a nakažlivou **nemoc**:

- „Reakce indonéského lidu na LGBT+ je velmi špatná, často je vnímána jako nemoc, kterou lze přenášet a je třeba ji odstranit.“
- „Myslím, že je to stále velmi těžké přijmout a většina muslimských fanatiků si myslí, že LGBT je duševní nemoc. A proto žiji v Číně, můžu si ostříhat vlasy jako kluk a být sám sebou.“
- „Koluje spousta dezinformací a koná se mnoho webinářů ohledně LGBTQ+, kde tvrdí, že je to nemoc. Opravdu mě unavuje vidět lidi, jak jsou vyhazováni z domu, šikanováni, obtěžováni, je to prostě špatné.“

Homofobní lidé mají za to, že existence homosexuálních lidí v určitém regionu může způsobit **přírodní pohromy** jako jsou zemětřesení, tsunami či záplavy.

- „Společnost věří, že je LGBT příčinou katastrof (sesuvy půdy, zemětřesení, záplavy, tajfuny).“

LGBT+ jsou **odmítáni ve jménu islámu**:

- „Je nešťastné, že LGBT+ mnozí odmítají ve jménu islámu. Indonésané jsou každým dnem více a více konzervativní.“

Dochází k **diskriminaci a vyhrožování**:

- „Samozřejmě mám pocit nejistoty, minimum prostoru pro sebevyjádření, cítím se zranitelný vůči diskriminaci a perzekuci jak verbálně, tak fyzicky.“
- „Podle mého názoru jsou LGBT velmi diskriminováni nebo je jim v horším případě vyhrožováno smrtí. Mělo by se s nimi zacházet jako s lidmi, protože oni nikomu neublíží. Nemám rád některé muslimy kvůli jejich extremistickým názorům.“

Jeden respondent si myslí, že jsou muslimské země anti-LGBT zaměřené, a i když je Indonésie umírněnější zemí oproti jiným, tak přesto zde existuje několik radikálních **anti-LGBT organizací**, které aktivně bojují za zákaz této komunity a LGBT+ jedince pronásledují:

- „Většina muslimských zemí je anti-LGBT a upřímně řečeno, nelze ignorovat fakt, že ve verších Koránu je napsáno, že sexuální vztahy osob stejného pohlaví jsou haram. Většina učenců má stejný názor, včetně madhhab (myšlenkový směr ve fiqhu). Jako „pravý“ muslim je vhodné následovat ushul fiqh a náboženské znalosti, aby byl ve světě a na onom světě v bezpečí. Indonésie je zcela unikátní v tom, že pouze naše země je převážně muslimská, ale neuplatňuje zákony fiqh a šaría jako jiné muslimské většinové země, ale i tak to je výzva pro LGBTQ+ žijící v Indonésii kde spolu s demokracií a svobodou vyznání a názoru existují radikální masové organizace, které jsou anti-LGBT+ a pronásledují LGBTQ+. Podle mě je Indonésie velmi homofobní a transfobní, stačí se podívat na gay indonéského youtubera v Německu a podívat se do kolonky komentářů, taková je povaha indonéských netizenů.“

Společnost je rozdělena na dvě poloviny, jedna LGBT+ toleruje a druhá diskriminuje:

- „Obecně společnost stále považuje LGBT za tabu, ale některé strany, zejména mladší generace, jsou otevřenější a tolerantnější.“
- „Myslím, že život LGBT+ v Indonésii rozhodně není tak pohodlný, jako život v nějaké nemuslimské zemi. **V Indonésii je společnost rozdělena na ty, kteří diskriminují a ty, kteří tolerují jejich existenci.** Situaci v Indonésii samozřejmě nelze použít jako měřítko pro jiné muslimské země.“
- „Někteří vědí, že naše sexualita nesouvisí s náboženskou vírou a tolerují nás, ale najdou se i tací, kteří by nás nejraději viděli shořet v pekle.“

14. Jaký postoj dle tvého názoru zastává indonéská vláda vůči LGBT+ jedincům?

Negativní a homofobní postoj vlády

- „Můj názor na indonéskou vládu vůči LGBT+ stále odkazuje na vládu, která si myslí, že LGBT+ **jedinec musí být napraven a musí být rehabilitován** (ať už u psychologa, psychiatra nebo náboženského učitele), aby byl vyléčen.“
- „Její **postoj je homofobní**. Vláda klade důraz na odolnost země, která je podle nich založena na rodině. LGBT je dle vlády považováno za **poškozující rodinný řád a rodinnou harmonii**, takže nepřímo poškozuje státní pořádek.“
- „Vláda **nepodporuje a nechrání** LGBT.“
- „**Velmi špatný**. Doposud si vláda stále myslí, že by LGBT+ mělo být potlačováno, protože je to proti místním hodnotám, a tak je v médiích stále spousta zlých zpráv a negativní vykreslování života LGBT+.“
- „Když vidím návrh zákona, který nebyl schválen pod záminkou „legalizace LGBT“, tak si myslím, že **indonéská vláda ve skutečnosti nevidí LGBT lidi jako jednotlivce, kteří by měli dostat ochranu jako ostatní**.“
- „Postoj vlády je stále **diskriminační a lhostejný vůči LGBTQ+**. Od minulosti až po současnost nedošlo od vlády k žádnému výraznému pokroku, který by LGBTQ+ otevřel možnosti svobodně pracovat a spokojené žít v Indonésii.“
- „**Velmi špatný**. To, jak stát stále nezakázal konverzní terapii, je podle mého názoru jedním z důvodů mé negativní odpovědi. Protože konverzní terapie je pro LGBTQIA+ přátele velmi nebezpečná.“
- „Cítím se zklamaný, smutný a našťvaný, počínaje podrážděností ohledně lidských práv v Indonésii, která jsou selektivní, záměrně ožebračují a ochuzují LGBTQ/Queer osoby.“
- „**Velmi špatný**. Neexistuje žádný pokus o ochranu LGBTQ+ komunity, pokud je to možné, chci se přestěhovat do jiné země.“
- „Vláda stále není odvážná a **stále vypadá příliš homofobně**, nechce se otevřít učení o LGBT+ lidech.“
- „**Její postoj je velmi homofobní** a staví se proti jakékoliv formě odlišnosti mimo existující hranice heteronormativity.“

- „Základem indonéského státu je Pancasila, kde prvním a hlavním bodem je *Vira v jednoho jediného Boha*, což je velmi jasné, **vláda se tedy silně hlásí ke svému náboženství**, navíc většina vládních představitelů jsou muslimové, kteří silně odmítají LGBT. Ale nedávno mě překvapilo, když **vláda dovolila transgender osobám uvést svou identitu jako transgender**. Byl jsem velmi dojat, když jsem se o této zprávě dozvěděl, ale stále mnoho lidí politiku ohledně LGBT+ odsuzuje.“
- „**Postoj vlády se stále ostýchá otevřenosti** ohledně politiky vůči LGBT, záležitosti související s LGBT se dostávají do opozice kvůli **konzervativním hodnotám**, které stále většina lidí přijímá. Nicméně doufám a věřím, že s pokrokem technologií a rychlosti šíření informací se v budoucnu více mladých lidí odváží ve vládě mluvit o otevřenosti k LGBT otázkám, což je pozitivní, nikoli represivní.“
- „Je to špatné, **vláda se ani nechce snažit chránit naše práva**, i když LGBTQ+ je v Indonésii legální (vyjma pár míst jako provincie Aceh).“
- „Stále nechápu postoj vlády k LGBT+. Co vím je, že **vláda nikomu nezakazuje mít neheterosexuální orientaci**. Vztahy osob stejného pohlaví jsou však v Indonésii stále tabu. Bylo by vnímáno jako velký hřích, kdyby na venkově žil gay pár. Vláda od této záležitosti dává ruce pryč, protože to přeci *není* jejich práce.“
- „Neutrální, ale poněkud protichůdné. V současné době Parlament DPR, zejména z některých stran, několikrát plánoval vypracovat trestní zákon proti homosexualitě a cizoložství, který se podle mého názoru přiklonil k právu šaría nebo k právu fiqh. Do teď nejsou žádné další novinky, ale uvidíme později.“
- „Indonésie by měla být přátelská vůči LGBT, protože součástí indonéské kultury je též například bisu, což je transgender/nebinární osoba. Samotné bisu je indonéský kult a existuje typický indonéský rituál, jak se stát bisu. Celé to pochází už z doby před staletími z oblasti Jižního Sulawesi.“

Zvláštní pozornosti se dostává bugiské společnosti z ostrova Sulawesi, která uznává systém pěti genderů.

Pět genderů v bugiské kultuře

Bugisané neschvalují genderovou binaritu, v jejímž pojetí neexistuje žádný další gender než muž či žena z toho důvodu, že již po staletí uznávají 5 genderů, kterými jsou bissu/intersexuál, mankurai/žena, oroane/muž, calalai/trans muž a calabai/trans žena – což je kombinace všech pěti genderů. Tradice bissu a koncepce pěti pohlaví jsou klíčovou součástí bugiské kultury již po dobu nejméně šesti století a jedním z jejich kulturních přesvědčení je, že všech pět genderů musí koexistovat v harmonii, což dokazuje bugiský citát: „Nepotřebujeme dělit lidi podle genderu, jelikož vše musí být v harmonii. Pokud by měl být jeden z genderů segregován od ostatních, svět pak bude v nerovnováze.“

Bissu/intersexuálové mají v sobě femininní i maskulinní prvky, a tak Bugisané věří, že jsou bissu způsobilí využívat schopností mužů i žen, smrtelníků i božstev za účelem požehnání dobrého zdraví, úspěšné úrody nebo za účelem vysvěcení budovy či staveníště. Bugisané věří, že tito jedinci mají silněji vyvinuté smysly než ostatní lidé a mají tak nadpřirozené schopnosti, což z nich v minulosti například učinilo vážené královské rádce. O jejich významném postavení v bugiské společnosti vypovídá další citát: „Nevíme, zda je Bůh muž či žena, tudíž pouze ten, kdo je napůl muž či napůl žena může být posedlý (kadongkokang) a komunikovat tak s duchovním světem.“

V dnešní době však jejich sláva prudce klesla kvůli ráznému vzestupu radikálního islamismu, zásahům policie a homofobním výrokům indonéských politiků proti LGBT+ komunitě. Tyto faktory způsobily dramatický pokles počtu bissu, kteří se v dnešní době většinou živí tím, že se účastní svateb jako čestní hosté, jsou make-up artisti, pracují jako farmáři anebo plní roli kněží.

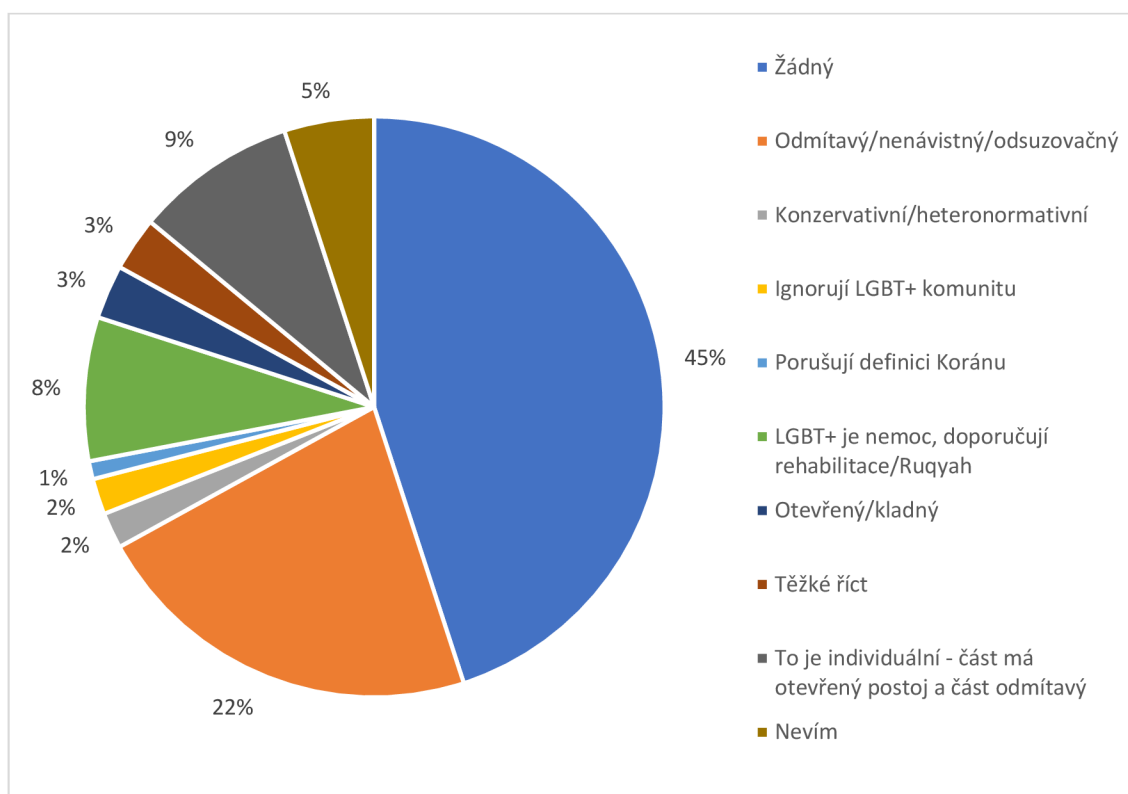
Přestože existuje mnoho důkazů o přítomnosti LGBT+ aktivit v historii Indonésie, je aktivně prosazována myšlenka, že heteronormativita vždy dominovala různým etnickým skupinám a že nebinární systémy pohlaví jsou výmyslem Západního světa.⁸⁸

⁸⁸ Prezi: *The Bugis Five Genders and Belief in a Harmonious World* [online]. 23. 2. 2015 [cit. 12. 1. 2021]. <https://prezi.com/yhh0sdzysou5/the-bugis-five-genders-and-belief-in-a-harmonious-world/>

Neutrální názory:

- „**Vláda je stále velmi anti-LGBT**, ale teď naštěstí **došlo k určitému pokroku**, například transgender lidé mohou uvést svou identitu do občanského průkazu, a to je velmi dobře a doufám, že v budoucnu mohou LGBT lidé žít svobodně bez útisku společnosti a vlády.“
- „Mohlo by to být velmi dobré, ale **vláda se stará spíše o většinovou společnost**.“
- „Obecně vláda LGBTQ+ nepodporuje, nepřijímá ani nediskriminuje, ale začíná se otevírat zásadám transgender ID karet.“
- „**Vláda začala obhajovat LGBT**, i když je to omezené.“
- „V současné době existují ještě důležitější otázky pro zachování integrity Indonésie. Takže velmi dobře chápu, že LGBT problémy jsou stále poslední prioritou.“
- „Pokud vím, **neexistuje žádný indonéský zákon, který by LGBT+ skutečně trestal**, takže je to v pořádku. Možná je to spíš národní náboženské právo, kterého se bojím.“
- „Stále je homofobní, ale ne v nepřátelském smyslu. Protože vláda je odrazem lidu.“
- „Jsem vděčný, alespoň **vláda nepřijímá zákony, které kriminalizují LGBT**.“
- „Vládu to většinou nezajímá. Existuje mnoho zásad, které ve skutečnosti poškozují LGBT+ přátele. Transgender osoby sice mají nově dovoleno uvádět svou genderovou identitu na svých průkazech totožnosti, ale to podle mého názoru nestačí.“

15. Jaký postoj dle tvých zkušeností zastávají islámští duchovní/náboženští vůdci vůči LGBT+ v Indonésii?

Graf 13 – Postoj islámských duchovních/náboženských vůdců vůči LGBT+ z pohledu respondentů

- „Někdy **porušuje definici samotného Koránu.**“
- „Někteří jsou otevření, ale většina jich je **extremisticky smýšlející až fanatická** (zejména ti radikalizovaní), **vyhrožují zabitím LGBT lidí**, což je podle mého názoru šílený čin.“
- „Začaly vznikat progresivní islámské skupiny, které začaly prezentovat interpretace, které jsou vstřícnější k rozmanitosti, ale bohužel stále **dominují konzervativní islámské skupiny, které LGBT+ považují za nemoc, kterou lze léčit.**“
- „Mají zaujatý přístup, **pohlíží na LGBT+ jako na nemoc.** Z jejich pohledu jsou lidé, kteří se považují za LGBT+, považováni za zvrácené a je třeba se jim vyhýbat. Navíc existuje i názor, že LGBT+ je učení ze západu, takže pro LGBT+ Indonésany je velmi důležité držet se učení východu.“
- „Není mnoho islámských duchovních vůdců, kteří jsou ochotni přijmout LGBT+ jednotlivce. Náboženští vůdci LGBT diskriminují, **doporučují rehabilitaci, exorcismus či jakékoliv léčení této nemoci.**“

- „V minulosti jsem byl nábožensky založený a konzervativní muslim. Odmítal jsem existenci LGBT+ komunity a jejích příznivců, i když jsem si byl vědom toho, že jsem homosexuál. Často jsem poslouchal **přednášky o tom, jak jsou LGBT+ hříšní** a přirovnávání k Sodomě Gomoře. Při pandemii jsem se spřátelil s LGBT+ lidmi z jiných měst, ostrovů a zemí, od svých online přátel získávám velký náhled na LGBT+ lidi a přijímám se víc takový, jaký jsem. Na začátku roku 2021 jsem se **rozhodl opustit islám** s odůvodněním, že náboženství není slučitelné s mou identitou a sexualitou a také proto, že v muslimské komunitě je stále mnoho toxických lidí. Nyní, když nevyznávám žádné náboženství, se **identifikuji jako ateista.**“
- „Obecný **přístup indonéských duchovních vůdců není vždy špatný**. Přestože islám sám vždy učí soucitu a něze, existují někteří duchovní vůdci, kteří se jsou tvrdí a ctižádostiví.“
- „Ničeho jsem si nevšiml. **Zdá se, že islámští duchovní vůdci ignorují LGBT+.**“
- „Již nyní **existují umírnění a otevření islámští náboženští vůdci**, kteří prezentují přátelské výklady rozmanitosti sexuální orientace. Většina náboženských vůdců však LGBT stále otevřeně odmítá. Nejčastěji se používá narativ, že LGBT je synonymem pro cizoložství, prokletého proroka Lota, katastrofu a apokalypsu. Poznámka: Používám termín „náboženský vůdce“, nikoli „duchovní vůdce“, protože na základě mých pozorování je většina Indonésanů nábožensky založených, ale nikoli duchovních.“
- „Myslím, že stále existuje mnoho indonéských ulamů, kteří jsou heteronormativní a patriarchální. Názory ulamů jsou stále konzervativní a odsuzují LGBT+, chovají se tak, jako by úplně vše vycházelo z náboženských fundamentalistických zákonů. V současné době však **existují vůdci, kteří upřednostňují občanský islám, konkrétně islám, který respektuje odlišnosti** (pluralismus), což je pozitivní zejména pro LGBTQIA+ lidi. **Upřednostňují humanitární aspekt tím, že kriticky přemýšlí o problémech dnešní doby.**“
- „Někteří náboženští vůdci, kteří jsou humanističtí a jsou ve svém proslovu ohledně LGBT více tolerantní. **Přestože jsou otevřenější, tak neospravedlňují chování LGBT, každopádně už jen to, že je akceptují, je velmi pozitivní věc.** Duchovní vůdci, kteří jsou rigidní a neúprosně vymáhají dodržování pravidel, opravdu nejsou ochotni přijmout nic, co souvisí s LGBT. Myslím si, že tato situace může často

nastat, když jsme v oblastech, kam informace o LGBT zřídka proniknou, kde není společnost informacím o LGBT vystavena.“

- „Ve skutečnosti někteří učenci začali přijímat lidi jako já, ale ne všichni. Zvláště v Indonésii existuje mnoho různých islámských organizací, které ovlivňují postoj k LGBT+ jako Jemaah (Islamiyah). Harmonický islám, který by zahrnoval naše lidi, stále chybí.“

16. Je podle tebe islám čistě homofobní náboženství? Obhaj svůj názor – vlastní zkušenosti, zmínky v Koránu.

V dotazníkovém šetření se objevili zklamaní jedinci, kteří si myslí, že je islám čistě homofobní:

- „ANO, toto náboženství je čistá homofobie, nevím, který verš, protože nevěřím všemu, co toto náboženství říká. O *klidu a míru* tohoto náboženství skutečně pochybuji. Také pochybuji, zda jsem muslim nebo ne.“
- „Ano, islám je homofobní náboženství, striktně zakazuje veškeré aktivity LGBT, nejen chování, ale i nenávidí daného člověka. V Koránu je napsáno, že LGBT jsou lidé proroka Lota, kteří mají právo být zabiti, trestají LGBT ukamenováním, a to i k smrti jen kvůli jejich sexuální orientaci. Myslí si, že LGBT lze vyléčit, dokonce si myslí, že to může být nakažlivé a velmi nebezpečné pro celou společnost.“
- „Ano, islám je čistě homofobní náboženství. Téměř všichni islámští náboženští vůdci vždy používají verše o zničení proroka Lota, sodomy a gomory jako záminku k útoku na LGBT komunitu.“

Na druhou stranu se našli mnozí, kteří považují islám za **mírumilovné náboženství, které učí lásce, soucitu a dobrým vztahům mezi všemi bytostmi:**

- „Myslím, že ne. **Islám je mírumilovný, vždy učí soucitu a lásce.** Zdroj islámského práva a směrnic pochází z Koránu, pokud vím, kořen homofobie v islámu odkazuje na dopis, který vypráví o prokletém proroku Lotovi, plném zla, protože muži rádi sodomizují jiné muže (i malé děti) a páchají jiné sexuální trestné činy. Pak byli potrestáni Alláhem SWT. Zpátky

do současnosti to mnoho učenců mnohonásobně interpretovalo do mnoha věcí, které vedou k homofobii mezi muslimy obecně.“

- „Myslím, že ne. Začal jsem takto přemýšlet, když jsem se podíval na několik osobností, které diskutovaly o lidské perspektivě z hlediska islámského náboženství. Jedna věc, které se opravdu držím je, **že islám učí dobrým vztahům mezi bytostmi**. Z toho je vidět, že bližní by měli být schopni humanizovat bez ohledu na to, kdo je jakého je náboženství, jaké je orientace identity, jaké je genderové identity.“
- „Ne. Poté, co jsem se připojil k několika organizacím založeným na LGBT+ a viděl jsem některé muslimské přátele, kteří prohlubují Korán/obecnou teologii, zjistil jsem, že **jádro islámského učení je o lásce**.“
- „Podle mého názoru není islám v Indonésii homofobní náboženství. Podle mých zkušeností existuje také mnoho islámských osobností, které mají velmi dobré vztahy s LGBT.“
- „Podle mého názoru je islám jako **náboženství přátelské a přizpůsobivé změnám**. víra, která velmi akceptuje existující rozdíly – a gender a sexualita nejsou výjimkou.“
- „Neučím se nazpaměť verše a nejsem věřící, ale myslím si, že téměř všechna náboženství jsou homofobní, pokud jde o islám, zda je to čistá homofobie, nemyslím si, **protože je to učení, které vyzývá k lásce k bližním a poznávat různé druhy lidí**.“
- „Nemyslím si, že je islám homofobní náboženství. To, co působí homofobně, je **patriarchální kultura**.“
- „Ne. Ve skutečnosti ve všech náboženstvích, včetně islámu, nás **učí, abychom se navzájem tolerovali, nebojovali proti sobě a abychom se milovali**. Podle mého názoru je výklad muslimů, kteří nenávidí LGBTQ+, pochybný a nesprávný. My, jako všichni lidé na zemi, máme právo na víru, právo žít, právo být milováni a milovat a žít šťastně a v míru.“
- „Ne, islám není čistě homofobní náboženství. **Islám je náboženství přátelské ke všem živým bytostem** (ve své podstatě). Jednou jsem četl článek, který mi poslal můj online přítel, a tam jsem se dozvěděl, že ve skutečnosti existovali starověcí lidé, kteří byli jako moji lidé.“

Islám v podstatě zakazuje pouze cizoložství, ale nezakazuje neheterosexuální orientaci:

- „Myslím si, že není čistě homofobní. **Islám pouze zakazuje muslimům cizoložství** (svobodný sex). A z historie, kterou znám, konkrétně co se týče proroka Lota, tak měli tehdy gayové velmi rádi krásné muže s hezkým tělem. Udělali však chybu, že si svůj chtíč vybíjeli na všech mužích, dokonce i manželé opouštěli své manželky kvůli účasti na mužských sexuálních večírcích. Z toho tedy vyvozují, že islám přísně zakazuje cizoložství, ale **nezakazuje někomu mít jinou sexuální orientaci** (než heterosexuální). Protože Alláh SWT stvořil lidi, aby byli odlišní, ať už se lišili z hlediska náboženství, rasy, země, pohlaví, sexuální orientace a dalších.“
- „Pokud je mi známo, islám **pouze důrazně odmítá praktikování homosexuality**, ale výslovně neodsuzuje homosexuály. To odkazuje na verš z Koránu, který odmítá homosexualitu, jako v al-Syu'ara/26:165-166. Korán také říká, **že je třeba respektovat** pohledy jiných lidí, i když s nimi nesouhlasí.“
- „Bůh v jediném verši nezmiňuje, že chování LGBTQ+ je zakázáno. Pokud vím, co je zakázáno, je stejnopohlavní sex. Není problém cítit náklonost ke stejnému pohlaví.“

Korán neobsahuje homofobní výklady:

- „Pokud si pamatuji, **neexistuje žádný konkrétní verš nebo súra**, která by ve skutečnosti zmiňovala nebo popisovala islám jako náboženství na homofobním základě.“
- „Ne. Věřím, že všechna náboženství mají princip laskavosti, ne nenávisti. Islám má také mnoho výkladů a nelze jej snadno přeložit a zobecnit, že islám je homofobní náboženství. **V Koránu, hadísech a příbězích proroka nic otevřeně neučí nenávisti a vyloučení určitých skupin.**“

Zavádějící interpretace veršů z Koránu a vysoká negramotnost lidí v Indonésii:

- „Nemyslím si to, protože islám má být náboženstvím, které přináší milosrdenství všem tvorům bez výjimky. Ale existují **náboženské interpretace, které jsou velmi zavádějící** a lidé, kteří toto dělají jsou názorově velmi omezení.“

- „Islám je náboženství, které má mnoho problémů, pokud jde o výklad, takže existuje mnoho konfliktů, ke kterým dochází kvůli rozdílům ve výkladu těchto interpretací.“
- „Ne. Jde jen o to, že islám je vždy používán jako argument k diskriminaci a pronásledování LGBT. To je způsobeno homofobní perspektivou používanou při čtení Koránu a islámských tradic.“
- „Myslím, že je to proto, že většina obyvatel v Indonésii jsou muslimové a mnoho lidí **nemá vysokou úroveň vzdělání**, z čehož pramení jejich odmítavost.“

17. Co by se muselo změnit, aby byl islám slučitelnější s LGBT+?

Jeden respondent uvádí, že je potřeba, aby probíhaly diskuse a došlo tak k porozumění komunitě LGBT+:

- „Je nutné naučit se porozumět komunitě LGBTQIA+ prostřednictvím diskuse. Někteří duchovní jako je například Abdul Muiz Ghazali, který byl původně proti LGBTQIA, je nyní po diskusích s touto komunitou podporuje. Několik dalších učenců Husein Muhammad a Siti Musdah Mulia se také přátelí s imámem, kteří jsou LGBTQIA+ osoby. Takže podle mého názoru podstata člověka není stvořena k nenávisti k ostatním lidem. Mohou se konečně změnit, když budou vědět, že v jejich prostředí je přítomni LGBTQIA+ jedinci. Pokud jsou muslimové více vystavováni tváří v tvář LGBTQIA+ a diskutím o SOGIESC, tak si myslím, že by v nich homofobní postoj mohl zaniknout, přestože jsou to převážně fundamentalisté.“

Dle 4 respondentů je nutné, aby vymizel tradicionalistický, zaujatý a radikální islám, který odsuzuje a kriminalizuje LGBT+:

- „**Tradicionalistický islám**, samozřejmě. Většina muslimů, kteří tolerují LGBTQ, jsou ti, kteří praktikují islám se synkretismem nebo s místní kulturou, která často není v souladu se sunnou a jinými praktikami. Nicméně jsou to právě takoví lidé, kteří mají otevřenou mysl vůči těm, kteří jsou LGBTQ.“

- „Islám, který nenávidí LGBTQ+, by se měl sladit/dostat do souladu se současným vývojem a musí se stát flexibilnějším a humanističtější.“
- „Zbavení se všech postojů většinové nadřazenosti v islámu, zejména v Indonésii. Jen tak si můžeme vyměňovat myšlenky jako rovnocenní.“

Na naléhavost přezkoumání veršů a na nutnost modifikace obsahu kázání upozorňuje těchto 6 odpovědí:

- „Bylo by třeba **přezkoumat verše Koránu** a hadísů, stejně jako opětovné vyučování historie zlatého věku islámského světa (mnoho praktik homosexuality bylo v této době prováděno chalífy a islámská komunita se v této době nezajímala o ty, kteří praktikují homosexualitu)“
- „Co je třeba změnit, je poselství předané od náboženských vůdců prostřednictvím **výkladu islámské svaté knihy.**“
- „**Obsah kázání.** Doufáme, že přibude obsah kázání ohledně zákazu diskriminace a omezování práv LGBTQ+, i když je to v islámu stále zakázané a hříšné.“
- „Změna staromódních výkladů na výklad, který je přátelský k lidským právům, který je již vidět u některých muslimských intelektuálů.“
- „**Humanističtější přístup při překladu textu veršů** ve svaté knize pomůže a sehraje roli v přijetí LGBT komunity.“
- „Je nutné rozvíjet kontextové čtení náboženských textů. Zahod'te homofobní čočku při čtení svaté knihy a islámských tradic.“

Dle níže zmíněných 6 odpovědí není nutné, aby se měnil islám, ale jeho vyznavači:

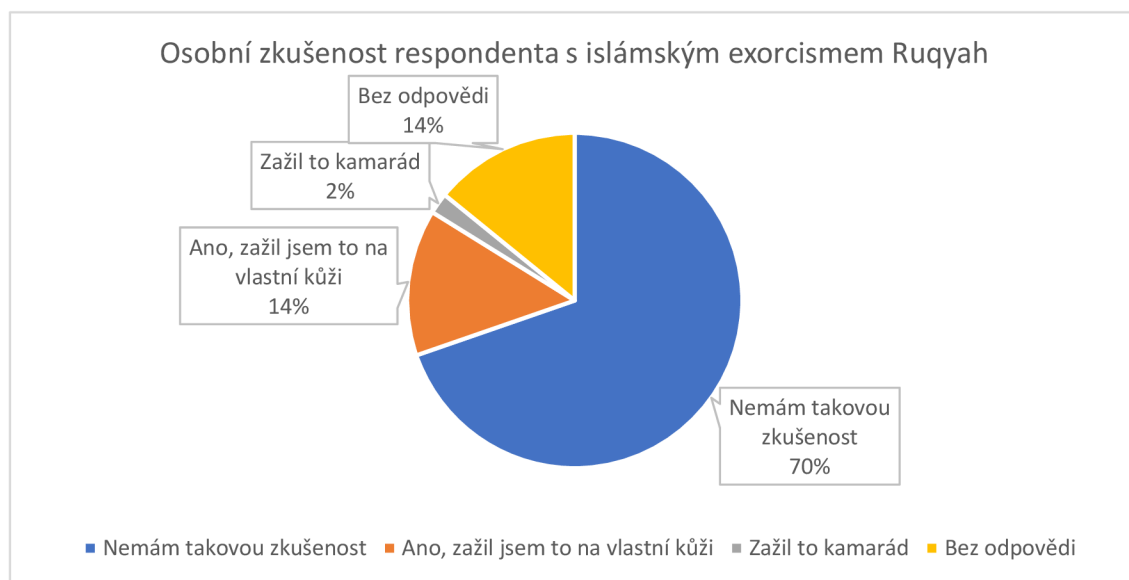
- „Nemyslím si, že existuje něco, co by se mělo změnit od samotného islámu, pouze je třeba změnit **postoj jeho vyznavačů, aby byli více tolerantní a snášenliví.**“
- „Je nutné, aby muslimové byli schopni více používat zdravý rozum při chápání vědy. Vidět verše v náboženských knihách z různých perspektiv, nehltat vše bez rozmyslu.“
- „Co je třeba změnit, jsou názory a vnímání většiny muslimů, kteří kladou rovnítko mezi LGBT a lid proroka Lota. Ve skutečnosti je islám sám o sobě náboženstvím míru a lásky.“

- „Islám se nemusí měnit, odsuzovační lidé jsou to, co je potřeba změnit.“
- „Měl by být kladen důraz na vzájemný respekt a socializaci.“
- „Veřejnost musí nejprve pochopit SOGIESC. Musí umět rozlišit sexuální orientaci a sexuální chování.“

Dle jedné odpovědi je problémem **patriarchální kultura**:

- „Opravdu ne, protože islám v podstatě přijímá všechny typy lidí. Co je třeba změnit, je **patriarchální kultura**, která musí být oddělena od islámského učení.“

18. Máš osobní zkušenost či někdo z tvého okolí s islámským exorcismem Ruqyah či jinou „léčebnou terapií/rehabilitací“?

Graf 14 – Osobní zkušenost respondenta s islámským exorcismem Ruqyah

Podstoupil

- „Sám jsem na základě svého přání podstoupil konverzní terapii a psychoterapii. K tomuto zákroku jsem přistoupil pouze na základě své zvědavosti, zda je pro mě konverzní terapie skutečně přínosná. Byl jsem však traumatizován jakýmkoli typem konverzní terapie a nyní mi byla diagnostikována PTSD. Jeden z mých přátel spáchal sebevraždou poté, co byl svými rodiči donucen

podstoupit konverzní terapii. Taky jsem to málem udělal. Terapeuti mi často tvrdí, že konverzní terapie může změnit sexuální orientaci člověka, a často také poskytují seznam zkušeností pacientů.“

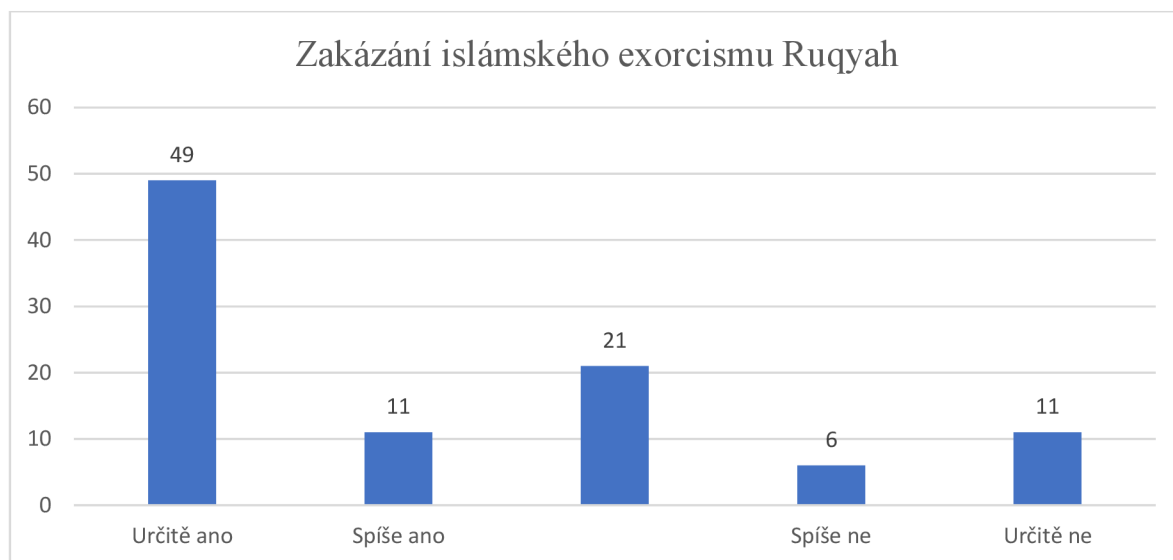
- „Pokud by mohl Ruqyah skutečně změnit sexuální orientaci člověka, pak bych to dělal od malička. Mnoho homosexuálů se hrne do mešity, aby stáli ve frontě na Ruqyah u Pak Ustadz, ale ve skutečnosti to nikomu nepomůže. Viděl jsem něčí příspěvek na Facebooku, dotyčný na sebe prozradil, že dokončil Ruqyah a dokonce strávil noc s prostitutkou, ale stále i přesto se cítí být homosexuálem, nemůže popřít, že ho stále přitahují muži.“
- „JEDNOU jsem se zúčastnil masových Ruqyah rituálů. NIC SE NESTALO, stále jsem byl při vědomí, zatímco mnoho lidí bylo v transu. V tu chvíli jsem byl velmi zmatený a pomyslel jsem si: „To neexistuje žádný démon, který by do mě chtěl vstoupit?“
- „Jednou, když mi bylo asi 14 let. Myslím, že Ruqyah je velmi směšné, protože to ve mně homosexualitu vůbec nevyléčilo. Protože funkcí Ruqyah je léčit lidi, kteří jsou v transu.“
- „Ano, jako křesťan jsem zažil kárání. Stejně tak nejbližší přátelé v komunitě Queer, kteří zažili Ruqyah.“
- „Jednou jsem to zažil, ale ne kvůli své sexualitě. Víceméně to bylo podobné, byl jsem označen jako kandidát, ale nemělo to na mě žádný účinek.“
- „Jednou si myslím, že to mělo obrovský účinek sebezapření, ale později to naopak posílilo mou gay identitu.“

Nepodstoupil

- „Nikdy jsem to nezažil. Myslím si, že je to zbytečné a ve skutečnosti to může situaci spíše zhoršit a může to navíc způsobit, že se LGBT+ lidé budou cítit depresivně, a ještě více budou sami sebe odmítat.“
- „Často jsem o této praxi slyšel, ale nikdy jsem o ní neslyšel přímo od nějakého kamaráda, který by Ruqyah na vlastní kůži zažil. Samozřejmě se cítím velmi ohrožen nevědeckými praktikami, jako je tato.“
- „Ne. Ruqyah nemá žádnou zmínku v islámu. Prorok Mohamed nikdy nebyl popisován jako tyran lidí. Podle mě je Ruqyah předislámská tradice (šamanismus) převlečená do islámu.“

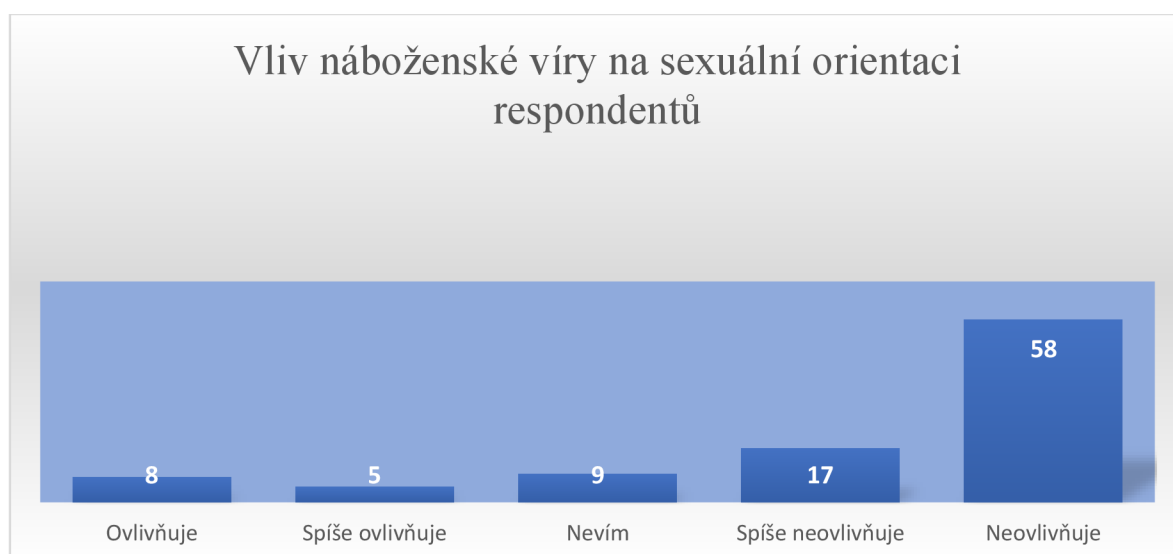
- „Nikdy, ale jen jsem četl a slyšel, že to existuje a někteří lidé to podstupují.“
- „Ne, ale skoro. Myslím si, že to diskriminuje LGBTQ+ a je to nehumánní.“

19. Měl by dle tebe islámský exorcismus Ruqyah zakázaný?

Graf 15 – Zakázání islámského exorcismu Ruqyah

20. Má tvá náboženská víra nějaký vliv na tvou sexuální orientaci?

Graf 16 – Vliv náboženské víry na sexuální orientaci respondentů

21. Pokud tvou sexualitu ovlivňuje víra, jakým způsobem?

Na tuto otázku měli odpovědět pouze respondenti, kteří na otázku v grafu číslo 16 odpověděli „(spíše) ovlivňuje“, ale nakonec se objevily i odpovědi od těch, jejichž sexualitu víra neovlivňuje.

Odpovědi respondentů, jež víra ovlivňuje:

- „Popírám a **démonizuji svou sexualitu** (považuji se za hříšníka a smilníka, protože jsem gay).“
- „Myslím, že to na mě vliv má. Nyní jsem agnostikem, protože jsem v rozpacích ze slov islámských učenců, kteří mají tendenci útočit na ty, kteří mají neheterosexuální orientaci. To samé s náboženskými komunitami, které bývají znechucené a antipatické vůči LGBT komunitě.“
- „Ano, možná *odejdu* z LGBT světa a **zkusím být jako obyčejní lidé**, kteří milují opačné pohlaví.“
- „Upadl jsem do deprese, protože to, čemu jsem věřil a co jsem zažil, se neslučovalo.“
- „Popírám svou víru. Je jasné, že **být gayem je čin urážející Boha**, i přesto jsem se dlouho držel své víry. Až do dubna 2020, kdy jsem se nakonec rozhodl stát se agnostikem.“
- „Už v nic nevěřím. Býval jsem oddaným protestantským křesťanem, který vyrostl v křesťanské komunitě. Začal jsem si však uvědomovat, že křesťanská komunita mě nikdy plně nepřijala kvůli mé sexuální orientaci. **Rozhodl jsem se tedy náboženství úplně opustit.**“

Odpovědi respondentů, dle nichž jejich sexualita nemá vůbec nic společného s náboženstvím, s jejich vírou. Často se v odpovědích objevuje, že Bůh miluje všechny takové, jací jsou:

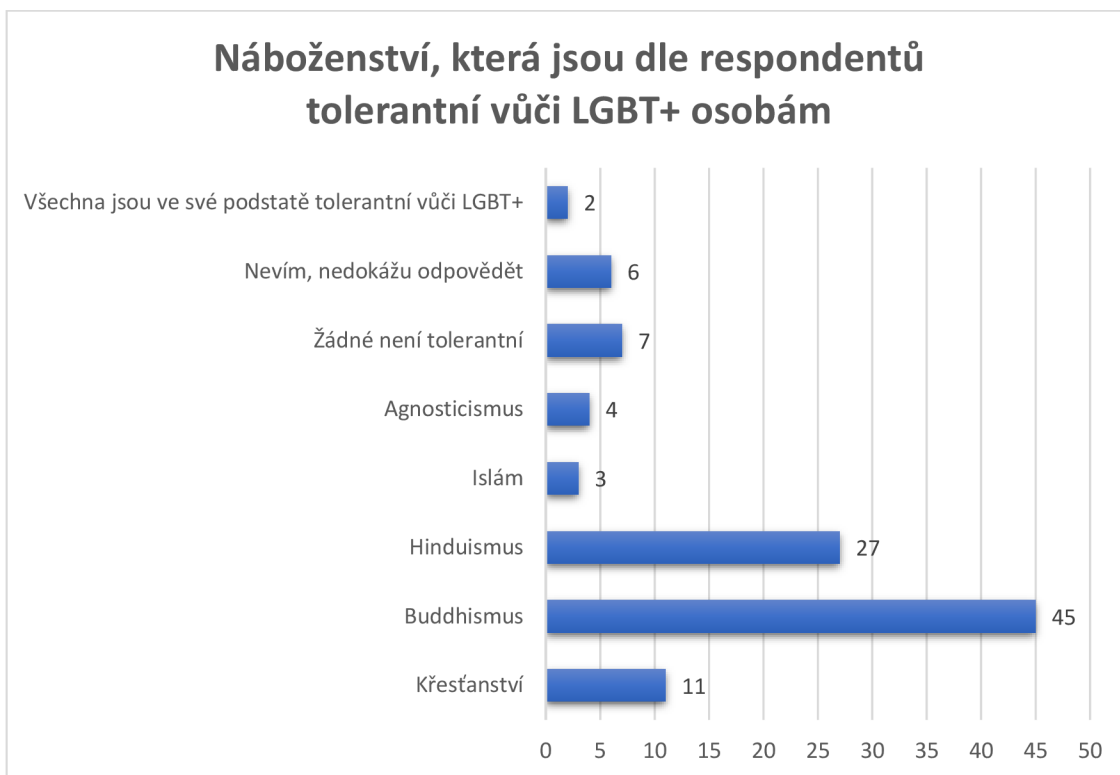
- „NE, **náboženství a sexualita spolu vůbec nesouvisí**. Mám mnoho přátel, kteří jsou *velmi pobožní* a poutivě se dennodenně modlí a věnují se náboženským aktivitám, ale doopravdy je to jen přetvářka a konají mnohem horší a zakázané aktivity, jako je cizoložství, než tolik odsuzování LGBT+.“

- „Věřím, že mě Bůh stvořil pro konkrétní účel, ať už jako gaye nebo heterosexuála. A tak i nadále žiji život podle náboženského vedení s vírou, že milující **Bůh mě miluje takového, jaký jsem.**“
- „V islámu jsou lidé vždy povzbuzováni, aby něco začali vyslovením basmallah. No, v tomto basmalláhu je jméno Alláha vždy následováno Asma Rahman (milosrdný) a Rahim (soucitný). **Pokud tedy existuje Bůh, jistě miluje všechna stvoření.**“
- „Myslím, že **na víře nezáleží.** Hned poté, co jsem se dozvěděl, co je to vlastně sexualita, jsem věděl, že nejsem heterosexuál.“
- „Moje sexuální jednání je založeno na hodnotě lásky obecně, ne na úrovni mé víry.“
- „**Víra nikdy neovlivnila moji sexualitu,** i když jsem byl muslimský fanatik, stále jsem byl přitahován ke stejnému pohlaví.“
- „Myslím, že na tom moc nezáleží. **Věřím, že můžete být věřící a přitom gayové.**“
- „Víra neovlivňuje mou sexualitu. **Vybudoval jsem si vlastní cestu víry/spirituality.**“
- „Pokud vím, moje sexualita není ovlivněna vírou.“
- „Nemá to nic společného s mou vírou a sexualitou.“
- „**Mezi vírou a sexualitou neexistuje žádná souvislost.**“
- „Ne, víra neovlivňuje sexualitu.“

Jeden dotázaný uvedl, že někteří náboženští vůdci se též cítí být sexuálně přitahováni stejným pohlavím:

- „Nemyslím si, skutečným důkazem je, že stále existuje **mnoho náboženských vůdců,** kteří jsou navenek velmi zbožní, ale za tím vším **cítí sexuální přitažlivost ke stejnému pohlaví.**“

22. Jaké náboženství je dle tebe nejvíce tolerantní vůči LGBT+ osobám?

Graf 17 – Náboženství, která jsou dle respondentů tolerantní vůči LGBT+ osobám

Dle tohoto dotazníkového šetření je nejvíce tolerantním náboženstvím buddhismus, který byl zvolen 45 respondenty a poté hinduismus, který ve svých odpovědích zmínilo 27 respondentů. Tato dvě náboženství uvedlo 16 respondentů ve svých odpovědích najednou.

23. Kdybys mohl, konvertoval bys k jinému náboženství? K jakému?

Celkem 34 respondentů by rádo konvertovalo k jinému náboženství či to již udělalo, naopak 37 respondentů nemá absolutně žádnou touhu konvertovat k jinému náboženství. 14 dotázaných zatím neví, 3 respondenti již nevyznávají žádné náboženství a 12 z nich na tuto otázku vůbec neodpovědělo.

Odpovědi jedinců, kteří **již nevyznávají žádné náboženství**:

- „Narodil jsem se jako muslim a v průkazu mám napsáno Islám. **Nevěřím však v žádné náboženství**, protože vyprávění, které se ve společnosti šíří

o náboženství, neučí míru a má tendenci šířit nenávisť. Studoval jsem různá náboženství, ale nevěřil jsem v ně.“

- „Hodně jsem o tom přemýšlel, ale momentálně si myslím, že **žádné náboženství pro mě není to pravé.**“
- „Zatím bych raději nepřijímal žádné náboženství. Stále však mám víru v existenci Boha.“

Odpovědi respondentů, kteří **nechtějí svou náboženskou víru měnit:**

- „Nemám touhu měnit své náboženství. Protože cítím, že moje **náboženství je moje identita.** Věřím, že Bůh lidi soudí dle toho, jak ho jednotlivci milují a jak prezentují svou víru v Boha.“
- „**Zůstávám agnostikem,** podle mého osobního názoru se mě změna náboženství netýká.“
- „**Zůstanu věrný svému náboženství,** protože bez ohledu na jeho (Alláhovo) požehnání mohu žít na tomto světě a mohu vyplnit tento dotazník. Věřím, že Alláh SWT by nenáviděl svůj lid pouze tehdy, pokud by na něj lid zapomněl.“
- „**Nemyslím si, že je to o náboženství,** protože vím, že v jakémkoli náboženství je LGBTQ+ zakázáno. A nemyslím si, že náboženství ovlivňuje mou sexualitu. Takže jsem se nerozhodl konvertovat k jinému náboženství.“
- „Ne, **nezměním náboženství** jen kvůli genderovému odmítnutí, protože cokoliv se mi stane, je čistě vztah mezi mnou a Alláhem, nikomu jinému do toho nic není.“
- „Ne. Jsem hrdý a **stále věřím v náboženství, které vyznávám dnes.** Protože vidím, že náboženství, které vyznávám, je docela dobré, ne příliš složité a vlastně tolerantní.“
- „Ne. **Cítím, že islám je pro LGBT dobrý,** pokud dokážeme správně interpretovat Korán. Ale opravdu jsem nenašel žádné jiné náboženské učení, které by bylo velmi přátelské k LGBT.“
- „Ne, ve skutečnosti **náboženství nepotřebuji,** protože už mám svou vlastní duchovní cestu, která je více založena na vědě a zdravém rozumu.“
- „Ne. **Křesťanství mi stačí k míru a sebepřijetí** a k přijetí své vlastní sexuality.“

Respondenti, kteří **chtějí konvertovat k jinému náboženství** nejčastěji uvedli buddhismus a hinduismus zároveň, dále by se několik z nich chtělo stát agnostikem či ateistou:

- „Někdy bych chtěl **konvertovat k agnosticismu**, protože miluji nacházet dobré aspekty ve všech náboženstvích, ale musím to důkladně promyslet, ale opravdu se chci ve svém životě pohnout.“
- „ANO, ve skutečnosti pochybuji a **nevím, zda je existence Boha pravdivá nebo ne**, takže se možná rozhodnu **být agnostikem**.“
- „**Buddhismus**, v současné době studuji buddhismus, protože jsem viděl Buddhu učit mír a lásku k bližním. Buddha učil bezpodmínečné lásce.“
- „Kdybych se mohl znovu narodit, **chtěl bych se narodit do progresivní křesťanské, nenáboženské, buddhistické nebo balijské hinduistické rodiny**.“
- „Mám touhu konvertovat a **stát se katolíkem**.“
- „Stále věřím, že islám ve skutečnosti není diskriminační. Pouze lidé. Kdysi jsem si říkal, že bych konvertoval **k hinduismu**, ale bál jsem se na to i pomyslet.“

Bylo opět upozorněno na **nedostatečné vzdělání**:

- „Ehm. to není o náboženství, to je o nedostatečném vzdělání, kterého se *pobožným* lidem dostalo od jejich komunity.“

24. Uvažuješ o migraci do jiné části Indonésie či jiné země, která je více přátelská k LGBT+ komunitě?

Na otázku ohledně migrace do země, která je více přátelská k LGBT+, odpovědělo 58 respondentů ano a 21 respondentů ne, celkem 21 respondentů tuto otázku nezodpovědělo.

Nejvíce respondentů by se nejraději přestěhovalo hned, ale hlavním problémem je nedostatek **financí**:

- „Ano. Pokud to bude možné. Půjdu do jiné země, pokud budu mít hodně peněz.“
- „Ano, ale nemám peníze na migraci.“

Jeden respondent se **obává rasismu a xenofobie**, a tak raději zůstane ve své rodné zemi:

- „Ne. Žít kdekoli má svá úskalí. Migrace do západních zemí znamená být připraven na tamní xenofobii a rasismus.“

Na druhou stranu se mezi účastníky výzkumu vyskytli dva jedinci, kteří migrovali do **Číny** a 1 do **Vídně**:

- „Už jsem to udělal. Žiji v Číně již 4 roky 8 měsíců.“
- „Ano, žiji v Šanghaji, Čína.“
- „Ano, žiji ve Vídni.“

Nejoblíbenější místo pro život LGBT+ v rámci Indonésie je **ostrov Bali**, který byl v odpovědích zmíněn několikrát.

- „Možná odjedu na Bali. Kde žiji teď neexistuje žádná tolerance. Obyvatelé Bali neodsuzují ostatní a jejich rozhodnutí. Bali je rájem pro turismus, a navíc je výborným místem pro všechny, kteří mají *odlišné/různé chutě*. Co se týče Indonésie, žije zde nejvíce hinduistů, mnohem více než muslimů a křesťanů. Jak jsem již psal dříve, hinduismus je LGBT+ přátelské náboženství, takže Bali bude jednoho dne mým migračním místem.“
- „Ano, pravděpodobně bych vybral Bali, Tchaj-wan nebo Nový Zéland, ale nejrealističtější je Bali.“
- „Mám sen se přestěhovat například na Bali. Pokud bych měl dostatečné úspory a širší přátelské vazby, chtěl bych změnit občanství a žít v zahraničí, volil bych země přátelské k LGBT+, které jsou blízko Indonésie, jako jsou **Austrálie** nebo **Nový Zéland**.“
- „Ano, chtěl bych žít třeba na LGBT přátelském Bali nebo se přestěhovat do Austrálie/Ameriky/Kanady.“
- „Ano, pokud v rámci Indonésie, tak Bali a pokud zahraničí, tak země, které legalizovaly sňatky osob stejného pohlaví.“
- „Ano, například na Bali už jsem jednou žil. A zavazuji se, že se přestěhuji do Evropy.“

Jeden odpověděl, že by chtěl **Indonésii spíše změnit na zemi přátelskou** vůči LGBT+ než z ní utéct:

- „Uvažuji o tom, ale stále je ve mně pocit, že bych chtěl vlastně udělat samotnou Indonésii LGBT+ přátelskou, protože Indonésie je koneckonců má rodná země a můj domov.“

Mimo Indonésii byly často zmíněné země jako **Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Thajsko a obecně celá USA a Evropa.**

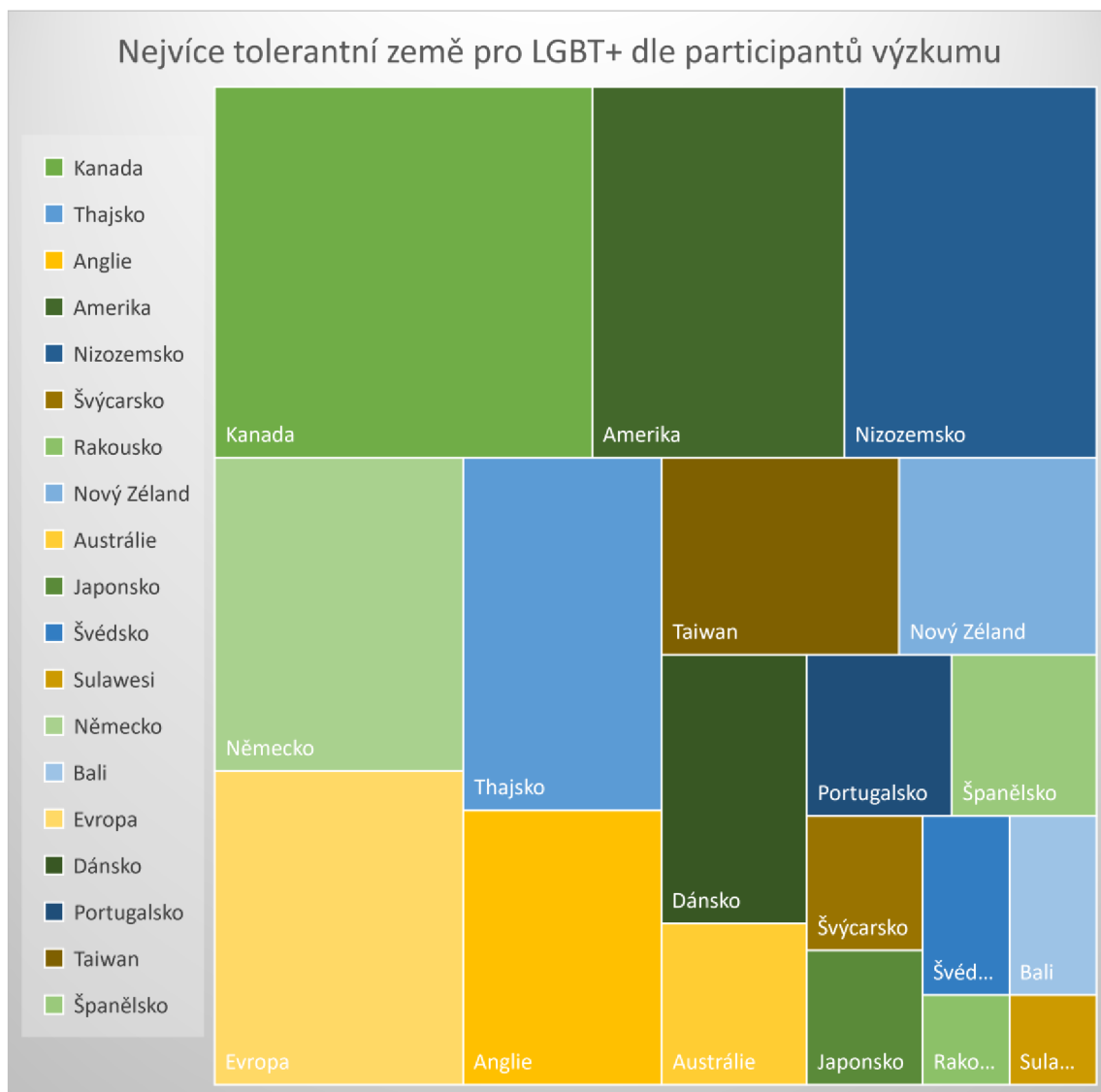
- „Jo, párkrát přemýšlel. Například jsem požádal o azyl organizaci Rainbow Railway⁸⁹ v Kanadě, ale nevyšlo to, nedostal jsem vízum. Momentálně pracuji, doufám, že pokud našetřím dost na přežití, přestěhuji se a půjdu hledat nový život do Severní Ameriky, buď do **USA** nebo **Kanady**.“
- „Chtěl bych migrovat do **Evropy** za účelem studia na vysoké škole, ale ještě stále se snažím získat stipendium. Chci mít lepší život a být schopen prozkoumat svou sexualitu bez strachu, že mě budou soudit ostatní.“
- „Pokud bych mohl, přestěhoval bych se do země přátelské vůči LGBT, jako je **Thajsko**, Evropa nebo USA. Ale to pro mě to momentálně není možné.“
- „Samozřejmě jsem o tom mnohokrát přemýšlel. Alespoň pokud bych chtěl mít stejnopohlavní svatbu, tak to udělám v nějaké ze západních zemí.“

Mnoho z nich to do budoucna **plánuje**, ale ještě **nemají konkrétní cíl**.

- „Ano, opravdu to zvažuji, ale musí toho být hodně, na co je potřeba se připravit a dvakrát si to rozmyslet.“
- „Zatím jsem ve fázi plánování a do budoucna o tom stále uvažujeme.“
- „Samozřejmě, že se jednou opravdu chci přestěhovat do cizí země! Chci žít život se svým skutečným já, aniž bych se musel bát, že budu souzený.“

⁸⁹ Rainbow Railroad je kanadská globální charitativní organizace, která pomáhá LGBTQI+ jedincům, kteří čelí pronásledování na základě jejich sexuální orientace, genderové identity a sexuálních charakteristik. V době, kdy je vysídlených lidí více než kdykoli předtím, jsou LGBTQI+ lidé jedinečně zranitelní kvůli systémové, státem podporované homofobii a transfobii. V minulosti pomohla jednotlivcům z Karibiku, Afriky a západní Asie přesídlit do bezpečnějších zemí Evropy a Severní Ameriky.

Rainbow Railroad: Oficiální webové stránky. @ 2021 Rainbow Railroad [online]. [4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://www.rainbowrailroad.org/>

Graf 18 – Nejvíce tolerantní země pro LGBT+ dle participantů výzkumu

LGBTQ+ Travel Safety Index

Novinářka Lyric Fergusson a její manžel Asher provozují blog zaměřený na bezpečnost při cestování. Vytvořili spolu LGBTQ+ Travel Safety Index,⁹⁰ který hodnotí světově nejnebezpečnější a nejbezpečnější země pro neheterosexuální osoby pro snadnější určení nevhodných míst právě pro tyto cestovatele. Ve svém výzkumu více než 350 hodin podrobně zkoumali a shromažďovali data z různých důvěryhodných mezinárodních zdrojů a kontrolovali jednotlivé zákony 203 nejnavštěvovanějších zemí světa podle počtu příchozích turistů, které následně seřadili pomocí 10 faktorů. Několik faktorů, jako například uznání adopce a ochrana pracovníků, nemusí cestovatele přímo

⁹⁰ Původně LGBTQ+ Danger Index

ovlivnit, ale jsou dobrým ukazatelem celkového postoje v rámci kultury. „Tyto problémy mohou ovlivnit vše, od vaší schopnosti projevovat veřejně projevynáklonnosti přes možnost sdílet postel v hotelovém pokoji až po kapacitu, při které můžete používat seznamovací aplikace, aniž byste byli chyceni místní policií,“ zmiňují v reportu.

Obrázek 2 – 10 faktorů pro vyhodnocování nej(ne)bezpečnějších zemí pro LGBTQ+ osoby pro „LGBTQ+ Travel Safety Index“ Zdroj: <https://www.asherfergusson.com/lgbtq-travel-safety/>

Zjistili, že nejbezpečnější zemí světa pro LGBTQ+ jedince je Kanada, pak Švédsko, které legalizovalo stejnopohlavní manželství již v roce 2009 (stejně tak i Norsko) a má víc Pride festivalů než jakákoliv jiná země. Na třetím místě je Nizozemsko, pak Malta, Portugalsko, Velká Británie, Belgie, Norsko, Španělsko, Francie. 10. nejbezpečnější zemí je uvedený Island, poté Švýcarsko, ve kterém je stejnopohlavní manželství schválené od 1. 7. 2022, dále Nový Zéland, Chile – stejnopohlavní manželství a adopce jsou schváleny od roku 2021 a Austrálie.⁹¹

⁹¹ Zákony ohledně LGBT+ se v jednotlivých státech liší.

Obrázek 3 – Nejbezpečnější země pro LGBTQ+ osoby dle „LGBTQ+ Travel Safety Index“
 Zdroj: <https://www.asherfergusson.com/lgbtq-travel-safety/>

Mezi nejvíce nebezpečné země pro LGBT patří Brunej, která v roce 2019 schválila trestní zákoník, který trestá homosexuální činy ukamenováním, dále Nigérie, ve které mohou být homosexuální osoby odsouzeni až na 14 let pobytu ve vězení a v některých státech zde hrozí dle práva šaría trest smrti. Mezi další patří Kuvajt, Saudská Arábie,⁹² Guyana, Malajsie,⁹³ Malawi,⁹⁴ Tanzanie, Írán, Barbados, Keňa, Egypt. Myanmar, Papua

⁹² V Saudské Arábii za stejnopohlavní sexuální styk hrozí trest smrti, 100 ran bičem či vyhoštění ze země na 1 rok. Za cross-dressing hrozí též trest zbičováním.

⁹³ V Malajsii je stejnopohlavní sexuální styk trestán až 20 lety ve vězení.

⁹⁴ Za homosexualitu v Malawi hrozí mužům 14 let a ženám 5 let ve vězení. Pro-LGBT+ organizace jsou zde zakázané.

Nová Guinea patří též do vysoce rizikových zemí pro tyto jedince, Indonésie skončila na 124. místě, tudíž se řadí spíše mezi nevhodné země pro LGBTQ+ jedince.⁹⁵

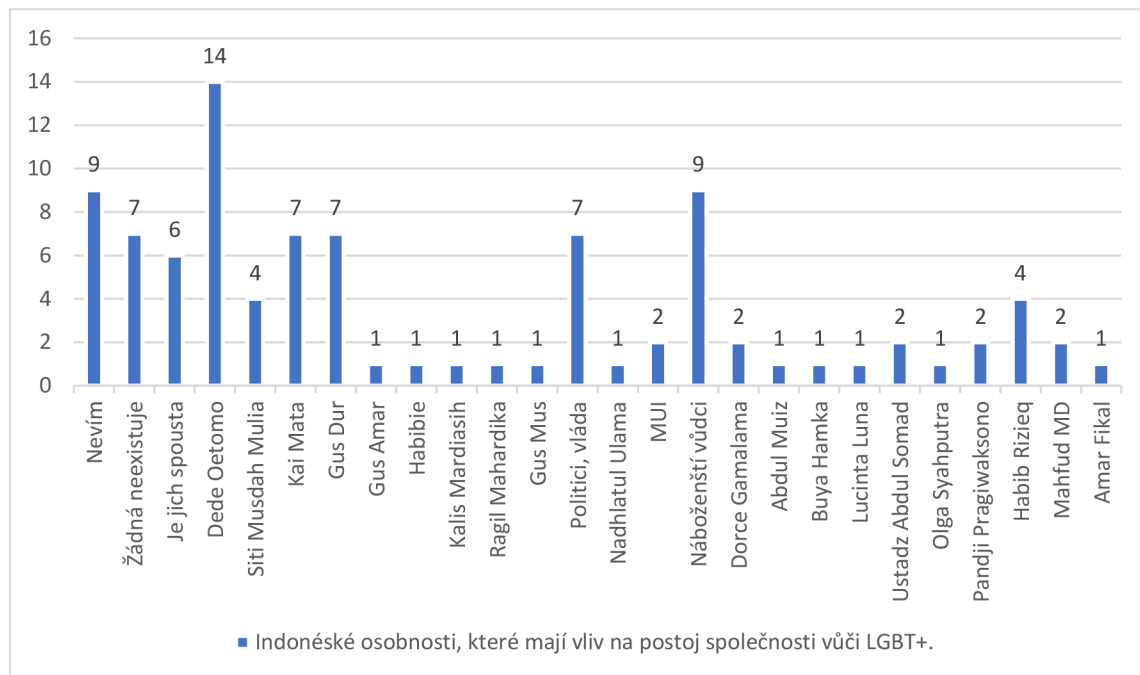

Obrázek 4 – Nejnebezpečnější země pro LGBTQ+ osoby dle „LGBTQ+ Travel Safety Index“
Zdroj: <https://www.asherfergusson.com/lgbtq-travel-safety/>

Obecně, co se týče Indonésie, tak Jakarta, jakožto metropole, je vcelku progresivním a tolerantním místem pro život LGBT+, nejvíce tolerantní jsou na hinduistickém ostrově Bali, hlavně v turistické oblasti Seminyak, a také na nedalekých a proslulých Gili islands. Na Lomboku, který se nachází hned vedle Bali, by se ale měli mít LGBT+ osoby na pozoru, jelikož zde dominuje islám a místní společnost je spíše konzervativní a zpátečnická, dále by se měli rozhodně vyhnout provincii Aceh a Palembang na Sumatře.

⁹⁵ Fergusson Asher a Lyric: *The 203 Worst (& Safest) Countries for LGBTQ+ Travel in 2022*. Copyright © 2009–2022 Asher & Lyric [online]. 18. 5. 2022 [cit. 5. 6. 2022]. Dostupné na: <https://www.asherfergusson.com/lgbtq-travel-safety/>

25. Jaká indonéská osobnost má dle tebe největší vliv na postoj společnosti vůči LGBT+?

Graf 19 – Indonéské osobnosti, které mají vliv na postoj společnosti vůči LGBT+

Největší vliv na postoj indonéské společnosti vůči LGBT+ má dle 14 respondentů bojovník za práva LGBT+ a odborník na genderové otázky Dede Oetomo, dle 4 odpovědí profesorka náboženství a indonéská aktivistka za práva indonéských žen Musdah Mulia, dle 7 respondentů lesbická zpěvačka a hudební skladatelka Kai Mata a stejný počet odpovědí zmínil již zesnulého prezident Abdurrahmana Wahida (Gus Dur). Dále byli zmíněni Dorce Gamalama, Olga Syahputra, Pandji Pragiwaksono, Buya Hamka, muslimská spisovatelka a aktivistka Kalis Mardiasih, Amar Fikal, Ragil Mahardika, Abdul Muiz Ghazali, Lailatul Fitriyah či Hendrika Mayora, která se stala první transgender osobou, která se dostala do čela indonéské vesnice).

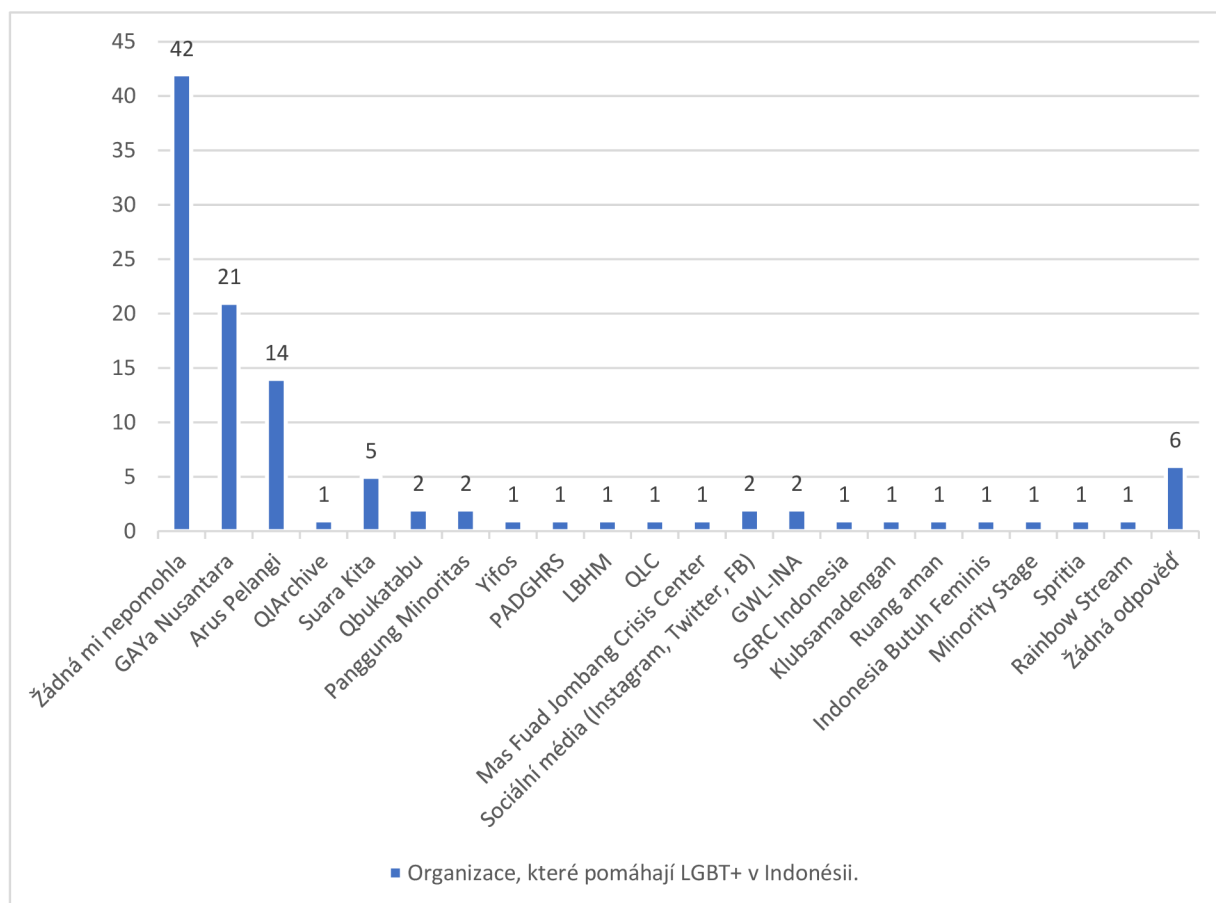
Mezi odpověďmi se objevily též osobnosti a instituce, které mají ryze negativní vliv na postoj společnosti vůči LGBT+. Odpověď *náboženští vůdci* uvedlo 9 respondentů, taktéž odpověď *politici a vláda* se objevila v 7 odpovědích – byl zmíněn nejvyšší indonéský orgán islámských učenců MUI (2), islamistický duchovní, zakladatel a vůdce FPI Habib Rizieq (4) a homofobický politik a právník bojující proti LGBT+ Mahfud MD (2). Celkem 15 respondentů otázku vůbec nezodpovědělo, 9 odpovědělo *nevím*,

7 si myslí, že žádná taková organizace neexistuje a 6 si naopak myslí, že jich je velmi mnoho.

- „Náboženští vůdci jako Habib Rizieq, kteří mohou snadno ovlivnit veřejné mínění.“
- „Projev Mahfuda MD v rozhovoru pro TVOne, který způsobil, že mnoho lidí nenávidělo LGBT.“
- „Je jich tolik, protože téměř všichni lídři komunity nechtějí LGBT akceptovat.“
- „Pro mě osobně je to Gus Mus, kde má velmi cool názory. Zvláštním zástupcem je také Buya Hamka, kdysi jsem četl článek, když byl předvolán k soudu za podrobení a změnu pohlaví.“
- „Podle mého názoru je nejvlivnější postavou: zesnulý Gus Dur. A postavy Nahdlatul Ulama.“
- „Zatím to vypadá jako Lucinta Luna a Ragil? Prostřednictvím komentářů k těmto dvěma postavám vidím postoj lidí k LGBT.“
- „Olga Syahputra, navzdory své neznámé sexualitě, veřejnost více chápe diverzitu a toleruje ji.“
- „Je jich mnoho. Jsou mezi nimi islámští náboženští vůdci jako Ustad Khalid Basalamah, K.H. Abdullah Gymnastiar atd.“
- „Je jich spousta. Třeba sociální platformy TikTok a Celebgram. Nejen postavy, ale i animované seriály, telenovely a komiksy současnosti, z nichž mnohé nesou téma BL (láska mezi dvěma chlapci), Yuri (žena miluje ženu), yaoi (muž miluje muže) a mnoho dalších. Z těchto seriálů lidé lépe pochopí LGBT, ale kupodivu stále silně odmítají homosexuální vztahy v reálném světě, protože si myslí, že tyto vztahy jsou zakázané a špatné.“
- „Habib Rizieq Shihab a bývalý vysoký management FPI je v mé rodině velmi respektován. Jeho velmi radikální a pikantní přednášky jsou duchovní potravou pro mou rodinu. Kromě toho Ustadz Abdul Somad doporučuje, aby se muslimové vyhýbali chování osob stejného pohlaví a transgender osobami. Ulama figurují v indonéské radě, chtějí navrhnout návrh zákona, který bude kriminalizovat sex mimo manželství a stejnopohlavní sexuální vztahy. Dalším cílem je změnit ústavu založenou na Pancasila na šari'ah.“
- „Dorce Gamalama je respektovanou transženou v Indonésii a pan Dede Oetomo, kterého obdivuji kvůli jeho pevnému postoji zůstat světle a nadějí pro rozkvět LGBTQ v Indonésii.“

- „Ragil Mahardika, indonéský gay, který změnil svou občanskou identitu a stal se německým občanem. Pro LGBT+ Indonésany je velmi inspirativní osobností, motivuje je k přežití v této náboženské zemi. Na komentáře od homofobních a anti-LGBT+ lidí vždy reaguje kladně. Podle mě je to nejinspirativnější gay, jednou chci být jako on. V tom smyslu, že chci žít se svou vlastní identitou, aniž bych musel být diskriminován.“
- „Ve světě politiky stále není nikdo, kdo by otevřeně podporoval práva LGBTQ. Ve světě zábavy však existuje mnoho umělců, kteří podporují rovnost heterosexuálních a neheterosexuálních lidí, jako jsou Maudy Ayunda a Nikita Mirzani. Podle mého názoru je inspirativní LGBTQ postavou paní Hendrika Mayora, která se stala první transgender osobou, která se dostala do čela indonéské vesnice) a Jeremy Teti.“

26. Pomohla ti někdy LGBT+ aktivistická organizace či organizace bojující za lidská práva? Jak se jmenuje a s čím ti pomohla?

Graf 20 – Organizace bojující za LGBT+ práva v Indonésii

- „Zúčastnil jsem se několika webinářů a četl jsem o vývoji souvisejícím s LGBTQ+ prostřednictvím sociálních médií Instagram, konkrétně **Arus Pelangi, Indonesia Butuh Feminis** a dalších platformech sociálních médií.“
- „Ano, organizace **QLC** jako fórum pro Queer osoby, můžete se zde svěřit o mnoha věcech či problémech. Je velmi nápomocná v psychosociálních záležitostech.“
- „Amar Alfikar (osobnost), **Gaya Nusantara, Arus Pelangi**. Pomohly mi pochopit mou vlastní existenci. Kromě toho mi Amar Alfikar na základě historických důkazů poskytl znalosti o existenci LGBTQIA+ v islámské historii na Středním východě a též mě organizace nasměrovala, abych se přijal takový, jaký jsem, i když mě pak mnozí lidé mohou nenávidět.“
- „Ano, jednou mi pomohla nevládní organizace **Gaya Nusantara** v Surabaji. Požádal jsem je o kontaktní číslo na psychologa, který je přátelský vůči LGBT. Díky organizaci Gaya Nusantara se mi nakonec podařilo najít psychologa přátelského k LGBT, který mi pomohl dostat se z pasti traumat, stresu, duševních ran a spousty mučení, které jsem ze strany svých rodičů zažíval již od dětství.“
- „Žádná mi nepomohla, možná nějaké twitterové účty jako **GAYa Nusantara** nebo **QIarchive**, které mi pomohly získat archivní zdroje, dokumenty, články a cokoli jiného o LGBT+.“
- „Organizace **Arus Pelangi** mi kdysi pomohla více přijmout sebe sama, pomohla mi více přijmout svou sexuální orientaci.“
- „Ano, název organizace je **Qbukatabu**.“
- „**@aruspelangi & @klubsamadengan**: pomohly mi psychicky, pomohly mi poznat své pravé já, aniž bych se cítil trapně.“
- „**Suara Kita**, která pomáhá a doprovází mě a mého partnera v případě násilí ze strany jeho rodiny.“
- „Pomohly mi s mým kurzem o LGBTQ aktivismu v Indonésii. Jsou to **Suara Kita** a **GAYa NUSANTARA**.“
- „Organizace **Gaya Nusantara, Gwlina, Rainbow stream**, pomáhají se školením souvisejícím s problémy LGBT.“
- „Ano, **LBHM**. Ukazují, že existuje mnoho spojenců, kteří chtějí pomoci legální cestou.“
- „Ano. Přátelé z **Minority Stage, Yifos a PADGHRS**.“
- „**Mas Fuad, krizové centrum Jombang**. Pomohl mi přijmout sama sebe.“

- „**Arus Pelangi** mi dodala spoustu vzdělávacích informací o LGBT+.“
- „Institut Pelangi Sehati Rian/Arus Pelangi poskytuje mnoho vzdělání o lidských právech, SOGIESC.“

Osobnosti:

- „Merlyn Sopyan, je velmi inspirativní a pozitivní motivací pro život v širší komunitě, radí, jak jednat s lidmi, kteří nemají rádi transženy.“
- „Gus Amar Alfikar, byl pro mě velmi nápomocný tím, že posílal články ke studiu a hned od začátku mě přijal.“

Žádná mi nepomohla:

- „Nikdy, zatím mi pomohli jen blízcí přátelé, když mi bylo nejhůř.“
- „Prozatím žádná. Mám daleko k aktivistům nebo skupinám, které podporují LGBT+.“
- „Nepotřebuji pomoc. Nikdy mi nic nepomohlo.“
- „Nikdy. I když opravdu chci, aby mi pomohli najít práci.“
- „Neznám, nepotřebuji žádnou pomoc.“

Queer Indonesia Archive

Queer Indonesia Archive je projekt digitální archivace zaměřený na shromažďování, uchovávání a oslavu materiálů odrážejících životy a zkušenosti Queer osob žijících v Indonésii. QIA spolupracuje s členy komunity a komunitními organizacemi na shromažďování a uchovávání materiálů, které odrážejí životy, zkušenosti a historii těchto komunit. V současné době využívají kolekci přenosných a plochých skenerů k digitalizaci materiálů pro svou sbírku. Mají zkušenosti s digitalizací časopisů, knih, fotografií, foto negativů, plakátů, letáků, dopisů a webových stránek. Disponují také vysoce kvalitním záznamníkem zvuku pro vedení životní historie nebo orální historie rozhovorů. To umožňuje členům komunity zaznamenat historii respondentů dle jejich vlastních slov.

Na webových stránkách jsou v části *Collections* v sekci *Community Publications* dostupné historické časopisy jako *Magazin G: Gaya Hidup Ceria*,⁹⁶ *Jaka*,⁹⁷ *GAYa*

⁹⁶ **Magazín G: Gaya Hidup Ceria** byl první gay a lesbický časopis v Indonésii. Vydalo ji Lambda Indonesia v Surakartě ve střední Jávě. Od srpna 1982 do listopadu 1984 vyšlo celkem osm vydání.

Nusantara Magazine,⁹⁸ GAYa PRIAngan, Jaka Jaka,⁹⁹ Buku Seri IPOOS Gaya Betawi,¹⁰⁰ Buletin GAYa Celebes,¹⁰¹ Gaya Lestari,¹⁰² K79,¹⁰³ MitraS,¹⁰⁴ New Jaka-Jaka¹⁰⁵ a různé **novinové články** z Jakarta Jakarta, Matra, Pikiran Rakyat, Senang a Tempo. Zájem indonéských masmédií o queer komunitu není nic nového. Počínaje zvědavostí o trans ženy v 60. a 70. letech a dále podporovanou senzací mužské homosexuality během pandemie HIV.

V sekci *Film, TV a Audio* se nachází vybraná sbírka filmových, televizních a zvukových fondů. Queer zastoupení na indonéských obrazovkách začalo v roce 1971 uvedením filmu *Jang Djatuh di Kaki Lelaki* v kině. Od té doby se Queer postavy objevovaly v indonéských filmech a televizních pořadech. Zákaz zobrazování LGBT postav od Indonéské komise pro vysílání v polovině roku 2010 v kombinaci s rostoucím konzervatismem Indonéské rady pro cenzuru filmů přesunul zastoupení queer postav do webových seriálů, nezávislých krátkých filmů a dokumentů.

Dále se zde nachází sekce *Webové stránky a Blogy*. „Jak se internetová kultura prosadila v Indonésii koncem 90. let, členové komunity si vytvořili vlastní webové stránky a blogy, aby se mohli propojit. Na počátku 20. století se rostoucí počet webových stránek a osobních blogů, jako je například **Boyzforum**¹⁰⁶ a **Sepoci Kopi**,¹⁰⁷ stal pro indonéské Queer komunity novým místem pro interakci a vzájemnou

⁹⁷ **Jaka** byl zin vydávaný v Yogyakarta od února 1985 do května 1988. Tento zin vydávala Persaudaraan "G" Yogyakarta a poté Indonéská gay společnost (IGS).

zin = slovo pochází z anglického slova fanzine neboli fanouškovského magazínu, je to nekomerční periodikum vydávané fanoušky určitého oboru, většinou se jedná o nízkonákladové časopisy

⁹⁸ **GAYa NUSANTARA Magazine** je název časopisu, který původně vydávala Lesbian and Nusantara Style Working Group (KKLGN) v listopadu 1987. Od roku 1994 stejnojmenný časopis vydává GAYa NUSANTARA (GN). V archivu je 132 vydání GAYa NUSANTARA od listopadu 1987 do prosince 2005.

⁹⁹ **Jaka Jaka** byl nástupce Jaka, prvního zinu vydaného v Yogyakarta. Jaka Jaka byl uveden na trh v srpnu 1992 a byl vydán Indonéskou gay společností (IGS). QIA má aktuálně Jaka Jaka edice 1-6.

¹⁰⁰ **Buku Seri IPOOS Gaya Betawi** byl časopis spravovaný a vydávaný společností IPOOS (Ikatan Perkumpulan Orang-Orang Sehat). Kromě toho, že tento časopis byl oblíbeným propagačním nástrojem pro queer skupiny, zejména gaye v Jakarta, byl také důležitou součástí reakce na HIV v 90. letech.

¹⁰¹ Počínaje názvem ‚Paraikatte‘ pro tři předchozí vydání až po ‚GAYa Celebes Kie Media‘. Vyšlo 16 vydání, která pojednávala o problémech a tématech týkajících se gayů a transpuan se zaměřením na komunitu v Makassaru a okolí na jihu Sulawesi. V současné době má QIA 15 vydání.

¹⁰² **Gaya Lestari** byl lesbický časopis vydávaný Chandra Kirana v Jakarta. V současné době máme čtyři čísla časopisu z let 1993 až 1994.

¹⁰³ **K-79** byl gay časopis vydávaný v Semarangu ve střední Jávě. QIA má čtyři čísla časopisu z roku 1993.

¹⁰⁴ Časopis **Mitras** byl poprvé vydán organizací La Mitras (Mitra Sehat) v listopadu 1997 v Jakarta. QIA má v současné době Mitras edice 1 až 3.

¹⁰⁵ Poprvé vydaný v roce 1997, **New Jaka-Jaka** byl pokračováním série zinů Jaka a Jaka-Jaka vydávané Indonéskou gay společností (IGS) v Yogyakarta.

¹⁰⁶ **Boyzforum** bylo aktivní od roku 2003 do roku 2020. S více než 100 000 uživateli bylo fórum důležitou součástí indonéské queer internetové historie. Po zrušení tohoto fóra QIA spolupracovala s jeho vlastníky, aby zajistila archivaci obsahu.

¹⁰⁷ Lesbický blog

komunikaci. QIA má do budoucna v plánu na svých stránkách vytvořit sekci: *Orální historie – Mluvené nahrávky členů našich komunit*. QIA do budoucna plánuje shromažďovat nahrávky orální historie od generací queer Indonésanů, kteří prožili důležité body indonéské historie.¹⁰⁸

SGRC/Support Group and Resource Center on Sexuality Studies

Nezisková organizace založená mladými lidmi do 25 let zkoumá záležitosti související se sexualitou, jako je reprodukční zdraví, sexuální práva, politika sexuální regulace, přístup ke zdraví a sexuální výchova. Cílem organizace je usilovat o komplexnější pochopení problematiky genderu a sexuality.

SGRC byl založen několika přáteli, kteří v té době byli ještě studenty na univerzitě v Indonésii. Obtížnost získání řádné sexuální výchovy, mnoho mýtů a tabu souvisejících se sexualitou, diskriminace studentů sexuálních a genderových menšin na univerzitě a dalších veřejných místech tyto studenty povzbudila k vytvoření podpůrné skupiny. SGRC se vyvinulo v centrum pro diskuse a sdílení zdrojů pro výzkum související se sexualitou. Nyní má SGRC sesterské pobočky rozmístěné po několika univerzitách na Jávě a Bali. Poznatky získané vědeckou metodou jsou hlavním základem pro všechny činnosti SGRC.

V advokacii SGRC spolupracuje s různými dalšími neziskovými organizacemi na národní i mezinárodní úrovni. Na národní úrovni se SGRC každoročně zapojuje do podpory IDAHOBIT (Mezinárodní den boje proti homofobii, bifobii, intersexu a trans). Je také aktivní v prosazování případů diskriminace a pronásledování, které napadají skupiny sexuálních menšin, a je rovněž aktivní v dohlížení a kritice reformy trestního zákoníku z roku 2018. Na mezinárodní úrovni se SGRC účastní různých konferencí, zejména v oblasti vyjadřování sexuálních a reprodukčních práva mladých lidí.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Queer Indonesia Archive: *Oficiální webové stránky*. Dostupné na: <https://qiarchive.org/en/>

¹⁰⁹ SGRC: *Oficiální webové stránky* [online]. [cit. 4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://sgrcui.wordpress.com/>

4.5 Výsledky šetření

Základní informace o výzkumném vzorku.

Dotazníkové šetření vyplnilo celkem 100 LGBT+ Indonésanů ve věku od 14 do 49 let, nejvíce respondentů (29 %) je ve věku mezi 21 až 25 lety a nejméně (2 %) ve věku 46–49 let. Celkem 79 % respondentů pochází z Jávy a co se týče města, nejvíce respondentů (32 %) pochází z Jakarty. Mezi další města s větším procentuálním zastoupením patří Tangerang (7 %), Solo (6 %), Bandung (6 %), Surabaya (6 %) a Bogor (6 %), nižší zastoupení mají respondenti pocházející z ostrovů Sumatra, Sulawesi, Lombok a Moluky. 72 % respondentů vyznává islám, 10 % křesťanství, 7 % agnosticismus, 2 % buddhismus a 4 % ateismus. Podle odhadu ministerstva vnitra v roce 2021 má Indonésie 272,32 milionů lidí, z nichž 86,88 % tvoří muslimové,¹¹⁰ 10,58 % křesťané (7,49 % protestantští křesťané, 3,09 % katoličtí křesťané),¹¹¹ 1,71 % hinduisté,¹¹² 0,75 % buddhisté, 0,03 % konfucianisté a 0,04 % ostatní náboženství.¹¹³ Jako svou sexuální orientaci uvedlo 49 % gay, 10 % lesba, 13 % queer, 13 % bisexuál, 5 % asexuál, 4 % pansexuál, dále 3 respondenti uvedli waria/transgender (muž → žena), 1 priawan/transgender (žena → muž) a 1 uvedl, že je nebinární osobou. Výsledky dotazníkového šetření jsou sumarizovány dle jednotlivých výzkumných otázek a dílčích podotázek.

Jaká je míra socializace LGBT+ jedinců do většinové části indonéské společnosti?

Jedním z cílů dotazníkové šetření bylo zjistit, jaký je život LGBT+ jedinců v indonéské společnosti. Respondenti uvedli, že jako LGBT+ žijí v převážně muslimské Indonésii ve strachu a izolaci, mají minimum prostoru pro sebevyjádření, cítí se být zranitelní a diskriminováni, v horším případě je jim vyhrožováno smrtí či fyzickým násilím. Indonéská společnost LGBT+ osobami opovrhuje a odmítá je ve jménu islámu,

¹¹⁰ Většina muslimů v zemi jsou sunnité. Dvě největší muslimské společenské organizace, Nahdlatul Ulama (NU) a Muhammadiyah, si nárokují okolo 40 milionů sunnitských stoupenců.

¹¹¹ Ministerstvo pro náboženské záležitosti odhaduje, že v zemi žije 19 milionů protestantů (místně označovaných jako křesťané) a 8 milionů katolíků. Nejvyšší podíl katolíků – 55 % má provincie Východní Nusa Tenggara, nejvyšší podíl protestantů – 58 % je v provincii Papua, mezi další oblasti hostící značné křesťanské komunity patří Moluky a Severní Sulawesi.

¹¹² Ministerstvo vnitra odhaduje, že v zemi žije okolo 10 milionů hinduistů. Hinduisté tvoří přibližně 90 % populace na Bali, hinduistické menšiny nazývané Keharingan sídlí též ve středním a východním Kalimantanu, na Sumatře ve městě Medan, na jižním a středním Sulawesi a na Lomboku.

¹¹³ Apayangkam: *Tulislah keberagaman agama yang ada di Indonesia* [online]. Před 3 týdny [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné na: <https://apayangkam.com/tulislah-keberagaman-agama-yang-ada-di-indonesia>

považuje LGBT+ za hřích, za nakažlivou nemoc a část dokonce věří, že existence homosexuálních jedinců v určitém regionu způsobuje přírodní pohromy a katastrofy. Objevil se i názor, že jsou všechny muslimské země anti-LGBT zaměřené, a přestože patří Indonésie k umírněnějším muslimským zemím, existuje zde několik radikálních anti-LGBT organizací, které aktivně bojují za zákaz této komunity a LGBT+ jedince pronásledují. V indonéské společnosti se však najdou i tací, kteří nespojují náboženskou víru se sexualitou a LGBT+ tolerují, zejména mladší generace je otevřenější.

Většina respondentů na otázku ohledně momentálního místa pobytu uvedla Jakarta. Obecně by se mělo jednat o město s uvolněnější atmosférou, které je tolerantnější k různým druhům menšin, jak také potvrzuje odpověď jednoho respondenta: „Heterogenní Jakarta se skládá z různých etnických skupin, náboženství a národností. Ačkoliv jsou jiné oblasti Indonésie také heterogenní, myslím si, že Jakarta je docela otevřená přijímání věcí souvisejících s LGBT+, takže není velký problém žít jako gay ve velkém městě, jako je Jakarta.“, avšak 25 respondentů žijících v Jakartě uvedlo, že homosexualita je zde stále tabu a LGBT+ jedinci a komunity čelí diskriminaci související s jejich sexuální orientací. Většina lidí v Jakartě je stále homofobní a považuje homosexualitu za aberaci. Existují zde mnohé náboženské extrémistické skupiny, které se často násilně staví proti LGBT+ a přestože na většině území Indonésie nejsou vztahy osob stejného pohlaví nezákonné, jsou LGBT+ osoby často terčem policejních razíí. Co se týče ostatních částí indonéské metropolitní oblasti Jabodetabek, tak je zde postoj společnosti též velmi homofobní, konzervativní, odmítá komunitu LGBT+ a toto téma je pro zdejší společnost stále tabu.

Posuneme-li se k dalším javánským městům a jejich vztahu k LGBT+, tak bandungská společnost odmítá existenci LGBT+, zastává stereotypní názory a otevřeně se brání LGBT+, podobně na tom jsou i města Solo, Yogyakarta, Surabaya, Semarang či Lamongan. Pozitivnější odpovědi byly získané ohledně měst Kebumen, Kediri, Malang a Ponogoro, kde respondenti uvedli, že názory jsou často různorodé, ale že jednoduše řečeno část společnosti LGBT+ přijímá a část odmítá. V sulaweském městě Makassar je situace o něco přívětivější, dle jednoho dotázaného má část společnosti postoj vůči LGBT+ komunitě umírněný a část radikální a dle druhého dotázaného jsou reakce normální a dá se zde vcelku vyhnout nenávisti. V Manadu se na LGBT+ obecně dívají jako na něco špatného, ale postupně tuto komunitu někteří jedinci začali přijímat, pravým opakem je město Palu, které je poznamenáno přírodní katastrofou z roku 2018,

kdy velmi silné zemětřesení vyvolalo ničivou vlnu tsunami a náboženské organizace toho ihned využily a začaly aktivně zasahovat proti LGBT+ osobám tím, že tuto zkratku využily pro různé katastrofy – L pro sesuv půdy (Longsor), G pro zemětřesení (Gempa bumi), B pro povodeň (Banjir) a T pro Tsunami. Tento zlomyslný krok způsobil, že je postoj společnosti v Palu o to více negativní, nenávistný a tuto komunitu striktně odmítá. Na Sumatře ve městě Medan jsou LGBT+ jedinci často uráženi ze strany konzervativních islamistických organizací, čelí výsměchu, ponižování a výhrůzkám, jak v reálném světě, tak v tom online. Naopak na hinduistickém Bali si lidé všimají svého a LGBT+ osoby zde žijí v klidu a míru. Naopak tomu je na sousedním Lomboku, kde dominuje islám a diskriminace zde vůči těmto osobám stále bují. Celkem 3 respondenti emigrovali do zahraničí, dva do Číny a jeden do Rakouska a všichni jsou se svým životem v zahraničí spokojeni.

Dle respondentů má velký podíl na homofobním smýšlení indonéské společnosti vláda, která vůči LGBT+ zastává silně negativní, diskriminační a homofobní postoj. Indonéská vláda LGBT+ nechrání ani nepodporuje a zastává názor, že by měli být LGBT+ jedinci rehabilitováni, ať už u psychologa, psychiatra nebo náboženského učitele. LGBT+ jedinci dle vlády poškozují rodinný řád a rodinnou harmonii, a tak nepřímo narušují státní pořádek. Ministerstvo informací pravidelně blokuje stránky s pornografickým obsahem, včetně stránek LGBT+ organizací jako jsou Arus Pelangi, Suara Kita či SGRC UI a navíc rozvíjí zákon o kybernetické bezpečnosti. Skupiny jako je KPAI se úspěšně dožadovaly zastavení šíření informací o LGBT+, ministerstvo informací reagovalo na tento tlak tím, že navrhlo zákaz webových stránek obsahujících problémy související s LGBT+ v připravované anti-LGBT+ legislativě, jejíž finální obsah je zatím nejasný. Vzorem pro Indonésii se stala Čína, která uložila přísnou kontrolu nad kybernetickým obsahem, ke kterému mohou mít její občané přístup. I přesto zůstávají někteří respondenti optimističtí a věří, že se vláda pouze ostýchá otevřenosti ohledně LGBT+ z toho důvodu, aby se nedostala do opozice s konzervativními hodnotami, které většina indonéské společnosti stále přijímá.

Přestože je indonéská vláda anti-LGBT+, nepřijímá zatím zákony, které kriminalizují či zakazují existenci LGBT+, a tak je život těchto jedinců v Indonésii, oproti jiným převážně muslimským zemím, vlastně relativně bezpečný.

Jaký postoj zastává vůči LGBT+ osobám jejich rodina, přátelé a okolí?

Dalším cílem výzkumu bylo zjistit, jak reagovala rodina, ale též přátelé či kolegové na coming-out jedince. Polovina respondentů již uskutečnila coming-out před svým okolím, 15 % to plánuje, 18 % to zatím neudělalo a 17 % svou sexuální orientaci ještě veřejně nepřiznalo a ani to nikdy neplánuje. Vzhledem k negativnímu společenskému naladění vůči LGBT+ je velmi překvapivé, jak velké množství respondentů bylo přijato a podporováno ze strany rodiny, přátel, sourozenců či kolegů. Celkem 8 dotázaných mělo štěstí a jejich rodina i okolí je ihned po coming-outu naprosto v klidu přijala a podporuje je, stejný počet dotázaných uvedl, že reakcí rodiny byl šok či zmatenost, avšak nakonec to dříve či později přijala, dalších 8 odpovědí uvedlo, že se dotázaní odvážili otevřít pouze před svými přáteli, sourozenci či kolegy, u kterých si byli jistí, že mají otevřenou mysl, přijmou je takové, jací jsou a budou je podporovat, což se v jejich případě také stalo.

V 7 případech rodina LGBT+ jedince striktně odmítla, většinou se jednalo o konzervativní rodiny, které popírají existenci LGBT+, další 3 respondenti byli ihned posláni k psychologovi/psychiatrovi, jelikož jsou jejich rodiny přesvědčené, že je homosexualita proti přirozenosti Alláha, že se jedná o nemoc či posednutí zlým démonem. 23 dotázaných má strach realizovat coming-out, jelikož nechce zklamat a rozrušit své rodiče, nechce zažít odmítnutí ze strany své rodiny a okolí a bojí se, že by byli vyhozeni z domova na ulici, což by byl pro mnohé z nich existenční problém z důvodu finanční závislosti na rodičích. Dále se respondenti bojí vyloučení ze školy a ze společenského života. 4 respondenti zatím nevidí vůbec žádný důvod pro realizování coming-outu.

Jak bylo zmíněno výše, homosexualita je někdy považována za akt démonů, zlého ducha džina či nedostatku zbožnosti. Aby příbuzní co nejrychleji vyřešili tuto situaci, posílají LGBT+ jedince k psychologům, psychiatrům, na různé alternativní *léčebné* terapie, hypnoterapie či na islámský exorcismus Ruqyah. 70 % respondentů nemá s Ruqyah zatím žádné zkušenosti, 14 % neodpovědělo, 2 % uvedla, že to zažil jejich kamarád a 14 % tuto praktiku zažilo na vlastní kůži, ale nic to s jejich sexualitou neudělalo. Jeden respondent tvrdí, že to v něm napoprvé vedlo k sebezapření, později to však nakonec posílilo jeho gay identitu. Jeden participant uvedl, že je respondent od podstoupení konverzní terapie traumatizován a trpí PTSD, a navíc jeho kamarád po konverzní terapii spáchal sebevraždu. Jedinci, kteří tuto praktiku nepodstoupili se cítí

být ohroženi nevědeckými praktikami jako je tato. Myslí si, že to je nehumánní, neúčinné, zbytečné a v LGBT+ lidech, kteří Ruqyah či podobnou praktiku podstoupí, to může akorát způsobit sebenávist a depresivní či sebevražedné stavy. Dle respondentů by prorok Muhammad rozhodně nikdy nechtěl týrat svůj lid, 49 respondentů by Ruqyah určitě zrušilo, 11 spíše ano, 6 spíše ne a 11 určitě ne, zbylí respondenti zvolili neutrální odpověď.

Studie, kterou v roce 2018 zveřejnila Univerzita La Trobe, zjistila, že tato konverzní terapie způsobila dlouhodobou újmu LGBT+ komunitám po celém světě kvůli *extrémní psychické a emoční tísní*, kterou způsobuje. Doktor Tim Jones, kulturní historik z La Trobe University, uvedl: „Všichni účastníci studie, kteří podstoupili nějakou formu konverzní terapie, měli minimálně v jednom okamžiku svého života sebevražedné sklony. Každý, s kým jsme pohovořili, v určitém okamžiku uvažoval o sebevraždě, úplně každý. Mnozí z nich dokonce znali někoho, kdo se o sebevraždu pokusil. LGBT jedincům bylo řečeno, že jsou obzvláště zlomení a nemohou být řádnými členy komunity, dokud se z nich nestanou heterosexuálové“. Všech 15 účastníků muselo podstoupit psychologické poradenství v reakci na postupy konverzní terapie, zjistilo se, že mají obtíže se sexuálním fungováním a vytvářením vztahů, třetina účastníků konverzní terapie byla povzbuzována, aby uzavřela sňatek s opačným pohlavím a stala se tak společensky *rovnocennou*, což vedlo k pocitu nezměrné viny. Další třetina byla nucena zapojit se do konverzní terapie, zatímco ještě byli nezletilí.¹¹⁴

Jaké sociální strategie aplikují LGBT+ osoby v indonéské společnosti?

LGBT+ osoby často musí využívat různé strategie, aby mohli ve společnosti fungovat. Sebeříjetí, kdy se jedinec dokáže přijmout a milovat takový, jaký je, zvolilo 59 respondentů. Neheterosexuální osoby dále potřebují umět ovládat své emoce, především vztek, jinak by mohlo lehce dojít ke konfliktu mezi LGBT+ a heterosexuály, který by se v extrémních případech mohl rozšířit na národní úroveň a neheterosexuální osoby by tak mohli být sociálně poškozovány. V tomto případě je tedy velmi důležitá sebekontrola, která byla zvolena 54 respondenty. Vyhledání sociální podpory zvolilo 46 respondentů, je to velmi důležitá strategie, jelikož podpora a akceptace LGBT+ okolím se může podílet na budování jejich sebedůvěry. Pozitivní reinterpretaci zvolilo

¹¹⁴ WIBAWA, T. a RENALDI, E.: *Islamic exorcisms used as conversion therapy as Indonesian city moves against LGBT population*. ABC News [online]. 5. 12. 2018 [cit. 20. 1. 2021]. Dostupné na: <https://www.abc.net.au/news/2018-12-06/indonesia-lgbtqi-conversion-therapy/10576900>

31 dotázaných, společnost v určitých zemích vyobrazuje neheterosexuální osoby jako špatné, nemocné, zvrácené, špinavé a abnormální, tyto stereotypy jsou časté v silném heteronormativním prostředí, jako je právě Indonésie. Migraci zvolilo 17 respondentů a náboženskou konverzi pouze 7.

Mají LGBT+ jedinci žijící v Indonésii touhu konvertovat k jinému náboženství či emigrovat do jiné části Indonésie či do cizí země, která je více přátelská vůči LGBT+?

Nejvíce tolerantním náboženstvím se dle 45 respondentů stal buddhismus, na druhém místě stojí hinduismus, který ve svých odpovědích zmínilo 27 respondentů. Tato dvě náboženství byla uvedena v 16 odpovědích společně. 11 dotázaných dále uvedlo křesťanství, 4 agnosticismus a 3 islám. 7 respondentů si myslí, že žádné náboženství není tolerantní, 6 nedokázalo odpovědět a dvě odpovědi tvrdí, že jsou všechna náboženství tolerantní. Celkem 34 respondentů by rádo konvertovalo k jinému náboženství či to již udělalo, což je zvláštní, když v otázce ohledně strategií tuto možnost zvolilo pouze 7 respondentů, naopak 37 respondentů nemá absolutně žádnou touhu konvertovat k jinému náboženství, jelikož věří, že náboženství je jejich identita, chtějí zůstat věrni svému náboženství nebo si nemyslí, že by měl být problém zrovna v náboženské víře. 3 respondenti již nevyznávají žádné náboženství, protože dle nich neučí míru a má tendenci šířit nenávist.

Přestože migraci jako strategii zvolilo pouze 17 respondentů, tak na otázku, zda by chtěli emigrovat do země, která je více přátelská vůči LGBT+ odpovědělo kladně celkem 58 respondentů, avšak největší překážkou pro ně bývají finance. 21 respondentů touhu emigrovat nemá, například z důvodu obav z rasismu či xenofobie a jeden respondent uvedl, že by chtěl raději Indonésii změnit na zemi přátelskou vůči LGBT+, než aby z ní utíkal.

Z odpovědí dále vyplynulo, že nejpřívětivějším místem pro život LGBT+ v rámci Indonésie je ostrov Bali, mimo Indonésii byly nejčastěji zmíněné země jako Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Německo, Nizozemsko, Dánsko, Švédsko, Portugalsko a Švýcarsko, z asijských zemí byly zmíněné země jako Thajsko, Taiwan a Japonsko.

Kanada, která se mezi respondenty umístila na první místě, v lednu 2022 schválila zákon, který zakazuje konverzní terapii, která usiluje o změnu sexuální orientace nebo genderové identity. Dodnes se v některých zemích, s cílem vyléčit LGBT+

jedince, praktikují elektrošoky, patří mezi ně například Indonésie, Malajsie, Írán, Indie a hlavně Čína. Další terapie mají mnohdy formu intenzivních modliteb, vymítání ďábla či sebemrškačství. Trestní zákoník v Kanadě zakazuje kohokoliv nutit do konverzní terapie, zakazuje její propagaci či profitování z této aktivity. Za porušení tohoto zákona hrozí až 5 let odnětí svobody. Konverzní terapii dále zakázala Francie, legislativní ochranu mají LGBT+ též na Maltě, v USA a Německu. Konverzní terapie je celosvětovým problémem a nevyhýbá se žádnému světadílu. „Všechny tyto postupy vznikaly nejčastěji kolem poloviny 20. století a vycházejí z překonaných heteronormativních a cysnormativních paradigmat, která v sobě mají zakořeněno, že sexuální nebo genderová rozmanitost je deviace, perverze nebo duševní choroba, kterou je možné nějakým způsobem vyléčit, přesměřovat či změnit,“ přibližuje problematiku doktor a humánní geograf Michal Pitoňák pracující jako výzkumník v Národním ústavu duševního zdraví ve středočeských Klecanech.¹¹⁵

Jakými psychickými problémy LGBT+ jedinci trpí a jakým problémům, musí v indonéské společnosti čelit?

Je rozšířené tvrzení, že je Indonésie heterosexistickou zemí s převážně homofobním postojem, s čímž (spíše) souhlasí 60 respondentů a (spíše) nesouhlasí pouze 24 respondentů. Dle respondentů je toto tvrzení rozšířené z mnoha důvodů, jedním z nich je vzestup úzkoprsosti abrahamských náboženství v Indonésii, též patriarchální kultura, která je indonéskému obyvatelstvu vlastní, dalším a velmi důležitým faktorem je nedostatečné vzdělání obyvatelstva, primárně absence sexuální výchovy ve školách a nízké či nulové povědomí o sexuálních orientacích a záležitosti ohledně genderu, genderové diverzity a LGBT+. Nevzdělanost má za následek, že je indonéská společnost silně homofobní a fanatická a mylně spojuje LGBT+ s nakažlivými nemocemi, drogami, perverzí, pedofilií a výtržnictvím.

Život v takto homofobní a anti-LGBT společnosti může neheterosexuálním osobám způsobit různé duševní problémy, 53 respondentů uvedlo, že trpí psychickými problémy jako jsou deprese a úzkostné stavy, které často vedou až k sebepoškozování a sebevražedným sklonům, 29 respondentů uvedlo, že trpí sebenenávistí a 17 odmítá

¹¹⁵ Ulrychová, T.: *Snahy změnit sexuální orientaci se dál objevují i v Evropě. Kanada je zakázala.* Seznam zprávy. 15. 1. 2022 11:19, [cit. 10. 2. 2022]. Dostupné na: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-snahy-zmenit-sexualni-orientaci-se-dal-objevuji-i-v-evrope-kanada-je-zakazala-185761>.

sama sebe nebo zapírá svou sexualitu. Celkem 34 dotázaných uvedlo, že je netrápí nic, což je většinou případ asexuálů, kteří nejsou považováni za velkou hrozbu pro společnost nebo těch, kteří ještě neuskutečnili coming-out. Někteří respondenti zvolili možnost vlastní odpovědi, byla zmíněna lalofobie, což je chorobný strach z mluveného projevu, dále byla zmíněna nedůvěra vůči mužům nebo strach z policie a doktorů.

Dále musí LGBT+ v Indonésii čelit mnoha problémům, nejčastěji diskriminaci (70), šikaně (55), psychickému a verbálnímu násilí (50), odmítnutí ze strany rodiny (37), odmítnutí ze strany sousedů (32) či fyzickému násilí (25). Celkem 28 respondentů dostalo doporučení na *speciální léčbu*, 11 muselo čelit výpovědi z pracovního poměru a 3 dokonce vyloučení ze školy. Celkem 15 dotázaných uvedlo, že nemusí čelit ničemu, nejspíš se opět jedná o jedince, kteří ještě neuskutečnili coming-out, queer či asexuály, kteří společnost tolik nedráždí.

Zdraví neheterosexuálních osob je ovlivňováno velkým množstvím negativních faktorů, tudíž vykazují vyšší výskyt duševních problémů, jako jsou deprese, úzkostné stavy, menšinový stres a vyšší míra užívání návykových látek a sebevraždnosti v porovnání s heterosexuálními jedinci. Řada kvalitních studií prokázala, že se u neheterosexuálních osob nejčastěji jedná o afektivní a neurotické problémy a obvykle se u těchto osob projeví již v dospívání. Americká behaviorální studie (2001–2008) navíc prokázala, že nelze všechny neheterosexuální osoby považovat za stejnorodý celek, jelikož se mezi nimi objevují výrazné rozdíly. Například u bisexuálních osob, které patří do nejohroženější skupiny, co se týče sebevraždnosti, se úzkostné stavy objevují 3krát častěji a u gayů a leseb 1,5krát častěji než u heterosexuálních jedinců.¹¹⁶

Výzkum jejich duševního zdraví neheterosexuálních jedinců byl hlavně v 70. a 80. letech 20. století ovlivněn klasifikací Světové zdravotnické organizace pod záštitou MKN/Mezinárodní klasifikace nemocí, že je homosexualita duševní porucha, a tak tehdejší studie prováděné na neheterosexuálních jedincích v tzv. klinické péči obsahují zásadní metodologické nedostatky. Bylo prakticky nemožné určit příčiny zvýšeného výskytu duševních problémů u této skupiny lidí, když bylo v této době obvyklé jim doporučovat různé formy *terapeutické léčby*, které by jim měly pomoci přizpůsobit se heterosexuálnímu soužití. Tento přístup narušující integraci

¹¹⁶ *Ibidem* PITOŇÁK.

neheterosexuální identity může být vnímán jako jedna z prvotních příčin, které ovlivnily nepřijetí neheterosexuálních osob ve společnosti.¹¹⁷

Ovlivňuje náboženská víra sexualitu LGBT+ jedinců?

Anan Bahrul Khoir ve svém výzkumu píše: „Náboženství má velký vliv na odmítnutí sexuální orientace, jeden participant přirovnal náboženské odmítnutí ke **stvoření Adama a Evy**: *Náboženství vždy hlásalo, že je homosexualita zakázána, jelikož Alláh stvořil Adama a Evu, ne Adama a Adama*. Další si myslí, že prohibice homosexuality v islámu pramení z **příběhu o Proroku Lotovi**: *Takže, v islámu jsme součástí příběhu o proroku Lotovi, když islám říká, že je homosexualita špatná, tak je špatná*. Jiný měl zase zkušenost ze **školních let**: *Mnoho islámských profesorů mluvilo o tom, že je homosexualita v islámu zakázána a je v rozporu s lidskou přirozeností. Aby obhájili tuto prohibici, dávali nám za příklad příběh o proroku Lotovi. Takže nemohu popřít, že homosexualita je v islámu zakázána*.¹¹⁸

Někteří respondenti (13) tohoto výzkumu jsou ovlivněni svou vírou, a tak popírají a demonizují svou sexualitu, plánují sebezapření, život jako heterosexuální osoby nebo chtějí raději opustit své náboženství, jelikož věří, že být gayem či lesbou je čin urážející Boha, a tak jsou raději agnostici či ateisté. Náboženská víra však nemá na většinu dotázaných (75) a jejich sexuální orientaci vliv a dotázaní v tomto ohledu nepocítují žádný konflikt. V odpovědích se objevily názory, že můžete být věřící a zároveň LGBT+, že náboženství a sexualita spolu vůbec nesouvisí, a pokud existuje Bůh, jistě miluje všechny bytosti bez rozdílu.

Jak vnímají LGBT+ jedinci oficiální diskurz indonéských muslimských náboženských vůdců?

22 % respondentů uvedlo, že náboženští vůdci zastávají odmítavý, odsuzovačný, nenávislný a někdy až extrémistický postoj, často porušují samotnou definici Koránu, vedou přednášky o tom, jak jsou LGBT+ hříšní, pohlíží na LGBT+ jako na nemoc, doporučují jakékoliv rehabilitace a terapie, které by LGBT+ mohly vyléčit. Mezi pozitivními odpověďmi se objevil poznatek, že již existují umírnění a otevření

¹¹⁷ PITOŇÁK, M.: *Duševní zdraví ne-heterosexuálních lidí*. Queergeography.cz [online]. 12. 8. 2016 [cit. 4. 2. 2021]. Dostupné na: <https://www.queergeography.cz/lgbtq-psychologie/dusevni-zdravi-ne-heterosexuálních-lidi/>

¹¹⁸ *Ibidem* KHOIR, str. 8

náboženští vůdci, kteří upřednostňují občanský islám, konkrétně islám, který respektuje odlišnosti a též vznikají mnohé progresivní islámské skupiny, které prezentují interpretace vstřícnější k rozmanitosti.

9 účastníků výzkumu si myslí, že je islám čistě homofobním náboženstvím, které striktně zakazuje veškeré neheterosexuální aktivity a které si myslí, že LGBT+ je nemoc a hrozba pro celou společnost. Avšak 57 respondentů naopak považuje islám za mírumilovné, přátelské a přizpůsobivé náboženství, které učí lásce, soucitu a dobrým vztahům mezi všemi bytostmi. Islám dle respondentů v podstatě zakazuje pouze cizoložství, ale nezakazuje neheterosexuální orientaci. Dále se v odpovědích objevilo, že Korán rozhodně neobsahuje homofobní výklady, ale hlavním problémem jsou zavádějící a chybné interpretace veršů ze strany homofobních a názorově omezených lidí, kvůli kterým dochází k mnoha konfliktům. Důležitou roli hraje i to, že obyvatelé Indonésie často nemají vysokou úroveň vzdělání a jsou tak snadno ovlivnitelní.

Aby se stal islám slučitelnějším s LGBT+, tak je dle respondentů potřeba, aby probíhaly časté diskuse a došlo tak k lepšímu pochopení LGBT+ osob. Pokud by byli muslimové a celkově indonéská společnost více v kontaktu s LGBT+ a vystavování tváří v tvář diskusím o SOGIESC, mohl by jejich homofobní postoj zaniknout. Dle 4 respondentů je primárně nutné, aby vymizel tradicionalistický, zaujatý a radikální islám, který odsuzuje a kriminalizuje LGBT+, 6 odpovědi poukazuje na naléhavost přezkoumání veršů a na nutnost modifikace obsahu kázání. Též by pomohl humanističtější přístup při překladu veršů ve svaté knize, který hraje důležitou roli ohledně přijetí LGBT+. Dle 6 respondentů není nutné, aby se měnil islám, ale jeho vyznačiči, u kterých je potřeba, aby byly více tolerantní a snášenliví, aby nekladli rovnítko mezi LGBT+ a lid proroka Lota a kteří musí nejprve pochopit SOGIESC nebo alespoň pochopit rozdíl mezi sexuální orientací a sexuálním chováním.

Mimo tyto výzkumné otázky jsem navíc zjistila, jaké osobnosti Indonésie mají vliv na postoj společnosti vůči LGBT+ a jaké organizace těmto jedincům pomáhají. Největší vliv na postoj indonéské společnosti vůči LGBT+ má dle 14 respondentů bojovník za práva LGBT+ a odborník na genderové otázky Dede Oetomo, dle 4 respondentů profesorka náboženství a indonéská aktivistka za práva indonéských žen Musdah Mulia, dle 7 je to lesbická zpěvačka a hudební skladatelka Kai Mata

a stejný počet zmínek získal již zesnulý prezident Abdurrahman Wahid – Gus Dur. Dále byla například zmíněna velmi respektovaná transžena Dorce Gamalama, stand-up komik mluvící ve svých vystoupeních o problémech LGBT+ Pandji Pragiwaksono, již zesnulý muslimský učenec a spisovatel Buya Hamka, mladá muslimská spisovatelka a aktivistka, která bojuje za indonéskou rozmanitost a rovnost pohlaví v islámském diskurzu Kalis Mardiasih či Hendrika Mayora, která se stala první transgender osobou, která se dostala do čela indonéské vesnice. Dále byl zmíněný transpria Amar Fikal, který otevřeně mluví o své proměně z ženy na muže, též Ragil Mahardika, indonéský gay, který získal německé občanství a inspiruje LGBT+ jedince v Indonésii, dále výzkumník islámských studií Abdul Muiz Ghazali, který byl zpočátku proti LGBT+, ale nakonec se rozhodl těmto osobám naslouchat a lépe je poznat, což nakonec změnilo jeho postoj a dnes již LGBT+ otevřeně podporuje. Mezi odpověďmi se objevily též osobnosti a instituce, které mají ryze negativní vliv na postoj společnosti vůči LGBT+. Byl zmíněný nejvyšší indonéský orgán islámských učenců MUI, islamistický duchovní, zakladatel a vůdce FPI Habib Rizieq, který vede velmi radikální a pikantní přednášky ohledně LGBT+ a také homofobní politik a právník bojující proti LGBT+ Mahfud MD, který svými veřejnými projevy přispívá k nenávisti společnosti vůči LGBT+.

Mezi organizace pomáhající LGBT+ jedincům patří dle respondentů primárně GAYa Nusantara, advokátní organizace Arus Pelangi a Suara Kita, dále portál o queer a feminismu Qbukatabu, dále Panggung Minoritas a síť skládající se z komunitních organizací pracujících na otázkách HIV, zdraví a lidských práv v Indonésii GWL-INA. Mezi další patří Spritia Yayasan, nevládní organizace, která spolupracuje s lidmi žijícími s HIV/AIDS již od roku 1995, koalice pro bezpečný veřejný prostor Koalisi Ruang Publik Aman, která se prostřednictvím řady aktivit snaží prosazovat spravedlnost, rovnost a hodnoty lidských práv, také Indonesia Butuh Feminis či mezináboženské fórum skládající se z mládeže YIFoS, které má za cíl vybudovat diskurz týkající se víry a sexuality. Skoro polovina respondentů uvedla, že žádnou takovou organizaci nezná. Sociální sítě jako Instagram, Twitter a Tik Tok jsou též pro LGBT+ důležité, protože na nich často hledají pomoc, rady a odpovědi na spousty otázek.

4.6 Doporučení pro další výzkum

Na základě získaných dat se jeví jako zajímavé realizovat výzkum ohledně života indonéských LGBT+ osob, které se rozhodly emigrovat do zahraničí, též o jednotlivých sexuálních menšinách v Indonésii, například na téma lesbismu, což je vcelku opomíjené téma oproti tomu, kolik výzkumů se zabývá gayi či waria. Dále by bylo velmi zajímavé zabývat se averzní, konverzí terapií, hypnoterapií, islámským exorcismem Ruqyah a dalšími *léčebnými procedurami*, které mají dle odpůrců LGBT+ tyto osoby vyléčit.

Závěr

Tato magisterská diplomová práce v teoretické části přináší komplexní souhrn poznatků z dostupné zahraniční literatury, odborných článků a výzkumů psaných v anglickém a indonéském jazyce zabývajících se primárně LGBT+ jedinci v Indonésii, historií homosexuality v islámu a Indonésii, homofobním odporem, kriminalizací sexuálních aktivit a upíráním lidských práv LGBT+ jedincům. V praktické části byly stanovené 3 výzkumné otázky a 4 dílčí podotázky. Kvantitativním dotazníkovým šetřením, jehož výzkumným vzorkem se stalo 100 indonéských LGBT+ jedinců, a které poskytuje mnohé cenné informace ohledně života LGBT+ v indonéské společnosti, se podařilo naplnit veškeré stanovené výzkumné otázky i dílčí podotázky.

Budoucnost LGBT+ jedinců v Indonésii v tuto chvíli nevypadá příliš optimisticky, jelikož stát, který by měl chránit menšiny, místo toho zavřel oči před porušováním základních lidských práv svých LGBT+ občanů. Indonéská společnost odmítá tyto jedince ve jménu islámu, považuje tyto osoby za původce přírodních katastrof a vnímá homosexualitu jako hřích a nakažlivou nemoc. Negativní vlivy jsou pociťovány po celé zemi, anti-LGBT+ sentiment v indonéské společnosti každým dnem sílí, práva LGBT+ osob jsou neustále podryvána a tito jedinci jsou vystavováni vysoké míře verbálního a fyzického násilí a diskriminaci. Ačkoliv na většině území Indonésie nejsou vztahy osob stejného pohlaví nezákonné, jsou LGBT+ osoby často terčem policejních razíí, které jsou iniciované radikálními muslimskými skupinami. LGBT+ osoby zde žijí ve strachu a izolaci, mají minimum prostoru pro sebevyjádření, cítí se být zranitelní a někdy je jim dokonce vyhrožováno smrtí. Život mezi anti-LGBT+ lidmi způsobuje neheterosexuálním osobám různé psychické problémy, nejčastěji deprese a úzkostné stavy, které často vedou až k sebepoškození a sebevražedným sklonům, dále způsobuje sebenenávist a zapření své sexuality.

Rodina je v indonéské společnosti chápána jako základní stavební kámen společnosti, především na komunální úrovni jsou přátelé a rodina v životě LGBT+ dva stěžejní prvky, u kterých mohou hledat podporu a přijetí jejich sexuální orientace v silně heteronormativní společnosti, ale ne vždy tomu tak je. V rodině se silným náboženským vlivem může být homosexuální člen rodiny buď přímo nebo nepřímo stigmatizován, a navíc musí čelit náboženským předsudkům kvůli své homosexuální orientaci. Nicméně je velice překvapivé, že mnoho participantů výzkumu uvedlo, že bylo přijato

a podporováno ze strany rodiny, sourozenců a přátel. Přesně 50 % respondentů uskutečnilo coming-out před svým okolím a důvodem druhé poloviny dotázaných pro nezrealizování coming-outu jsou strach z odmítnutí ze strany rodiny, která by je následně mohla vyhodit z domova na ulici, též nechtějí zklamat a rozrušit své rodiče (primárně matku), mají strach z reakce okolí a celkového vyloučení ze společnosti.

Na silných homofobických postojích mezi Indonésany se dále dramaticky podílí islám, tudíž mají LGBT+ jedinci v převážně muslimské Indonésii velmi ztížené životní podmínky a musí čelit mnoha překážkám kvůli jejich náboženské příslušnosti a sexuální orientaci. Musí vědět, kde smí a nesmí vyjadřovat svou sexualitu, aby se vyhnuli diskriminaci a dalším negativním dopadům. Islámské doktríny a odmítavý, odsuzovačný, nenávistný a někdy až extrémistický postoj náboženských vůdců přispívají k vysokému stupni heterosexismu a homofobie v Indonésii. Dnes již existuje několik umírněných, tolerantních a otevřených náboženských vůdců, kteří upřednostňují občanský islám, který respektuje odlišnosti a též navíc vznikají mnohé progresivní islámské skupiny, které jsou vstřícnější k rozmanitosti. Náboženská víra nemá na většinu dotázaných a jejich sexuální orientaci vliv, pouze pár respondentů popírá a demonizuje svou sexualitu, opustilo své náboženství, jelikož věří, že být gayem či lesbou je čin urážející Boha, a tak jsou raději agnostici či ateisté nebo plánuje sebezapření. V této studii si participanté osvojili několik strategií, jak se lépe vypořádat s těmito problémy. Dle největšího počtu je nejideálnější strategií sebezapření, sebekontrola, vyhledání sociální podpory či migrace. Migrovat do země, která je více přátelská k LGBT+ jedincům by chtěla větší polovina respondentů, ale největší překážkou pro ně bývají finance nebo také obavy z rasismu a xenofobie. Nejčastěji by chtěli emigrovat do zemí jako Kanada, Nizozemsko, Německo, Thajsko či USA. Pro některé participanty migrace není jen o tom uniknout diskriminaci, ale také homofobním náboženstvím.

Tato magisterská diplomová práce je velmi přínosná a užitečná pro všechny, kteří se chtějí hlouběji ponořit do tematiky ohledně života LGBT+ v indonéské společnosti. Během psaní této práce se objevilo mnoho zajímavých námětů pro budoucí výzkumy, které jsou uvedeny na konci předchozí kapitoly.

Resumé

The aim of the master's thesis "*LGBT+ in Indonesian society: Islam versus Sexual Minorities*" is primarily to find out to what extent LGBT+ individuals socialize in a predominantly Muslim Indonesian society. The work is divided into a theoretical part consisting of 3 chapters, which describes the history of homosexuality in Islam and Indonesia, deals with homophobic resistance, the second wave of which is still relevant in Indonesia, criminalization of LGBT + sexual activities or denial of human rights to LGBT+ individuals. He also deals with the history and present of Indonesian radical Muslim organizations such as MUI and AILA or LGBT+ organizations Arus Pelangi, GAYa Nusantara or Suara Kita. Furthermore, the work is divided into a practical part, which contains one chapter devoted to a quantitative questionnaire survey, the research sample of which became 100 Indonesian LGBT+ persons. In heteronormative and conservative Indonesian society, these individuals are oppressed, discriminated against, and often engaged in threats, verbal and physical violence. The government, Islamic doctrines and the hateful attitude of Islamic religious leaders are involved in strong homophobic attitudes among Indonesians.

Keywords: history of homosexuality, Indonesia, Islam, Indonesian radical muslim organizations, LGBT+, LGBT+ organizations in Indonesia, social status of LGBT+ in Indonesia, sexual minorities

Seznam použité literatury

Literatura

1. ANAN BAHRUL KHOIR. *LGBT, Muslim, and Heterosexism: The Experiences of Muslim Gay in Indonesia*. Wawasan [online]. 2020, 1-19. ISSN 25273213.
2. DUBOVSKÁ, Zorica, Tomáš F. PETRŮ a Zdeněk ZBOŘIL. *Dějiny Indonésie*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny států. ISBN 80-7106-457-2.
3. FEALY, G. a RICCI, R.: *Contentious Belonging: The Place of Minorities in Indonesia*. ISEAS – Yusof Ishak Institute, 2019. ISBN: 978-981-4843-49-2.
4. GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
5. HANNIGAN, Tim. *A Brief History of Indonesia : Sultans, Spices, and Tsunamis: The Incredible Story of Southeast Asia's Largest Nation*. Rutland, Vermont: Tuttle Publishing, 2005. ISBN10 0804844763.
6. Human Rights Watch: *“Scared in Public and Now No Privacy” Human Rights and Public Health Impacts of Indonesia’s Anti-LGBT Moral Panic*. Copyright © 2018 Human Rights Watch. ISBN: 978-1-6231-36215.
7. KADLECOVÁ, Michaela. Bakalářská práce: *Postavení žen v indonéské společnosti*. Praha, 2019. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Michaela Budiman, Ph.D.
8. OPPY, G. R.: *Weak Agnosticism Defended*. International Journal for Philosophy of Religion. Netherlands: Kluwer Academic Publishers, 1994, roč. 36, čís. 3, s. 147–167.
9. WIERINGA, Saskia E. *Criminalisation of Homosexuality in Indonesia: The Role of the Constitution and Civil Society*. Australian Journal of Asian Law [online], 2019. ISSN 14430738.
10. ZDENĚK, Michal. Diplomová práce: *Sexualita z pohledu islámu*. Praha, 2012. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce: prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.

Internetové zdroje

1. AlegsOnline.cz: *Zásady Yogyakarta*. AlegsOnline.com - 2020/2022 - License CC3 [online]. Dostupné na: <https://cs.alegsaonline.com/art/109893>
2. ALTURI: *Elevating the LGBTI community globally: Arus Pelangi*. Dostupné na: <https://alturi.org/organizations/arus-pelangi/>
3. Arus Pelangi: *Oficiální webové stránky* [online]. Dostupné na: <https://alturi.org/organizations/arus-pelangi/>
4. Amnesty International: *Who we are/What we do*. [online]. Dostupné na: <https://www.amnesty.org/en/>
5. Arabic Online: *What does haraam mean?* [online]. 7. 7. 2016. Dostupné na: <https://arabiconline.eu/what-does-haraam-mean/>
6. BRIEGER, P. a BUOL, R.: *On remote island in Muslim-majority Indonesia, Jewish community lives in shadows*. The Times of Israel [online]. 5. 3. 2019. Dostupné na: <https://www.timesofisrael.com/jews-live-in-the-shadows-in-muslim-majority-indonesia/>
7. Jewish Virtual Library: *Indonesia Virtual Jewish History Tour*. Jewish Virtual Library.org [online]. Dostupné na: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/indonesia-virtual-jewish-history-tour>
8. Coconuts Jakarta: *Indonesian trans icon Dorce Gamalama passes away at 58*. [online] 16. 2. 2022. Dostupné na: <https://coconuts.co/jakarta/lifestyle/indonesian-trans-icon-dorce-gamalama-passes-away-at-58/>
9. Encyclopaedia Britannica: *Ellen DeGeneres* [online]. 22. 1. 2021. Dostupné na: <https://www.britannica.com/biography/Ellen-DeGeneres>
10. Fergusson Asher a Lyric: *The 203 Worst (& Safest) Countries for LGBTQ+ Travel in 2022*. Copyright © 2009–2022 Asher & Lyric [online]. 18. 5. 2022. Dostupné na: <https://www.asherfergusson.com/lgbtq-travel-safety/>
11. GAYa Nusantara: *Oficiální webové stránky* [online]. Dostupné na: <https://gayanusantara.or.id/>
12. GELLING, P.: *Indonesia passes broad anti-pornography bill*. The New York Times [online]. 30. 10. 2008. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2008/10/30/world/asia/30iht-indo.1.17378031.html>
13. Gender Wiki. Dostupné na: <https://gender.fandom.com/wiki/>

14. HIDAYANA, M.: *On gender diversity in Indonesia*. The Conversation
15. 9. 2018. Dostupné na: <https://theconversation.com/on-gender-diversity-in-indonesia-101087>
15. IOM – SOGIESC: *Full Glosary of Terms* [online]. Aktualizováno listopad 2020.
<https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/documents/IOM-SOGIESC-Glossary-of-Terms.pdf>
16. Islám objektivně: *Co je to Šaría?* Dostupné na: <https://islam-objektivne.webnode.cz/dokumenty/co-je-to-sarija/>
17. Korán o islámu: *‘Súra 30. Byzantici’*. Médiaislámu.cz [online]. 2020. Dostupné na: <https://www.koranoislamu.cz/sura/30/page/2/>
18. LAMB, K.: *Why LGBT hatred suddenly spiked in Indonesia*. The Guardian [online]. 22. 2. 2017 Dostupné na: <https://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/2017/feb/22/why-lgbt-hatred-suddenly-spiked-in-indonesia>
19. LUKOVÁ, A.: *Brunej dnes začíná trestat homosexuální styk smrtí*. Queer Geography [online]. 3. 4. 2019. Dostupné na: <https://www.queergeography.cz/brunej-zacina-trestat-homosexualni-styk-smrti/>
20. LuxuryMag – Czech Fashion Magazine: *Kdo je Tomboy?* [online]. 24. 10. 2013. Dostupné na: <https://www.luxurymag.cz/novinky/9716/kdo-je-tomboy/>
21. MAHKAMAH KONSTITUSI REPUBLIK INDONESIA: *Profil hakim Prof. Dr. Moh. Mahfud MD., S.H.* © Copyright 2015 Mahkamah Konstitusi [online]. Dostupné na: <https://www.mkri.id/index.php?page=web.ProfilHakim&id=7#item-5>
22. MIKOLÁŠ, R.: *Indonéský Aceh zavádí zákon kriminalizující homosexualitu. Hrozí za ni sto ran bičem*. iRozhlas [online]. 6. 10. 2015. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/indonesky-aceh-zavadi-zakon-kriminalizujici-homosexualitu-hrozi-za-ni-sto-ran-bicem-_201510061116_mhromadka
23. MOSBERGEN, D.: *Brunei's LGBT Community Faces Terrifying Future*. *Huffpost*. 15. 10. 2015. Dostupné na: https://www.huffpost.com/entry/lgbt-brunei_n_561501f9e4b0fad1591a1167
24. Musil, A.: *Indonésie schválila přesun hlavního města na Borneo. Nástupce Jakarty vznikne v džungli*.
18. 1. 2022. Dostupné na: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3429586-indonesie-schvalila-presun-hlavniho-mesta-na-borneo-nastupce-jakarty-vznikne-v-dzungli>

25. NUGROHO, J.: The Hidden Histories of Homosexuality in Asia. Fair Observer [online]. 29. 7. 2016. Dostupné na: https://www.fairobserver.com/region/asia_pacific/hidden-histories-homosexuality-asia-77120/
26. Prague Pride: *Návodný slovníček pojmů. JAK PSÁT O PRAGUE PRIDE A LGBT TĚMATECH* [online]. Dostupné na: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/tiskove-zpravy/59-slovnicek-pro-komunikaci-o-lgbt/file>
27. PITOŇÁK, M.: *Duševní zdraví ne-heterosexuálních lidí*. Queergeography.cz [online]. 12. 8. 2016. Dostupné na: <https://www.queergeography.cz/lgbtq-psychologie/dusevni-zdravi-ne-heterosexualnich-lidi/>
28. Prezi: *The Bugis Five Genders and Belief in a Harmonious World* [online]. 23. 2. 2015. Dostupné na: <https://prezi.com/yhh0sdzysou5/the-bugis-five-genders-and-belief-in-a-harmonious-world/>
29. Qbukatabu: *Oficiální webové stránky* [online]. [cit. 4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://qbukatabu.org/>
30. Queer Indonesia Archive: *Oficiální webové stránky*. Dostupné na: <https://qiarchive.org/en/>
31. Rainbow Railroad: *Oficiální webové stránky*. © 2021 Rainbow Railroad [online]. [4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://www.rainbowrailroad.org/>
32. SGRC: *Oficiální webové stránky* [online]. Dostupné na: <https://sgrcui.wordpress.com/>
33. Slovník cizích slov. © 2005-2022. Dostupné na: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/>
34. South China Morning Post: *Indonesian city of Pariaman plans to 'eradicate LGBT' behaviour by fining residents for 'immoral' actions* [online]. 1. 12. 2018. Dostupné na: <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2175908/indonesian-city-plans-fine-residents-lgbt-behaviour>
35. Spiritia Yayasan: *Oficiální webové stránky* [online] © 2018. Spiritia. All rights reserved. [cit. 4. 6. 2022]. Dostupné na: <https://spiritia.or.id/>
36. Synod: Encyklopedie katolické víry: *Jak souvisí humanismus a náboženství?* 2022. Dostupné na: <https://nsdelvalle.com/sobre-religion/pregunta-frecuente-como-se-relacionan-el-humanismo-y-la-religion.html>
37. TAN, Y.: *Brunei implements stoning to death under anti-LGBT laws*. BBC News [online]. 3. 4. 2019. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-asia-47769964>

38. The Jakarta Post: *In response to anti-LGBT fatwa, Jokowi urged to abolish laws targeting minorities*. 18. 3. 2015. Dostupné na:
<https://www.thejakartapost.com/news/2015/03/18/in-response-anti-lgbt-fatwa-jokowi-urged-abolish-laws-targeting-minorities.html>
39. The Jakarta Post: *MUI wants law to ban LGBT activities* [online]. 17. 2. 2016. Dostupné na: <https://www.thejakartapost.com/news/2016/02/17/mui-wants-law-ban-lgbt-activities.html>
40. Ulrychová, T.: *Snahy změnit sexuální orientaci se dál objevují i v Evropě. Kanada je zakázala*. Seznam zprávy. 15. 1. 2022 11:19. Dostupné na:
<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-snahy-zmenit-sexualni-orientaci-se-dal-objevuji-i-v-evrope-kanada-je-zakazala-185761>.
41. University of Washington, Southeast Asia Center: *Genjer-Genjer* [online]. 27. 10. 2017. Dostupné na: <https://jsis.washington.edu/seac/news/genjer-genjer/>
42. Suara Kita: oficiální webové stránky [online]. Dostupné na:
<http://www.suarakita.org/>
43. VEJVODOVÁ, N.: *Test náboženské tolerance nevyšel. Křesťanský guvernér Jakarty jde do vězení za hanobení koránu*. ČTK [online]. 9. 5. 2017. Dostupné na:
<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/test-nabozenske-tolerance-nevysel-krestansky-guverner-jakarty-jde-do-vezeni-za-hanobeni-koranu-31136>
44. Wahid Foundation: *LGBT People Have Right to Live Equally With Others: Yenny Wahid*. © Copyright © 2020 Wahid Foundation Indonesia [online]. Srpen 2016. Dostupné na:
<http://wahidfoundation.org/eng/index.php/news/detail/LGBT-People-Have-Right-to-Live-Equally-With-Others-Yenny-Wahid>
45. WIBAWA, T. a RENALDI, E.: *Islamic exorcisms used as conversion therapy as Indonesian city moves against LGBT population*. ABC News [online]. 5. 12. 2018. Dostupné na: <https://www.abc.net.au/news/2018-12-06/indonesia-lgbtqi-conversion-therapy/10576900>
46. WIERINGA, S.: *COMMUNISTPHOBIA and TWO SEXUAL MORAL PANICS in INDONESIA* [online]. FORSEA 8. 4. 2019. Dostupné na:
<https://forsea.co/communistphobia-and-two-sexual-moral-panics-in-indonesia/>
47. YIFoS: *Oficiální webové stránky* [online]. Dostupné na:
<https://yifosindonesia.org/>

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Stručná historie LGBT+ uvedena na webových stránkách GAYa
Nusantara

Příloha č. 2 – Dotazník v indonéštině

Příloha č. 3 – Dotazník v češtině

Příloha č. 4 – Země ASEANU a jejich postoj vůči LGBT+